

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel M¼d¼rl¼Đ¼

**HAVA ARACI VE İLGİLİ ÜRÜN, PARÇA VE CİHAZIN UÇUŖA ELVERİŖİLİLİK
VE ÇEVRESEL SERTİFİKASYONU TALİMATI'NDA (SHT-21) DEĐİŖİKLİK
YAPILMASINA DAİR TALİMAT**

MADDE 1- 2/1/2024 tarihinde yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın UçuŖa ElveriŖililik ve Çevresel Sertifikasyonu Talimatı (SHT-21) 3 üncü madde birinci fıkrası aŖağıdaki Ŗekilde deĐiŖtirilmiŖtir.

“(1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa, 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İliŖkili Kurum ve KuruluŖlar ile Diğer Kurum ve KuruluŖların TeŖkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine, 13/1/2012 tarihli ve 28172 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sivil Havacılıkta Emniyet Yönetim Sistemi Yönetmeliği (SHY-SMS) ve 20/8/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın UçuŖa ElveriŖililik ve Çevresel Sertifikasyon YönetmeliĐine (SHY-21) dayanılarak hazırlanmıŖtır.”

MADDE 2- Aynı Talimatın (SHT-21) 4 üncü madde birinci fıkrası aŖağıdaki Ŗekilde deĐiŖtirilmiŖtir.

“(1) Bu Talimat; her türlü sivil hava aracı ve/veya ürün, parça ve cihazın uçuŖa elveriŖililik ve çevresel sertifikasyonu, tasarım ve üretim organizasyonları ile bu organizasyonlarda görev yapan yönetici ve ilgili personelin yetkilendirilmesine iliŖkin kuralları belirleyen (AB) 748/2012 sayılı ve 3 AĞustos 2012 tarihli Komisyon TüzüĐünü revize eden 2022/1361 sayılı ve 17 AĞustos 2022 tarihli Komisyon Tüzüğü ile EASA tarafından yayımlanan 2022/021/R sayılı ve 19 Aralık 2022 tarihli; 2023/013/R sayılı ve 20 Ekim 2023 tarihli İcra Direktörü kararları esas alınarak AB mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıŖtır.”

MADDE 3- Aynı Talimatın (SHT-21) 5 inci maddesi birinci fıkrasının (d) bendine "... (gürültü, emisyon ...)" ibaresinden sonra gelmek üzere "CO2" ibaresi eklenmiŖ ve (aaa) bendinden sonra gelmek üzere (bbb) bendi aŖağıdaki Ŗekilde eklenmiŖtir.

“(bbb) Tasarım Ülkesi: Tip tasarımından sorumlu organizasyon üzerinde otoriteye sahip Ŗikago Konvansiyonu'na taraf ülkeyi,”

MADDE 4- Aynı Talimatın (SHT-21) 6 ncı maddesi birinci fıkrasına "...ve GM'de.." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve ICAO tarafından yayımlanan Doc 9501 Cilt 1, 2 ve 3'te" ibaresi ve "Part-21 AMC ve GM'de..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Doc 9501 Cilt 1, 2 ve 3'te" ibaresi eklenmiŖtir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 5- Aynı Talimatın (SHT-21) 7 nci maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm A'sında yer almaktadır." ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“(2) Başvuru sahipleri, hava aracı sertifikasyon süreçlerinde bu Talimat uyarınca gerekli olan başvuru belgelerini, uyum beyanlarını ve diğer destekleyici dokümanları dijital formatta Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden sunar. Söz konusu belgelerin ıslak imzalı taranmış hallerinin yanı sıra elektronik imzalı doğrulanabilir kopyalarının da Sistem üzerinden sunulması uygun kabul edilir.”

MADDE 6- Aynı Talimatın (SHT-21) 8 inci maddesinin birinci fıkrasına "...el kitapları..." ibaresinden sonra gelmek üzere "onay ve tasarıma uyumluluğun beyanı ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm B'sinde ve Ek-1b Altbölüm C'sinde yer almaktadır." ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- Aynı Talimatın (SHT-21) 9 uncu maddesi birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Tip Sertifikaları ve Tahditli Tip Sertifikalarına yapılacak değişiklikler, tasarıma uyumluluğun beyanı değişiklikleri, değişikliklerin sınıflandırılması, sürekli uçuşa elverişlilik talimatları ve onay ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm D'sinde ve Ek-1b Altbölüm F'sinde yer almaktadır.”

MADDE 8- Aynı Talimatın (SHT-21) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm E'sinde" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- Aynı Talimatın (SHT-21) 12 nci maddesi birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkra aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“(1) Üretim Organizasyon Onayı'nın yayımlanması, organizasyon yapısı, kalite sistemi, el kitabı, imtiyazlar, onay ve beyan edilen üretim organizasyonu gereksinimleri ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm G'sinde yer almaktadır.

(3) Beyan edilen tasarım verilerine uygun olarak üretilen hava araçları için uygunluk beyanlarının, motorlar ve pervaneler veya bunların parçaları için onaylı çıkış sertifikalarının düzenlenmesine ilişkin konular bu Talimatın Ek-1b Altbölüm R'sinde yer almaktadır.”

MADDE 10- Aynı Talimatın (SHT-21) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm H'sinde" ibaresi eklenmiştir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 11- Aynı Talimatın (SHT-21) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm I'sında" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 12- Aynı Talimatın (SHT-21) 15 inci maddesi birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Tasarım Organizasyon Onayı'nın yayımlanması, organizasyon yapısı, tasarım güvence sistemi, el kitabı, imtiyazlar, onay ve beyan edilen tasarım organizasyonu gereksinimleri ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm J'sinde yer almaktadır.”

MADDE 13- Aynı Talimatın (SHT-21) 16 ıncı maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm K'sında" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 14- Aynı Talimatın (SHT-21) 17 nci maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm M'sinde ve Ek-1b Altbölüm N'sinde" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- Aynı Talimatın (SHT-21) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm P'sinde" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 16- Aynı Talimatın (SHT-21) 20 nci maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Altbölüm Q'sunda" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Aynı Talimatın (SHT-21) 21 inci maddesinin birinci fıkrasına "...bu Talimatın Ek-1..." ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Ek-1b Bölüm B'sinde" ibaresi eklenmiş ve ikinci fıkra aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“(2) Genel Müdürlük tarafından bu Talimat kapsamında gerçekleştirilecek ürün tip sertifikasyonu, tip sertifikası değişiklikleri ve tamirlerin onayı faaliyetleri için kullanılacak uçuşa elverişlilik gereklilikleri bu Talimatın Ek-1 ve Ek-1b Bölüm B'sinde, başvuru tarihinde belirlenen söz konusu gerekliliklerin geçerlilik tarihi ve daha güncel gerekliliklerin kullanımına ilişkin kurallar bu Talimatın 8, 9, 10 ve 17 nci maddeleri ile bu madde birinci fıkrasında yer almaktadır.”

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 18- Aynı Talimatın (SHT-21) 23 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Çevresel koruma gereklilikleri ve diğer hususlar

MADDE 23- (1) Gürültü ve emisyonlar açısından, bu Talimat kapsamındaki uçaklar ve motorları, pervaneleri, parçaları ve takılı olmayan ekipmanları, Ek-4’te yer alan gereklilikler ile birlikte Şikago Sözleşmesi’nin Ek 16’sının 1 Ocak 2024’de geçerli olan Cilt 1’in 14 üncü Değişikliğinde, Cilt 2’nin 11 inci Değişikliğinde ve Cilt 3’ün 2 nci Değişikliğinde yer alan çevresel koruma gerekliliklerine uyar.

(2) Bu Talimatın Ek-4’ünde belirtilen çevresel koruma gerekliliklerine uyumluluk için temel gereklilikler, bu maddenin birinci fıkrasında atıfta bulunulan Şikago Sözleşmesi hükümlerinin çevresel koruma gereklilikleri içermediği ölçüde ürünlere, parçalara ve takılı olmayan ekipmanlara uygulanır.

(3) Bu Talimat kapsamındaki ürünlerin tasarımı ve üretimi ile ilgilenen kuruluşlar, bu Talimatın Ek-4’ünün 8 inci maddesi gerekliliklerine uyar.

(4) Bu madde birinci ve ikinci fıkra gerekliliklerinin karşılandığı, Genel Müdürlükçe bu Talimat kapsamında yürütülecek tip sertifikası yayımlanması ile değişikliklerin ve tamirlerin onaylanmasına ilişkin gereklilikler ile birlikte değerlendirilir ve söz konusu çevresel koruma gerekliliklerine ilişkin veriler bu kapsamda onaylanır.

(5) Genel Müdürlükçe, beşinci fıkra kapsamında onaylanan ya da tip sertifikası kabulü yapılan ürünler için Tasarım Ülkesince onaylanan veriler bu Talimatın 13 ve 14 üncü maddeleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılarak, söz konusu madde gereklerine uygun şekilde sertifikalandırılır.

(6) Kasıtlı yakıt boşaltımı, motor emisyonu ve CO2 gerekliliklerine ilişkin birinci fıkra kapsamında gerekli olan veriler için ayrı sertifika düzenlenmeyip, söz konusu ürünler için üreticinin sisteminde tanımlı olan ve Genel Müdürlükçe uygun görülen, asgari Ek-4 (C) ve (D) maddeleri gerekliliklerini karşılayan beyan yöntemleri kabul edilir.

(7) Bu Talimat kapsamında yürütülecek faaliyetlerde kullanılacak “Uçuşa Elverişlilik İçin Temel Gereksinimler” bu Talimatın Ek-3’ünde; “Ürünlerle İlgili Çevresel Koruma Gerekliliklerine Uyum Gösterme İçin Temel Gereksinimler” bu Talimatın Ek-4’ünde; “Uçuş Test Kategorileri ve İlgili Uçuş Test Ekibi Nitelikleri” bu Talimatın Ek-5’inde düzenlenmiştir.”

MADDE 19- Aynı Talimatın (SHT-21) 25 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan "SHY-21 Yönetmeliği 10 uncu maddesi kapsamında" ibaresi "SHY-21 Yönetmeliği kapsamında" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.125C maddesi (a) fıkrasının (4) üncü bendinde yer alan "bu Talimat Madde 23 gereğince" ibaresi "bu Talimat gereğince" şeklinde değiştirilmiştir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 21- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.133 maddesi (c) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (d) fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“c) Ek-1b (Part-21L) Altbölüm C uyarınca ilgili tasarımın uyumunu beyan etmiş veya beyan etme niyetinde olması,

d) Aşağıdakilerle uygun bir düzenleme yaparak üretim ve tasarım arasında yeterli koordinasyonu sağlamış olması gerekir:

- 1) Bu talimat uyarınca düzenlenmiş ilgili tasarım onay sahibi veya başvuru sahibi,
- 2) Ek-1b (Part-21L) Altbölüm C doğrultusunda ilgili tasarıma ait uyum beyanında bulunan gerçek veya tüzel kişi.”

MADDE 22- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.139 maddesi (d) fıkrasının (2) bendinin (ix) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ix) aşağıdakiler ile uçuşa elverişlilik koordinasyonu:

A) Tasarım onayı sahibi veya başvuru sahibi,

B) Ek-1b (Part-21L) Altbölüm C uyarınca tasarım uyum beyanında bulunan gerçek veya tüzel kişi.”

MADDE 23- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.145 maddesi (b) fıkrası (1) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1) üretim organizasyonu, uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğu tespit etmek için, Genel Müdürlük ve bu Talimat uyarınca verilen tip sertifikası, tahditli tip sertifikası veya tasarım onayı sahibinden veya başvuru sahibinden veya çevre koruma gerekliliklerine karşı verilen herhangi bir muafiyet de dahil olmak üzere Ek-1b (Part-21L) Bölüm A Altbölüm C kapsamında tasarım uygunluğu beyanında bulunan gerçek veya tüzel kişiden bu tür verileri alır.”

MADDE 24- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.159 maddesi (a) fıkrasının (4) üncü bendinde yer alan "bu Talimatın Madde 23'ü uyarınca" ibaresi "bu Talimat uyarınca" şeklinde değiştirilmiştir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 25- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.163 maddesi (a), (b), (d) ve (e) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (f) ve (g) fıkraları aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“a) Ek-1 (Part-21) ve Ek-1b (Part-21L) çerçevesinde üretim faaliyetlerini gerçekleştirebilir.

b) Tip sertifikası almış hava araçları söz konusu ise ve bu Ek-1’in 21.A.174 ve 21.A.204 numaralı maddeleri veya Ek-1b’nin (Part-21L) 21L.A.143(c) ve 21L.A.163 numaralı maddeleri uyarınca düzenlenmiş bir uyum beyanının (SHGM Form 52) sunulması üzerine, başka bir gösterimde bulunmaksızın hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası ve bir gürültü sertifikası alabilir.

d) Ek-1b (Part-21L) madde 21L.A.43 uyarınca tasarım uyum beyanına tabi olan bir hava aracı söz konusu olduğunda ve Ek-1b madde 21L.A.143(d) ve 21L.A.163 uyarınca düzenlenmiş bir uygunluk beyanının (SHGM Form 52B) sunulması üzerine, başka bir gösterimde bulunmaksızın hava aracı tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası ve tahditli gürültü sertifikası alabilir.

e) Ek-1b (Part-21L) madde 21L.A.43 uyarınca bir tasarım uyum beyanına tabi olan bir hava aracına monte edilecek ürünler veya parçalar söz konusu olduğunda, başka bir gösterimde bulunmaksızın Ek-1b (Part-21L) kapsamında onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) yayımlayabilir.

f) Ürettiği yeni bir hava aracının bakımını yapabilir ve bu bakım ile ilgili olarak bir bakım çıkış sertifikası (SHGM Form 53) yayımlayabilir.

g) Ürettiği hava aracı için Genel Müdürlük ile mutabık kalınan prosedürler çerçevesinde, üretim organizasyon onayı kapsamında hava aracı konfigürasyonunu kontrol altına tutuyor ve uçuş için onaylanmış tasarım koşullarıyla uygunluğunu doğruluyorsa, 21.A.710 maddesi (b) bendinde belirtilen uçuş koşulları onayı dahil 21.A.711 maddesi (c) bendine uygun olarak özel uçuş izni yayımlayabilir.”

MADDE 26- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.165 maddesi (c) fıkrası (2) bendi "...tasarım verilerine..." ibaresinden sonra gelmek üzere "veya beyan edilen tasarım datasına uygun" ibaresi eklenmiş ve (d) bendine "tasarım onayı sahibine" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya Ek-1b (Part-21L) Altbölüm C uyarınca tasarım uyum beyanında gerçek veya tüzel kişiye," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.171 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Altbölüm, aşağıda belirtilen durumlarda Türk hava aracı siciline kaydedilecek ya da kayıtlı hava araçları için uçuşa elverişlilik sertifikalarının yayımlanma gerekliliklerini tanımlar:

- a) Tasarım Ülkesi olarak sorumlu olunan, tip sertifikası yayımlanan hava araçları veya
- b) Tip sertifikası kabulü yapılarak ithali gerçekleştirilen hava araçları.”

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 28- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.172A maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“21.A.172A Hava Aracı Tip Kabulü

a) EASA, FAA, TCCA, ANAC ve Genel Müdürlük ile yapılan uçuşa elverişlilik kapsamında sürekli uçuşa elverişlilik desteğini garanti altına alan ikili anlaşmaya, mutabakat zaptına ya da çalışma anlaşmasına taraf olan ülke havacılık otoritesi tarafından tip sertifikası yayımlanan hava araçları için tip sertifikası kabulü, söz konusu tip tasarım onayından sorumlu Tasarım Ülkesi tarafından yayımlanan tip sertifikası veri sayfası gerekliliklerine uygun olarak Genel Müdürlükçe yapılacak değerlendirme sonrası kabul edilir.

b) Tip sertifikası kabulü için başvuru, tip tasarım onayından sorumlu Tasarım Ülkesi otoritesi ya da başvuru için yetkilendirildiği ve bu yetkilendirmenin resmi bir yazı ile belirtildiği durumda tip sertifikası sahibince Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden yapılır.

c) Başvuru için aşağıdaki bilgi ve belgeler eksiksiz olarak Genel Müdürlüğe sağlanır:

- 1) Tip Sertifikası Kabul Başvurusu Kontrol Formu (Form 296),
- 2) Müşteri bilgisi ve tip sertifikası sahibi ile hava aracı sahibi ya da işleticisi arasında imzalanmış, söz konusu hava aracı bilgilerini belirten satış sözleşmesi,
- 3) Tasarım Ülkesi otoritesi tarafından hazırlanmış, tip sertifikası kabulüne ilişkin tüm sürecin tip sertifikası sahibince yürütülebileceğini ve bu süreçte gerekebilecek tip sertifikası veri sayfasındaki bilgilerin değerlendirilmesi için ihtiyaç olan bilgi ve belgelerin sağlanacağını teminat altına alan yazı,
- 4) Tip sertifikası ve tip sertifikası veri sayfası,
- 5) Aksi uygun bulunan durumlar haricinde, ürünün sertifikasyon temeli, sertifikasyon temeli uyum kontrol listesi ve diğer tüm ilgili kanıt dokümanlar,
- 6) Aksi uygun bulunan durumlar haricinde, tip sertifikası veri sayfasında belirtilen özel koşullar, istisnalar, yorumlayıcı materyal, sertifikasyon işlem maddeleri (Certification Review Items) ve eş değer emniyet seviyelerine ilişkin kanıt dokümanlar,
- 7) Şikago Sözleşmesi Ek-16’da belirtilen ya da eşdeğer standartlarda öngörülen gürültü, motor emisyon ve mevcutsa CO2 standartlarını gösteren dokümanlar,
- 8) Hava aracı uçuş el kitabının varsa konfigürasyon sapma listesi dahil onaylı en güncel revizyonu,
- 9) Ana çizimler ya da tip tasarım tanım dokümanı ya da eşdeğer doküman,
- 10) Hava aracı içerisinde yolcuların kullanımı için belirlenmiş tüm alanlardaki plakaların, tip tasarımında belirlenen içerik, şekil ve konumda yer alacak şekilde Türkçe ve İngilizce çift dilli olduğunu gösteren, ilgili mevzuatta majör olarak sınıflandırma gerektiği durumlar hariç minör modifikasyon onayına ve söz konusu modifikasyonun uygulandığına dair kanıtlar,
- 11) Bakım Planlama Dokümanı, Servis Bülteni, Uçuşa Elverişlilik Direktifi, Resimli Parça Kataloğu, Ana Asgari Teçhizat Listesi, Yapısal Tamir El Kitabı, Motor ve Pervane El Kitapları vb. tüm sürekli uçuşa elverişlilik talimatları, bakım ve operasyon dokümanlarının onaylı en

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

güncel revizyonları ve söz konusu dokümanlara sürekli erişim için internet üzerinden ilgili tip sertifikası sahibi destek sayfası yetkilendirilmesi,

12) Hava aracının UOD-2019/4 sayılı Genelge Ek-1 “Uçuş Operasyonlarına Yönelik İlave Uçuşa Elverişlilik Şartları” gerekliliklerine uygun olduğunu gösteren kanıtlar,

13) Genel Müdürlük ilgili personeli için başvuru sahibi ile tarihi konusunda mutabakata varılmış, söz konusu hava aracı için SHT/Part-66 Hava Aracı Seviye 1 Tip Eğitimi.

d) Kabul edilecek hava aracının tip sertifikasında tanımlı farklı model veya varyantlar mevcut ise her model veya varyant için tip kabul prosedürü ayrı işletilir. Söz konusu kabul, sıcak hava balonları için model veya varyant yerine seri olarak yapılır.

e) 28 Temmuz 2021 tarihinden önce ülkemiz tesciline girmiş bir hava aracı tipinin kabulü bu tarihte tip sertifikası veri sayfasında yer alan tüm model ve varyantlar için yapılmış sayılır. Söz konusu tip sertifikası veri sayfasına bu tarihten sonra eklenen model veya varyantların kabulü ayrıca yapılır.

f) Tip sertifikası kabul sürecinin başarıyla tamamlanması sonrası, Form 203 Tip Sertifikası Kabul Belgesi, kabul edilen ürünün uçuşa elverişlilik standartlarını belirtir şekilde Genel Müdürlükçe yayımlanır ve internet sitesinde duyurulur.

g) Tip kabulü gerçekleştirilen hava aracı seri, model veya varyantları için modifikasyon, tamir ve sürekli uçuşa elverişlilik gerekleri, söz konusu hava aracı için Genel Müdürlükçe belirlenen ve Tip Sertifikası Kabul Belgesi içerisinde belirtilen standartlara uygun olarak yürütülür.”

MADDE 29- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.174 maddesi (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru; 21.A.172 maddesine uygun olarak, 21.A.172A maddesi gerekleri doğrultusunda tip sertifikası kabulü tamamlandıktan sonra Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.”

MADDE 30- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.174 maddesi (b) fıkrası (4) bendi aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“4) Tüm hava araçları ile ilgili olarak:

i) Hava aracı içerisinde yolcuların kullanımı için belirlenmiş tüm alanlardaki plakaların, tip tasarımında belirlenen içerik, şekil ve konumda yer alacak şekilde Türkçe ve İngilizce çift dilli olduğunu gösteren, ilgili mevzuatta majör olarak sınıflandırma gerektiği durumlar hariç minör modifikasyon onayına ve söz konusu modifikasyonun uygulandığına dair kanıtlar,

ii) Hava aracının UOD-2019/4 sayılı Genelge Ek-1 “Uçuş Operasyonlarına Yönelik İlave Uçuşa Elverişlilik Şartları” gerekliliklerine uygun olduğunu gösteren kanıtlar.”

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 31- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.175 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin gerektirdiği el kitapları, plakalar, listeler, gösterge işaretlemeleri ve diğer gerekli bilgiler Genel Müdürlük tarafından aksinin uygun bulunduğu durumlar haricinde Türkçe ve İngilizce dillerinde sunulur.

b) Hava aracı için (a) fıkrasına uygunluğun gösteriminde ilgili mevzuatta majör olarak sınıflandırma gerektiği durumlar hariç minör modifikasyon onayı gerekir.”

MADDE 32- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.211 maddesi (a) fıkrasının (4) üncü bendinde yer alan "bu Talimatın Madde 23'ü uyarınca" ibaresi "bu Talimat kapsamında" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.233 maddesi (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (c) fıkrası aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“b) Bu talimatın Ek-1b (Part-21L) 21L.A.23, 21L.A.83 veya 21L.2024 maddelerine uyum gösterilmesi veya

c) Küçük değişiklikler veya küçük tamir tasarımlarının onayı için, 21.A.263 maddesinde geçen imtiyazları elde etmek amacıyla talepte bulunulması veya bu talimatın Ek-1b (Part-21L) Alt bölüm C uyarınca tasarım uyumu beyan edilen hava aracının küçük değişiklikleri veya küçük tamir tasarımına ilişkin uyum beyanlarının yayınlanması.”

MADDE 34- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.239 maddesi (d) fıkrası (3) üncü bendine "gerçekleştirilen görevlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "(test faaliyetleri, vb.)" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 35- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.259 maddesi (a) fıkrasının (4) üncü bendinde yer alan "bu Talimatın Madde 23'ü uyarınca" ibaresi "bu Talimat uyarınca" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.263 maddesi (c) fıkrası (2), (3), (4), (8) ve (9) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Ek-1 (Part-21) veya Ek-1b (Part-21L) kapsamında Tip sertifikasına veya ilave tip sertifikasına gelen küçük değişikliklerin ve küçük tamirlerin onaylanması,

3) Ek-1b (Part-21L) Alt bölüm C, 21L.A.43 maddesi uyarınca tasarım uyum beyan sahibi tarafından beyan edilen bir hava aracının tasarımındaki küçük bir değişiklik veya küçük tamirin uyumunu beyan etmek,

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

4) Ek-1b (Part-21L) 21L.A.43 maddesi uyarınca tasarım uyumuna ilişkin beyanı aslen veren gerçek veya tüzel kişinin artık aktif olmaması veya tasarım değişikliklerinin uyum beyanı taleplerine yanıt vermiyor olması durumunda; Ek-1b (Part-21L) 21L.A.43 maddesi uyarınca, değiştirilmiş bir hava aracı tasarımının uyumunu beyan etmek,

8) Ek-1 (Part-21) Altbölüm D veya Ek-1b (Part-21L) Altbölüm D kapsamında, tip sertifikasına gelen belirli büyük değişikliklerin onaylanması,

9) Ek-1 (Part-21) Altbölüm E veya Ek-1b (Part-21L) Altbölüm E kapsamında belirli ilave tip sertifikalarının yayımlanması ve bu sertifikalara gelen belirli büyük değişikliklerin onaylanması.”

MADDE 37- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.265 maddesi (c) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) ürünlerin tasarımının veya bunlarda yapılan değişiklik veya tamirlerin, geçerli tip sertifikasyon temeline, beyanların yapılmasına ilişkin teknik şartnamelere, operasyonel uygunluk veri sertifikasyon temeline ve çevresel koruma gerekliliklerine uygun olduğunu ve emniyetsiz herhangi bir özelliğinin bulunmadığını belirlemelidir,”

MADDE 38- Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.A.723 maddesi (a) fıkrasının (3) üncü bendinde yer alan "bu Talimatın Madde 23'ü uyarınca" ibaresi "bu Talimat uyarınca" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 39- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.60 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Genel Müdürlük, tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikasını kabul ettiği bir ürün için söz konusu tip sertifikasına ilişkin uçuşa elverişlilik direktifi yayımlayan Tasarım Ülkesi otoritesinden ilgili direktifi aldıktan sonra bu konuda yayımlanan prosedüre uygun şekilde değerlendirme yaparak, söz konusu direktife ilişkin değerlendirmesini yayımlar.

b) Tasarım Ülkesi olarak sorumlu olunan ya da (a) fıkrası kapsamında tip kabulü yapılan ürünler için uçuşa elverişlilik direktifleri 21.A.3B gereklerine uygun şekilde yayımlanır.”

MADDE 40- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.70 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Genel Müdürlük, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 441 inci Maddesi kapsamında; ürün, parça ve cihazın 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla uygun bulunan Şikago Sözleşmesinin 8 ve 16 numaralı Eklerine uyumunu göstermek için bu Talimatın Ek-3'ü ile SHT-FCL ve SHT-OPS Talimatlarında belirtilen temel gereklilikler ve bu Talimatın Ek-4'ünde belirtilen çevre koruma ile ilgili gerekliliklere uyum gösterilmesi için kuruluşların ve

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

personelin kullanabileceği, uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk verileri ve çevresel koruma için EASA tarafından yayımlanmış olan sertifikasyon şartnamelerini (CS-23, CS-25, CS-27, CS-29, CS-31HB, CS-34, CS-36, CS-E, CS-ETSO, CS-P, CS-SIMD, CS-STAN, CS-MMEL, CS-GEN-MMEL, CS-CCD, CS-FCD, CS-MCSD, CS-CO2, CS-LSA, CS-VLA, CS-VLR, CS-AWO, CS-APU, CS-ACNS, CS-22, CS-31GB, CS-31TGB, AMC-20, DS-21LD, CS-26) kullanır. Bu şartnameler, başvuru sahiplerine sertifikaların verileceği, değiştirileceği veya ilave yapılacağı koşulları belirtmek için yeterince ayrıntılı ve amaca yönelik olur.

b) Genel Müdürlük, (a) fıkrasına istisna olarak 21.A.172A maddesi hükümlerine göre tip kabulü yapılan ürünler için kabul edilen tip sertifikası veri sayfasında belirtilen sertifikasyon temeli gereklerinin devamlılığını sağlamak için veri sayfasında belirtilen sertifikasyon şartnamesini modifikasyon ve tamirler dahil uçuşa elverişlilik kapsamındaki başvurular için değerlendirme ve onay süreçlerinde kullanır.

c) Genel Müdürlük, (a) fıkrasına istisna olarak tip sertifikası yayımlanabilmesine dayanak olabilecek bir sertifikasyon şartnamesinin mevcut olmadığı ancak üyesi olunan JARUS – Joint Authorities for Rulemaking on Unmanned Systems tarafından yayımlanan şartnameler (CS-UAS, CS-LUAS, CS-LURS, CS-HAPS) ile EASA tarafından yayımlanan Özel Koşulları (VCA: SC-VTOL + MOC) hava aracı tip sertifikasyonu sürecinde 21.B.80 kapsamında sertifikasyon temeli oluştururken kullanabilir. Bu kapsamda oluşturulacak sertifikasyon temeli hazırlanırken, Şikago Sözleşmesi Ek-8 uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uyum değerlendirilmesi yapılması ve farklılıkların tespit edilerek, emniyete etkisinin değerlendirilmesi ve gerekli olabilecek sınırlamaların 21.B.103 kapsamında yayımlanacak Tahditli Tip Sertifikasında belirtilmesi gerekir.

d) (a) fıkrasında belirtilen sertifikasyon şartnamelerinde 3 Ağustos 2012 tarihli ve (AB) 748/2012 sayılı Komisyon Tüzüğü'ne yapılan atıflar bu Talimata yapılmış sayılır.”

MADDE 41- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.75 maddesi (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) İlgili sertifikasyon şartnamesi, ürün için aşağıda verilen nedenlerle yeterli veya uygun emniyet standartlarını ihtiva etmiyorsa ya da ürün için yayımlanmış bir sertifikasyon şartnamesi mevcut değilse, Genel Müdürlükçe uygun bulunması durumunda, söz konusu ürün için "özel koşul" olarak adlandırılan özel detaylı teknik gereksinimler Genel Müdürlük tarafından tanımlanır: ...”

MADDE 42- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.109 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Genel Müdürlük, 21.A.101 gerekleri doğrultusunda belirlemiş olduğu uygulanabilir tip sertifikasyon temelini, çevresel koruma gereksinimlerini ve operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir değişiklik durumunda, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temelini belirler ve ilave tip sertifikası başvurusu sahibine bildirir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

b) Genel Müdürlük, (a) fıkrasında belirtilen gerekliliği 21.B.70 maddesine uygun olarak yerine getirir.

c) Tip sertifikası kabulü yapılarak ithali gerçekleştirilen hava araçlarında gerçekleştirilecek değişikliklerde değerlendirme ve onay süreçleri 21.A.172A maddesi hükümlerine göre kabul edilen her bir tip sertifikası veri sayfası için ayrı olacak şekilde yürütülür.”

MADDE 43- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.120 maddesi (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Yetki verilmesi ve verilen yetkinin gözetimi için bu Talimatın dışında kalan konular SHT-DENETİM Talimatı gerekleri ile bu konuda yayımlanacak prosedür gerekleri yerine getirilir.”

MADDE 44- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.220 maddesi (a) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Yetki verilmesi ve verilen yetkinin gözetimi için bu Talimatın dışında kalan konular SHT-DENETİM Talimatı gerekleri ile bu konuda yayımlanacak prosedür gerekleri yerine getirilir.”

MADDE 45- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.430 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Bir tasarım organizasyonu/üretim organizasyonu/üretim organizasyon onayı olmadan üretim onayının ilk kez verilmesi için bir başvuru alındığında, Genel Müdürlük başvuru sahibinin geçerli gerekliliklere uygunluğunu doğrular.

b) Tasarım Organizasyonu Sorumlusunun/Üretim organizasyonu Sorumlu Müdürünün rolünü ve sorumluluğunu anlamasını sağlamak için ilk sertifikasyon incelemesi sırasında en az bir kez toplantı yapılmalıdır.

c) Genel Müdürlük, tasarım organizasyonu/üretim organizasyonu/üretim organizasyon onayı olmadan üretim onayının verilmesine yönelik tavsiyelerin yanı sıra verilen tüm bulguları ve kapatma eylemlerini kaydeder.

d) Genel Müdürlük, doğrulama sırasında ortaya çıkan tüm bulguları başvuru sahibine yazılı olarak tebliğ edecektir. İlk sertifikasyon için, tasarım organizasyonu/üretim organizasyonu/üretim organizasyon onayı olmadan üretim onayı verilmeden önce tüm bulgular Genel Müdürlüğü tatmin edecek şekilde giderilir.

e) Başvuru sahibinin bu Talimat kapsamında geçerli gerekliliklere uyduğu konusunda tatmin olduğunda, Genel Müdürlük tarafından tasarım organizasyonu/üretim organizasyonu/üretim organizasyon onayı olmadan üretim onayı verilir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

f) Sertifika referans numarası, Genel Müdürlük tarafından belirlenen şekilde tasarım organizasyonu onayında/üretim organizasyonu onayında/üretim organizasyon onayı olmadan üretim gösterilir.

g) Sertifika sınırsız süreli olarak verilir. Tasarım organizasyonunun/Üretim organizasyonunun Genel Müdürlük tarafından onaylanan faaliyetlerine ait imtiyazları ve faaliyet kapsamı, uygulanabilir sınırlamalar da dahil olmak üzere, tasarım organizasyonu onayına/üretim organizasyonu onayına ekli onay şartlarında belirtilir.”

MADDE 46- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.432 maddesi (b) fıkrası (2) nci bendinde yer alan "tasarım organizasyonu yöneticisi" ibaresi "tasarım organizasyonu yöneticisi/üretim organizasyonu sorumlu müdürü" ve (d) fıkrası (2) nci bendinde yer alan "21.A.247'ye" ibaresi "21.A.247'ye/Madde 21.A.147 ve 21.A.148'e" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 47- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.433 maddesi (b) fıkrasında yer alan "tasarım organizasyonunun onay şartları da" ibaresi "tasarım organizasyonunun onay şartları da/ üretim organizasyonu/ üretim organizasyon onayı olmadan üretim de", “tasarım organizasyonu” ibareleri “tasarım organizasyonu/üretim organizasyonu” şeklinde ve aynı fıkranın (4) üncü bendinde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4) Madde 21.A.245 (a) / Madde 21.A.145 (c) 1 uyarınca tasarım organizasyonunun yöneticisinin/üretim organizasyonu sorumlu müdür atanmaması.”

MADDE 48- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.435 maddesi başlığı ile (a) ve (e) fıkralarında yer alan “Tasarım” ibareleri “Tasarım/Üretim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 49- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-1 21.B.450 maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Genel Müdürlük, uygulanabilir ise, tip sertifikası, ilave tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirmesinden birine, Genel Müdürlükçe önceden belirlenmiş ve referans verilerek dâhil edilmiş olan tip sertifikasyon temelinde, eşit emniyet seviyesini korumak amacıyla, gerekli gördüğü değişiklikleri düzenler ve bu değişiklikleri tamir tasarımı için başvuru sahibine bildirir.

b) Genel Müdürlük, (a) fıkrasında belirtilen gerekliliği 21.B.70 maddesine uygun olarak yerine getirir.

c) 21.A.172A maddesi hükümlerine göre tip sertifikası kabulü yapılarak ithali gerçekleştirilen hava araçlarında gerçekleştirilecek tamirlerde değerlendirme ve onay süreçleri kabul edilen her bir tip sertifikası veri sayfası için ayrı olacak şekilde yürütülür.”

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 50- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-2 Sertifika ve Formlar listesine Ek-2.49 ve Ek-2.50 aşağıdaki şekilde eklenmiştir.

“Ek-2.49	Tip Sertifikası Kabul Başvurusu Kontrol Formu	SHGM Form 296
Ek-2.50	Tip Sertifikası Kabul Belgesi	SHGM Form 203”

MADDE 51- Aynı Talimata (SHT-21) bu Talimatın Ek-1’i “Ek-1b (Part-21L)” olarak eklenmiştir.

MADDE 52- (1) Aynı Talimatın (SHT-21) Ek-4’ü başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK.4 – ÜRÜNLERLE İLGİLİ ÇEVRESEL KORUMA GEREKLİLİKLERİNE UYUM GÖSTERME İÇİN TEMEL GEREKSİNİMLER

A) Hava aracı, motor ve diğer ürünlerin bu Talimatın:

- i) Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm B’sinde ve Ek-1b Altbölüm C’sinde belirtilen gereklilikler kapsamında tip sertifikasyonu,
- ii) Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm D’sinde ve Ek-1b Altbölüm F’sinde belirtilen gereklilikler kapsamında tip sertifikası değişikliklerinin onayı,
- iii) Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm E’sinde belirtilen gereklilikler kapsamında ilave tip sertifikalarının onayı,
- iv) Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm M’sinde ve Ek-1b Altbölüm N’sinde belirtilen gereklilikler kapsamında tamirlerinin onayı,
- v) Ek-1 ve Ek-1b Altbölüm H’sinde ve Altbölüm I’sında belirtilen gereklilikler kapsamında uçuşa elverişlilik sertifikaları ve gürültü sertifikalarının yayımlanması,

hususlarındaki gürültü ve emisyonlar açısından çevresel koruma gereklilikleri için bu Talimatın Madde 23 birden altıya kadar fıkralarının hükümleri ve ilgili altbölümlerde yer alan sertifikasyon temeli belirlenmesine, uygulanacak gerekliliklerin tarihine, yayımlanacak sertifikalara veya beyanlara ilişkin gereklilikler uygulanır.

B) Temel Gereksinimler:

- 1) Ürünler bu ek (B)(4) maddesi hükümleri dikkate alınarak, gürültüyü mümkün olduğunca en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- 2) Ürünler, bu ek (B)(4) maddesi hükümleri dikkate alınarak, emisyonları mümkün olduğunca en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- 3) Ürünler, bu ek (B)(4) maddesi hükümleri dikkate alınarak, sıvıların buharlaşması veya tahliyesinden kaynaklanan emisyonları en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

4) Gürültüyü, farklı türlerin emisyonunu ve sıvıların deşarjını en aza indirmeyi amaçlayan tasarım önlemleri arasındaki her türlü ödünleşim dikkate alınmalıdır.

5) Gürültü ve emisyonlar en aza indirilirken, hava aracı gürültüsünün ve emisyonlarının önemli olduğu normal çalışma koşullarının toplam aralığı ve coğrafi alanlar dikkate alınmalıdır.

6) Çevreyi koruma nedenleriyle gerekli olan hava aracı sistemleri ve ekipmanı, öngörülebilir her operasyon koşulunda amaçlanan şekilde çalışacak şekilde tasarlanmalı, üretilmeli ve bakımı yapılmalıdır. Güvenilirlikleri ürünün çevresel uyumu üzerindeki amaçlanan etkilerine göre yeterli olmalıdır.

7) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere sürekli olarak uyum göstermesini sağlamak için gereken talimatlar, prosedürler, araçlar, el kitapları, sınırlamalar ve muayeneler belirlenmeli ve ilgili kullanıcılara açık bir şekilde sağlanmalıdır.

8) Havacılık ürünlerinin tasarımı, üretimi ve bakımı ile ilgili organizasyonlar:

a) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere uyumunu sağlamak için gerekli tüm araçlara sahip olmalıdır.

b) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere uyumunu sağlamak için diğer ilgili organizasyonlarla gerekli anlaşmaları yapmalıdır.

C) CO2 emisyonu sertifikasyonu sonrası değerlendirme metriği değeri (evaluation metric value) yayımlanır.

D) Emisyon Sertifikası ya da eşdeğer doküman asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1) sertifikayı veren otoritenin adı,
- 2) üreticinin tip ve model tanımı,
- 3) geçerli emisyon sertifika gerekliliklerine uyum amacıyla dahil edilen herhangi bir ek değişikliğin beyanı,
- 4) nominal itme gücü (rated thrust),
- 5) referans basınç oranı,
- 6) duman sayısı (Smoke Number) gerekliliklerine uyumu gösteren bir beyan,
- 7) gaz kirletici gerekliliklerine uyumu gösteren bir beyan,
- 8) partikül madde gerekliliklerine uyumu gösteren bir beyan.”

MADDE 53- (1) 28/7/2021 tarihli ve UED-2021/2 sayılı Tip Kabul Genelgesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 54- (1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

T.C.
ULAŖTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel M¼d¼rl¼Đ¼

MADDE 55- (1) Bu Talimat h¼k¼mlerini Sivil Havacılık Genel M¼d¼r¼ y¼r¼t¼r.

Ek:

1- Ek-1b (Part-21L)

Ek-1b PART–21L**BÖLÜM A – TEKNİK GEREKSİNİMLER****ALT BÖLÜM A – GENEL HÜKÜMLER****21L.A.1 Kapsam**

Bu Alt bölüm, aşağı belirtilen kişiler için hak ve yükümlülükleri düzenleyen genel hükümleri ortaya koyar:

- a) Ek-1b'ye uygun olarak yayımlanmış veya yayımlanacak olan herhangi bir sertifika için başvuru ve sertifika sahibi;
- b) Tasarım veya üretim kabiliyeti veya tasarım uyum beyanında bulunan herhangi bir beyan sahibi;
- c) Bir hava aracı için uygunluk beyanı veya bir motor, pervane veya üretilmiş bir parça için onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleyen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi.

21L.A.2 Başvuru Sahibi veya Sertifika Sahibi ya da Tasarım Uyum Beyanında Bulunan Beyan Sahibi Dışında Bir Kişi Tarafından Gerçekleştirilen Yükümlülükler ve Eylemler

Bu Talimatın Ek-1b si kapsamında bir ürün veya parça için sertifika başvurusunda bulunan veya sertifika sahibi ya da tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibinin yerine getirmesi gereken eylemler ve yükümlülükler, başvuru sahibinin, sertifika sahibinin veya beyan sahibinin yükümlülüklerinin uygun bir şekilde yerine getirilmesi şartıyla, başka herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından yerine getirilebilir.

21L.A.3 Raporlama Sistemi

a) SHT-OLAY Talimatı hükümleri ile çelişmemek kaydıyla, tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı veya bu Ek kapsamında yayımlanmış diğer ilgili herhangi bir sertifikaya sahip olan veya başvuru yapan, ya da bu Talimat kapsamında bir hava aracı tasarımının veya tasarım değişikliğinin veya tamir tasarımının uyumluluğunu beyan eden herhangi bir gerçek veya tüzel kişi:

- 1) Olumsuz trendleri tanımlamak veya arızaları tespit etmek ve 21L.A.3A (a)(3) bendine göre raporlamanın zorunlu olduğu olayları ve gönüllü raporlanan olayları ayırt etmek, olay bildirimlerini toplamak, incelemek ve analiz etmek için bir sistem kurmalı ve idame ettirmelidir.

Bu raporlama sistemi aşağıdakileri kapsamalıdır:

- i) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı veya bu Ek kapsamında yayımlanmış ilgili diğer sertifikalar ya da yine bu talimatın Ek-1b si kapsamında verilen tasarım uyum beyanı altında yayımlanmış ürün veya parçaya yönelik sürekli uçuşa elverişliliğinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olan veya olması muhtemel her türlü hata, arızalı çalışma, arıza veya diğer olaylar ile ilgili bilgi ve raporlar;
 - ii) yukarıdaki (i) maddesine konu olmayan hatalar, ramak kala olayları ve tehlikeler;
- 2) Ürün veya parçanın bilinen tüm kullanıcılarına ve istenmesi halinde, ilişkili uygulama veya delege etme hükümlerine göre yetkilendirilmiş herhangi bir kişiye 21L.A.3A(a)(1) bendine göre kurulmuş sistem hakkında bilgi ve 21L.A.3A(a)(1)(i) bendi kapsamında belirtilen hata, arızalı çalışma, arıza veya diğer olaylar ile ilgili bilgi ve raporlama sağlamalıdır.
 - 3) Genel Müdürlüğe, bilgisi dahilindeki ve bu Ek kapsamında yayımlanmış tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı veya bu Ek kapsamında yayımlanmış veya bu talimat kapsamında tasarım uyum beyanı ile yayımlanmış ilgili herhangi bir onay altındaki ürün veya parça ile ilgili olan ve emniyetsiz bir durum ile sonuçlanmış veya sonuçlanması muhtemel hata, arızalı çalışma veya diğer olayları raporlamalıdır.

b) SHT-OLAY Talimatı hükümleri ile çelişmemek kaydıyla, bu Talimata bağlı Ek-1b Altbölüm G uyarınca üretim kabiliyetini beyan eden veya bu Ek-1b Altbölüm R uyarınca bir ürün veya parça üreten herhangi bir gerçek veya tüzel kişi:

- 1) Olumsuz eğilimleri belirlemek veya eksiklikleri ele almak ve 21L.A.3A (b)(2) ve (3) uyarınca raporlanması zorunlu olan veya gönüllü olarak raporlanan olayları belirlemek amacıyla hatalar, ramak kala olaylar ve tehlikeler hakkındaki raporlar da dahil olmak üzere olay raporlarını toplamak ve değerlendirmek için bir sistem kurmalı ve sürdürmelidir.
- 2) Servise verilen ürün veya parçalarla ilgili olarak uygulanabilir tasarım verisinden olası sapmaların tespit edildiği tüm durumları sorumlu tasarım onay sahibine veya tasarım uygunluğu beyanında bulunan beyan sahibine raporlamalı ve emniyetsiz durumlara yol açabilecek sapmaları tasarım onay sahibi ile veya tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi ile incelemelidir.
- 3) 21L.A.3(b) maddesinin (2) numaralı bendine göre tespit edilen ve emniyetsiz bir duruma yol açabilecek sapmaları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır;
- 4) üretim organizasyonunun tedarikçisi olması durumunda, bu organizasyona temin ettiği ürün veya parçayla ilgili olarak uygulanabilir tasarım verisinden olası sapmalar bu organizasyona da ayrıca raporlamalıdır.

SHT-21 Talimatının 21.A.3A(b) maddesi kapsamındaki üretim organizasyonu onayı sahibi veya başvurusunda bulunan gerçek ve tüzel kişilerin raporlama yükümlülükleri, bu Talimata uygun olarak onaylanan veya beyan edilen tasarım verilerine uygun olarak üretilen ürünler ve parçalarla ilgili olayları içermelidir ve tasarım uyum beyanı yapıldığında, raporlar tasarım uyum beyanında bulunan kişiye yapılmalıdır.

c) SHT-OLAY talimatı hükümleri ile çelişmemek kaydıyla; (a) ve (b) bentlerinde belirtilen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, (a)(3), (b)(2), (b)(3) ve (b)(4) bentlerine göre raporlama yaparken, raporlamayı yapan kişinin ve raporda atıfta bulunulan kişi(ler)in gizliliğini korumalıdır.

d) SHT-OLAY talimatı hükümleri ile çelişmemek kaydıyla; (a) ve (b) maddelerinde belirtilen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde (a)(3) ve (b)(3) bentlerine göre raporlama yapmalı ve bu raporları mümkün olan en kısa sürede ve her hâlükârda, istisnai durumlar engellemediği sürece, gerçek veya tüzel kişinin ilgili olayın olası bir emniyetsiz duruma yol açabileceğini belirlemesini müteakip 72 saati aşmayacak şekilde göndermelidir.

e) SHT-OLAY talimatı hükümleri ile çelişmemek kaydıyla; (a)(3) veya (b)(3) bentlerine göre raporlanan bir olay tasarım veya üretim kusuru sonucu ortaya çıktığı durumda, bu Ek kapsamında yayımlanmış tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı veya diğer ilgili herhangi bir sertifika sahibi, tasarım uyum beyanında bulunan kişi veya (b) maddesinde belirtilen üretim organizasyonu, kusurun kaynağını incelemeli ve inceleme sonuçları doğrultusunda ilgili kusuru ortadan kaldırmak için yürütmeyi planladığı veya yürütülmesini önerdiği faaliyetleri Genel Müdürlüğe raporlamalıdır.

f) Kusurun giderilmesi için Genel Müdürlüğün bir faaliyet gerektiğini takdir etmesi durumunda; tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı veya bu Ek kapsamında yayımlanmış ilgili herhangi bir onay sahibi veya tasarım uyum beyanında bulunan kişi veya (b) maddesinde belirtilen üretim organizasyonu, Genel Müdürlüğün talebi ile ilgili verileri sağlar.

21L.A.4 Uçuşa Elverişlilik Direktifleri

21L.B.23 maddesine uygun olarak emniyetsiz bir durumu düzeltmek veya bir incelemenin yapılması için Genel Müdürlük tarafından bir uçuşa elverişlilik direktifi çıkarılması gerektiğinde, bu Ek kapsamında yayımlanmış tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı veya diğer ilgili herhangi bir sertifika sahibi ile tasarım uyum beyanında bulunan kişi:

a) Uygun düzeltici işlemi veya gerekli muayeneleri ya da her ikisini birden önermeli ve bu önerilerin detaylarını Genel Müdürlüğe onay için sunmalıdır;

b) (a) bendinde belirtilen önerilerin Genel Müdürlük tarafından onaylanmasını müteakip, bilinen tüm kullanıcılara, ürün veya parça sahiplerine veya istenmesi halinde, uçuşa elverişlilik direktifine uymak durumunda olan herhangi bir kişiye, uygun açıklayıcı verileri ve tamamlayıcı talimatları sağlamalıdır.

21L.A.5 Tasarım ve Üretim Arasında İş Birliği

Her bir tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tip sertifikası değişikliği veya tamir tasarımı onay sahibi, tasarım uyum beyanı sahibi ve o ürün veya parçayı üreten organizasyon veya gerçek veya tüzel kişi, ilgili ürün veya parçanın tasarımıyla uygun halde olmasını ve sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak amacıyla işbirliği içinde olmalıdır.

21L.A.6 İşaretleme

a) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tip sertifikası değişikliği veya tamir tasarımı onay sahibi ya da tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi, ürünler veya parçalar için işaretleme bu Ek, Altbölüm Q'ya uygun olarak belirtmelidir.

b) Ürünleri veya parçaları üreten kuruluş veya gerçek ya da tüzel kişi, bu ürünleri veya parçaları bu Ek, Altbölüm Q'ya uygun olarak işaretlemelidir.

21L.A.7 Kayıt Saklama

Bir tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tamir tasarımı onayı, uçuş izni, tasarım uyum beyanında bulunan, tasarım veya üretim kabiliyeti beyanı veren veya bu Ek kapsamında ürün veya parça üreten tüm gerçek veya tüzel kişiler:

a) Bir ürün veya parça veya değişiklik veya tamir tasarladıkları hallerde, ortaklarına ve tedarikçilerine yükledikleri gereksinimleri içeren bir kayıt saklama sistemi kurmalı ve ilgili tasarım verisini muhafaza etmelidir; ürün veya parçanın sürekli uçuşa elverişliliğini, operasyonel uyum verisinin sürekli geçerliliğini ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri ile uyumu temin etmek için gerekli olan bilgi/veriyi sağlayabilmek amacıyla söz konusu veri Genel Müdürlüğün erişimine açık olmalıdır.

b) Bir ürün, veya parça üretimi yaptıkları hallerde, ürün veya parçanın uygunluğuyla ilgili çalışmanın detayları ile ortaklarına ve tedarikçilerine yükledikleri gereksinimler ile ilgili detaylarını kayıt altına almalıdır ve bunların sürekli uçuşa elverişliliğini temin etmek için gerekli olan bilgiyi sağlayabilmek amacıyla söz konusu veri Genel Müdürlüğün erişimine açık olmalıdır.

c) Uçuş izinleri ile ilgili olarak: Ek 1'in 21.A.5(c) maddesinde belirlenen kayıt tutma gerekliliklerine ek olarak, 21L.A.241(b) maddesinde belirlenen ek gerekliliklere uyumu göstermek için üretilen dokümanları kayıt altına almalıdır ve bunları Genel Müdürlüğün erişimine açmalıdır.

d) 21L.A.125(c), 21L.A.175(b) veya 21L.A.175(e) maddelerinin gerektirmesi halinde, tasarım veya üretimde ve bağımsız izleme fonksiyonunda yer alan personelin yetkinlik ve kalifikasyonuna ilişkin kayıtları muhafaza etmelidir.

21L.A.8 El Kitapları

Tip sertifikası, ilave tip sertifikası sahibi veya tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi ürün ya da parça için uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, uygulanabilir ayrıntılı teknik şartname ve çevresel koruma gereksinimleri tarafından gerekli görülen tüm el kitaplarının ana kopyalarını ya da el kitaplarındaki değişiklikleri oluşturur, idame ettirir ve günceller, talep edildiği takdirde Genel Müdürlüğe kopyalarını sağlar.

21L.A.9 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

a) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tasarım değişikliği ya da tamir tasarımı onayı sahibi veya tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi hava aracı tipi ve ilgili herhangi bir parçanın, bu tasarıma uygun olarak, hava aracının operasyonel ömrü boyunca uçuşa elverişliliğinin sağlanması için gerekli olan talimatları sağlamalıdır.

b) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tasarım değişikliği veya tamir tasarımı onayı sahibinin ya da tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi, bu tasarımın hizmete sunulmasından önce (a) maddesinde belirtilen bilgileri sağlamalıdır.

c) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları şu kişiler tarafından sağlanmalıdır:

1) Tip sertifikası sahibi veya tasarım uyum beyanı veren kişi tarafından, her bilinen bir veya daha fazla ürün sahibine, ürünün teslimi sırasında veya ilgili hava aracı için geçerli olan ilk uçuşa elverişlilik sertifikası veya tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlendiğinde, hangisi daha sonra gerçekleşirse;

2) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası veya küçük değişiklik onayı sahibi veya tasarım değişikliği için tasarım uyum beyanı veren beyan sahibi, değişiklikten etkilenen ürünün tüm bilinen operatörlerine, modifiye edilen ürünün hizmete sunulması ile;

3) Tamir tasarımının uygulandığı ürünün hizmete verilmesi sırasında, tamir tasarım onayı sahibi veya tamir tasarımı için tasarım uyum beyanı veren beyan sahibi tarafından, tamirden etkilenen ürünün tüm bilinen operatörlerine. Tamir edilen ürün veya parça, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatları tamamlanmadan önce hizmete verilebilir, ancak bu sınırlı bir hizmet dönemi için olmalı ve Genel Müdürlük ile mutabık kalınmalıdır.

Takiben, bu sertifika veya beyan sahipleri, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarına uyması gereken diğer kişilerin talepleri üzerine bu bilgileri sunmalıdır.

d) (b) bendine istisna olarak, tip sertifikası ya da tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının bir kısmını temin etmeyi, takvime bağlı uzun vadede gerçekleştirilecek olanlar için, ürün ya da modifiye edilen ürünün hizmete girmesi sonrasına kadar erteleyebilir, ancak ürün ya da modifiye edilen ürün için gerekli olan söz konusu verinin kullanım öncesi temin edilmesi gerekmektedir.

e) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını (b) bendine göre sağlaması gereken tasarım onayı sahibi veya tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi, talimatlarda gerçekleşecek değişiklikleri, söz konusu değişikliklerden etkilenen tüm bilinen operatörlere ve söz konusu talimat değişikliklerine uyum göstermek zorunda olan herhangi bir kişiye talep edildiği takdirde sağlar.

21L.A.10 Erişim ve İnceleme

Bir tip-sertifikası, ilave tip-sertifikası, büyük tamir tasarımı onayı, uçuş izni, uçuşa elverişlilik sertifikası, tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası, gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası, tasarım uyum beyanında bulunan, tasarım veya üretim kabiliyeti beyanı veren veya bu Talimat Altbölüm R altında hava aracı, motor, pervane veya parça üretenler:

a) İlgili mevzuatın ilk ve sürekli uyumunu doğrulamak adına gerekli görülmesi durumunda; herhangi bir raporu incelemesi, herhangi bir muayeneyi yapması veya herhangi bir uçuş veya yer testinin icrası veya müşahitliği amacıyla Genel Müdürlüğe herhangi bir tesise, ürüne, parçaya, dokümana, kayda, sürece, prosedüre veya diğer herhangi bir kanıta erişim hakkı sağlar.

b) Gerçek veya tüzel kişinin ortakları, tedarikçileri ve alt yüklenicileri ile ilgili olarak, Genel Müdürlüğün (a) bendinde anılan erişime sahip olması için gerekli düzenlemeleri yapar.

21L.A.11 Bulgu ve Gözlemler

a) Bulguların bildirimini aldıktan sonra, tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı, uçuş izni, uçuşa elverişlilik sertifikası, tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası, gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası sahibi veya başvuru sahibi, tasarım uyum beyanında bulunan, tasarım veya üretim kabiliyeti beyanında bulunan veya bu Talimat Altbölüm R'sine göre hava aracı, motor, pervane veya parça üreten gerçek veya tüzel kişi, 21L.B.21 maddesinin (d) veya (e) bendine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından belirlenen süre içinde aşağıdaki işlemleri gerçekleştirmelidir:

1) Uyumsuzluğun kök neden(ler)ini ve katkıda bulunan faktör(ler)i belirlemelidir;

2) Düzeltici faaliyet planını tanımlamalı ve Genel Müdürlüğe sunmalıdır;

3) Genel Müdürlüğün tespit ettiği hususları karşılamak üzere, düzeltici faaliyet(ler)in uygulandığını kanıtları ile göstermelidir.

b) Genel Müdürlük tarafından 21L.B.21 maddesinin (f) bendine uygun olarak bildirilen bir gözlem gerektiği şekilde dikkate alınmalıdır. Gözlemler ile ilgili olarak alınan kararlar kaydedilerek Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

21L.A.12 Uyum Gösterim Yöntemi

a) Gerçek veya tüzel kişi, bu Talimat ile uyumunu göstermek için herhangi bir alternatif uyum gösterim yöntemi kullanabilir.

b) Gerçek veya tüzel kişi, alternatif uyum gösterim yöntemi kullanmak isterse kullanmadan önce Genel Müdürlüğe kapsamlı bir açıklama sağlamalıdır. Tanımlamada Part-21 ile uygunluğun nasıl sağlandığını gösterileceğinin yanı sıra el kitapları veya prosedürlerle ilişkili olabilecek değişiklikleri de içermelidir.

c) Gerçek veya tüzel kişi, Genel Müdürlükten ön onay alarak alternatif uyum gösterim yöntemlerini kullanabilir.

ALTBÖLÜM B – TİP SERTİFİKALARI**21L.A.21 Kapsam**

Bu Altbölüm, aşağıdaki ürünler için tip sertifikası yayımlanması ile ilgili prosedürü ve başvuru sahipleri ile sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar:

- a) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2000 kg veya daha az olan ve azami dört kişilik oturma konfigürasyonuna sahip bir uçak;
- b) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2.000 kg veya daha az olan planör veya motorlu planör;
- c) Balon;
- d) Sıcak hava zeplini;
- e) En fazla dört kişi için tasarlanmış yakıtlı yolcu zeplini;
- f) Azami dört kişilik oturma konfigürasyonuna sahip, azami kalkış kütlesi (MTOM) 1200 kg veya daha az olan bir döner kanat;
- g) (a)'dan (f)'ye kadar olan maddelerde belirtilen hava aracına takılması amaçlanan pistonlu motor ve sabit hatveli pervane. Bu gibi durumlarda, tip sertifikası veri sayfasına, yalnızca motorun veya pervanenin bu tür hava araçlarına takılmasına izin verecek şekilde uygun bir açıklama eklenmelidir;
- h) Cayrokopter.

21L.A.22 Başvuru İçin Uygunluk

21L.A.23 maddesine göre tasarım kabiliyetini göstermiş veya gösterme aşamasında olan, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar kapsamında tip sertifikası başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21L.A.23 Tasarım Kabiliyeti Gösterimi

Tip sertifikası başvuru sahibi, tasarım kabiliyetini aşağıdaki yöntemlerle kanıtlayacaktır:

- a) SHT 21 Ek-1 Altbölüm J uyarınca Genel Müdürlük tarafından verilen ve ürünün ilgili kategorisini kapsayan onay şartlarını içeren bir tasarım organizasyonu onayına sahip olmak veya;
- b) SHT 21 Ek-1b Altbölüm J'ye uygun olarak tasarım işinin türü ve ürün kategorisi için tasarım kabiliyetlerini beyan etmek;

21L.A.24 Tip Sertifikasına Başvuru

a) Tip sertifikası başvurusu Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) Tip sertifikası başvurusu asgari olarak aşağıdakileri içermelidir:

- 1) Başvurunun 21L.A.21 maddesinde belirlenen kapsam dahilinde olduğuna dair bir gerekçe;
- 2) Ürüne ilgili ön tanımlayıcı veriler, belgelendirilmesi talep edilen ürünün amaçlanan kullanımları ve çalışma türü;
- 3) 21L.B.43 ve 21L.B.45 maddelerinde belirtilen hususlara ve gereksinimlere uygun olarak ön tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri için hazırlanmış önerisini;
- 4) Sertifikasyon projesinde (1)'den (3)'e kadar olan maddeleri etkileyen değişiklikler olduğunda veya uyum yöntemlerinde herhangi bir değişiklik olduğunda başvuru sahibi tarafından güncellenecek uyum yöntemlerini detaylandıran bir uyum gösterim planı.

c) Tip sertifikası başvurusu 3 yıl süreyle geçerli olacaktır. Bu süre içerisinde tip sertifikası verilmemesi halinde (a) ve (b) bentleri uyarınca yeni başvuru yapılır.

21L.A.25 Uyum Gösterimi

a) Tip sertifikası başvuru sahibi, uyum gösterimi planının Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesini takiben ve içeriğine uygun olarak:

- 1) 21L.B.43 maddesine göre oluşturulan ve Genel Müdürlük tarafından başvuru sahibinin bilgilendirildiği üzere, başvuru sahibi uygulanabilir tip sertifikasyon temeline uyumunu göstermelidir.
- 2) 21L.B.45 maddesine göre oluşturulan ve Genel Müdürlük tarafından başvuru sahibinin bilgilendirildiği uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumunu göstermelidir; ve
- 3) Genel Müdürlüğe uyumun gösterildiğine dair kanıtları sağlamalıdır.

b) Tip sertifikası başvuru sahibi, uyum gösterim planında belirtildiği üzere uyum gerekçelerini uyum dokümanları içinde kayıt altına alıp Genel Müdürlüğe sağlamalıdır.

c) Başvuru sahibi, (a) maddesine uygun olarak uyumu göstermek için test ve muayeneler gerçekleştirirken, herhangi bir testi gerçekleştirmeden önce aşağıdakileri, testin başarıyla gerçekleştirilmesine imkan sağlayacak şekilde doğrulamış ve dokümante etmiş olmalıdır:

- 1) Her test numunesi için:
 - i) Malzemeler ve süreçler, önerilen tip tasarımının şartnamelerine yeterince uygun olmalıdır;
 - ii) Ürünleri oluşturan parçalar önerilen tip tasarımdaki çizimlere yeterince uygun olmalıdır;
 - iii) Üretim süreçleri, imalat ve montaj, önerilen tip tasarımı tanımlarına yeterince uygun olmalıdır; ve
- 2) Test için kullanılan test ve ölçüm ekipmanları test için yeterli ve uygun şekilde kalibre edilmiş olmalıdır.

d) Tip sertifikası almak amacıyla yapılan uçuş testleri, söz konusu uçuş testlerine yönelik olarak Genel Müdürlük tarafından belirlenen yöntemlere uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Tip sertifikası başvuru sahibi, uygulanabilir tip sertifikasyon temeline uyumu belirlemek için gerekli tüm uçuş testlerini gerçekleştirmelidir. Uçuş testleri, hava aracı ilk hizmete girdiğinde herhangi bir emniyet probleminin yaşanmamasını sağlamak amacıyla, yeterli aralıkta nihai konfigürasyonda bir çalışma süresini içermelidir.

e) Başvuru sahibi, Genel Müdürlüğün aşağıdakileri gerçekleştirebilmesine müsaade etmelidir:

- 1) Uyum doğrulama ile ilgili herhangi bir veri veya bilgiyi gözden geçirmesine; ve
- 2) Uyum doğrulama amaçlı gerçekleştirilen test veya muayene işlemini gerçekleştirmesine veya şahitlik etmesine; ve
- 3) Tasarımın tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumunu doğrulamak için nihai konfigürasyondaki ürünün fiziksel ilk ürün muayenesini ve 21L.B.46 maddesi uyarınca belirlenen diğer incelemeleri gerçekleştirmesine.

f) Uyum gösteriminin tamamlanmasının ardından, başvuru sahibi Genel Müdürlüğe şunları beyan etmelidir:

- 1) Uyum gösterim planına göre, 21L.B.43 ve 21L.B.45 maddeleri uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyum gösterdiğini,
- 2) Ürünün sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, hiçbir özellik veya karakteristiğin emniyetsiz veya çevresel açıdan uyumsuz kılacak bir durum oluşturmadığını.

21L.A.26 Tip Tasarımı

Tip sertifikası başvuru sahibi, ürün tip aşağıdakileri içerecek şekilde özgün ve açık bir şekilde tanımlamalıdır:

a) Ürüne ait konfigürasyon ve tasarım özelliklerini tanımlamak için gerekli olan teknik resimler, şartnameler ile bu teknik resim ve şartnamelerin listesi;

- b) Kullanılan malzemeler ve süreçlerle ilgili bilgiler;
- c) Üretim ve montaj yöntemleriyle ilgili bilgiler;
- d) Herhangi bir uçuşa elverişlilik sınırlaması;
- e) Çevresel uyum gereksinimleri;
- f) Aynı tipte daha sonraki ürünlerin uçuşa elverişliliği ve ilgili olduğunda çevresel karakteristiklerinin belirlenmesine, mukayese yöntemiyle imkân verecek diğer gerekli verileri.

21L.A.27 Tip Sertifikası Yayınlanması

Tip Sertifikası yayınlanması için başvuru sahibi aşağıdaki yükümlülükleri gerçekleştirmelidir:

- a) 21L.A.23 maddesinin yükümlülüklerine göre tasarım kabiliyetini göstermelidir.
- b) 21L.A.25 maddesinin yükümlülüklerine göre tasarımın uyumunu göstermelidir.
- c) Hava aracı tip sertifikası için, motor veya pervanenin veya hava aracına takılıysa her ikisinin de aşağıdakilerden birine sahip olduğunu kanıtlaması gerekmektedir;
 - 1) SHT 21'e uygun olarak yayımlanmış bir tip sertifikası veya Ek-1b kapsamında yayımlanmış tip sertifikası; veya
 - 2) Hava aracı tip sertifikası başvurusuna dahil edilmesi ve başvuru sahibinin, 21L.A.25 maddesindeki uyum gösterimi sırasında motor ve pervanenin uyumunun sağlanması.
- d) Nihai konfigürasyondaki ürünün ilk ürün fiziksel muayenesinde veya 21L.B.46 maddesinin (c) ve (d) bentlerine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yürütülen herhangi bir başka değerlendirmede çözülmemiş hiçbir problem olmadığının kanıtlanması.

21L.A.28 Belge Sahibinin Yükümlülükleri

Tip sertifikası sahibi, bu talimata bağlı Ek-1b Altbölüm A'da belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeli ve 21L.A.22 maddesi kapsamındaki uygunluk gereksinimini karşılamayı sürdürmelidir.

21L.A.29 Devredilebilirlik

Tip sertifikası Genel Müdürlüğün 21L.B.49 maddesi kapsamında, tip sertifikasının devredileceği gerçek veya tüzel kişinin 21L.A.22 maddesi kapsamında tip sertifikasına sahip olmaya uygun olduğunu ve 21L.A.28 maddesi kapsamında tip sertifikası belge sahibinin yükümlülüklerini yerine getirebileceğini doğrulaması koşulu ile devredilebilir. Tip sertifikası sahibi veya sertifikayı almak isteyen gerçek veya tüzel kişi, bu şartlara uyulup uyulmadığının doğrulanması için Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde Genel Müdürlüğe başvuruda bulunur.

21L.A.30 Tip Sertifikasının Sürekli Geçerliliği

- a) Tip Sertifikası aşağıdaki şartlar sağlandığı sürece geçerliliğini korur:
 - 1) Sahibi tarafından teslim edilmemiş olması
 - 2) Tip sertifikası sahibinin, 21L.B.21 maddesinde belirtilen bulguların ele alınmasına ilişkin hükümleri dikkate alarak, kabul edilen görevlendirme ve uygulama esaslarına uymaya devam etmiş olması
 - 3) Tip sertifikasının, 21L.B.22 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından iptal edilmemiş olması
- b) Tip sertifikası, teslim edilmesi veya iptal edilmesi durumunda Genel Müdürlüğe iade edilecektir.

ALTBÖLÜM C – HAVA ARACI TASARIM UYUM BEYANLARI**21L.A.41 Kapsam**

a) Bu Altbölüm, hava araçlarının tasarıma uyumluluğunun beyan edilmesine ilişkin prosedürü ve bu tür beyanda bulunan kişilerin hak ve yükümlülüklerini düzenler.

b) Bu Altbölüm, hava aracının tasarımı yeni veya alışılmamış tasarım özellikleri içermediği durumda aşağıdaki hava taşıtı kategorileri için geçerlidir:

- 1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1200 kg veya daha az olup jet motorlu olmayan ve azami yolcu koltuk kapasitesi iki kişi olan;
- 2) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1200 kg veya altında olan planör veya motorlu planör;
- 3) Azami dört kişi alacak şekilde tasarlanmış balon;
- 4) Azami dört kişi alacak şekilde tasarlanmış sıcak hava zeplini.

c) Bu Altbölüm için, tasarıma uyumluluk beyanının yapıldığı tarihte, söz konusu tasarım özelliği, 21L.B.61'e uygun şekilde Genel Müdürlük tarafından oluşturulan ve kullanıma sunulan detaylı teknik gereksinimler kapsamında yer almıyorsa, söz konusu tasarım özelliği yeni veya alışılmamış olarak değerlendirilir.

21L.A.42 Başvuru İçin Uygunluk

Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde tanımlanmış şartlar altında bir hava aracı tasarım uyumunu beyan edebilir.

21L.A.43 Tasarım Uyum Beyanı

a) Bir hava aracı üretmeden veya bir hava aracı üretmek üzere bir üretim organizasyonu ile anlaşmadan önce, o hava aracını tasarlayan gerçek veya tüzel kişi, tasarımının uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve 21L.A.45 maddesinde belirtilen uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumlu olduğunu beyan etmelidir.

b) Beyan, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır ve en az aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- 1) Beyanı veren kişinin adı ve adresi/iş yeri
- 2) Hava aracını tanımlamak için özgün bir referans;
- 3) Hava aracının, beyan sahibi tarafından uyumluluğunun beyan edildiği ayrıntılı teknik şartnamelerin ve uygulanabilir çevre koruma gereksinimlerinin 21L.A.43 maddesine göre belirtilmesi;
- 4) (c) (3) alt bendinde atıfta bulunulan uyum gösterim planına göre hava aracının ve varsa motor veya pervanenin tasarımının uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve 3. alt bentte atıfta bulunulan uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumlu olduğuna dair beyanda bulunan tek bir kişinin sorumluluğu altında yapılmış imzalı bir beyan;
- 5) Beyanda bulunan tek bir kişinin sorumluluğu altında, söz konusu kişi tarafından hava aracını amaçlanan kullanım için emniyetsiz veya çevresel açıdan uygunsuz hale getirebilecek bir özellik veya karakteristiğin tespit edilmediğine dair imzalı bir beyan;
- 6) Beyanda bulunan kişinin madde 21L.A.47'de belirtilen yükümlülükleri üstleneceğine dair imzalı bir taahhütname;
- 7) Beyan kapsamındaki hava aracı tasarımı bir motor veya pervane içeriyorsa:
 - i) Bu talimata bağlı Ek-1 (SHT-21) kapsamında yayımlanan veya belirlenen veya bu talimata bağlı Ek-1b (SHT-21L) kapsamında yayımlanan motor veya pervane tip sertifikasına dair bir referans; veya

ii) pistonlu motorlar ve sabit hatveli pervaneler söz konusu olduğunda, hava aracının tasarıma uyumluluk beyanının motor veya pervanenin geçerli motor veya pervane teknik şartnamelerine uyumluluğunu kapsadığına dair bir beyan;

8) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları;

9) Kullanım sınırlamaları;

10) Uçuşa elverişlilik veri sayfası ve eğer uygulanabilirse emisyonları;

11) Uygulanabilirse gürültü veri sayfasını;

12) Hava aracı ve eğer uygulanabilirse motor veya pervane için, uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelerde ve beyan sahibinin uyumluluğunu beyan ettiği uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerinde tanımlanmış diğer tüm koşul veya kısıtlamalar.

c) Beyan sahibi, (b) bendinde belirtilen tasarım uyum beyanını Genel Müdürlüğe sunar. Bu beyanla birlikte, beyan sahibi Genel Müdürlüğe aşağıdakileri sağlar:

1) Hava aracının teknik resmini;

2) Beyan kapsamındaki tüm konfigürasyonlar, işletim karakteristikleri, tasarım özellikleri ve her türlü sınırlamalar dahil olmak üzere hava aracı tasarımının ayrıntılı açıklamasını;

3) Uyumluluk gösterimi sırasında uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumluluğun hangi yöntemlerle gösterildiğini detaylandıran bir uyum gösterim planını;

4) Uyum gösterim planına göre yürütülen uyumluluk faaliyetlerinden elde edilen kayıt altına alınmış uyumluluk gerekçeleri;

5) Aşağıdakileri gösterecek şekilde, uyumluluğun testler yapılarak gösterildiği durumlarda, test elemanlarının ve ekipmanlarının uyumluluğunun gerekçelerinin kaydedilmesini:

i) test numunesi için:

(A) malzeme ve süreçlerin tasarım şartnamelerine uygunluğunu;

(B) ürünleri oluşturan parçaların tasarımdaki teknik resimlere uygunluğunu; ve

(C) Üretim süreçleri, imalat ve montajların tasarımda belirtilenlerle uygunluğunu;

ii) Testler için kullanılan test ve ölçme ekipmanının test için yeterli olduğunu ve uygun biçimde kalibre edildiğini;

6) Beyan sahibinin hava aracının ve eğer uygulanabilirse motor veya pervanenin uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumlu olduğunu belirlemek için gerekli bulunduğu raporlar, incelemeler veya testlerin sonuçları.

21L.A.44 Tasarım Uyum Beyanı İçin Uyumluluk Faaliyetleri

Madde 21L.A.43 uyarınca bir tasarıma uyumluluk beyanında bulunmadan önce, söz konusu hava aracının tasarımından sorumlu beyan sahibi, söz konusu hava aracı tasarımı için:

a) uyumluluk gösterimi boyunca izlenecek uyumluluk gösterimi yöntemlerini detaylandıran bir uyum gösterim planı oluşturmali ve gerektiğinde bu belgeyi güncellemelidir;

b) Uyumluluk gerekçelerini, uyum gösterim planına göre uyumluluk dokümanlarında kayıt altına almalıdır;

c) Uyum gösterim planına uygun olarak gerekli test ve incelemeleri gerçekleştirmelidir;

d) Test elemanlarının ve ekipmanlarının uyumluluğunu sağlamalı ve kayıt altına almalı ve test numunesinin tasarımdaki şartnamelere, teknik resimlere, üretim süreçlerine, imalat ve montaj yöntemlerine uyumlu olduğundan emin olmalıdır;

e) Testler için kullanılan test ve ölçme ekipmanının test için yeterli olduğundan ve uygun biçimde kalibre edildiğinden emin olmalıdır;

f) Genel Müdürlüğün, ürünün hava aracını amaçlanan kullanım için emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getiren bir özelliğe veya karakteristiğe sahip olmadığını belirlemek için gerekli olan nihai veya yeterince olgunlaşmış tasarım ve üretim konfigürasyonundaki hava araçlarının herhangi bir incelemesini veya testini yapmasına veya bunlara katılmasına izin vermelidir;

g) Hava aracının uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumlu olup olmadığını belirlemek için Genel Müdürlük tarafından belirtilen uçuş testi yöntemlerine göre uçuş testi gerçekleştirmelidir. Uçuş testi, hava aracı ilk kez hizmete girdiğinde herhangi bir emniyet sorunu yaşanmamasını sağlamak için yeterli bir süre boyunca nihai konfigürasyonda bir çalışma dönemini içermelidir.

21L.A.45 Tasarım Uyum Beyanlarına Tabi Hava Taşıtları İçin Uygulanabilir Ayrıntılı Teknik Şartnameler ve Çevresel Koruma Gereksinimleri

Beyan sahibi, hava aracı tasarımının, söz konusu hava aracı için geçerli olan ve tasarım uyguluk beyanının Genel Müdürlüğe yapıldığı tarihte yürürlükte olan ayrıntılı teknik şartnamelere ve madde 21L.B.61'de atıfta bulunulan uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumluluğunu göstermelidir.

21L.A.46 Hava Aracı Tasarım Verisi

a) Beyan sahibi, özgün ve açık bir şekilde tanımlanmasını sağlamak için hava aracı tasarımını açıkça tanımlamalıdır.

b) Beyan sahibi tarafından hava aracı tasarımını özgün bir şekilde tanımlamak için kullanılan hava aracı tasarım verileri aşağıdakileri içermelidir:

- 1) ürünün konfigürasyonunu ve tasarım özelliklerini tanımlamak için gerekli olan teknik resimler ve şartnameler ile bu teknik resimlerin ve şartnamelerin bir listesini;
- 2) Kullanılan malzemeler ve süreçler hakkında bilgileri;
- 3) Üretim ve montaj yöntemleri hakkında bilgileri;
- 4) Herhangi bir uçuşa elverişlilik sınırlaması;
- 5) Herhangi bir çevresel uyum gereksinimi ve;
- 6) Aynı tipte daha sonraki ürünlerin uçuşa elverişliliği ve ilgili olduğunda çevresel uyumun belirlenmesine, mukayese yöntemiyle imkân verecek diğer gerekli verileri.

21L.A.47 Tasarım Uyum Beyanı Sahibinin Yükümlülükleri

Madde 21L.A.43 uyarınca Genel Müdürlüğe hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi:

a) Beyanın sunulmasının ardından, hava aracının kabul edilebilir bir emniyet seviyesine ulaşmasını ve çevreyle uyumlu olmasını sağlamak amacıyla, Genel Müdürlüğün söz konusu hava aracının nihai veya yeterince olgunlaşmış konfigürasyondaki ilk ürününün fiziksel incelemesini ve uçuş testlerini yapmasını sağlamalıdır;

b) Tasarım uyum beyanına ilişkin tüm destekleyici belgeleri muhafaza eder ve talep edilmesi halinde Genel Müdürlüğün kullanımına sunar;

c) Bu Ek'in Altbölüm A'sında belirtilen bir tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi için geçerli olan diğer tüm yükümlülükleri uymalıdır.

21L.A.48 Hava Aracı Tasarım Uyum Beyanı Devredilemezliđi

- a) Hava aracı tasarım uyum beyanı devredilemez.
- b) Daha önce tasarım uyumu beyan edilmiş olan bir hava aracının tasarımını devralan gerçek veya tüzel kişi:
- 1) Bu Altbölüm uyarınca yeni bir hava aracı tasarım uyum beyanı sunmalıdır;
 - 2) Daha önce hava aracı tasarım uyum beyanında bulunmuş olan beyan sahibinin artık faaliyet göstermediğini veya hava aracı tasarım verilerinin devredilmesini kabul ettiğini göstermelidir;
 - 3) Madde 21L.A.47 uyarınca bu Altbölümde belirtilen hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan kişiler için geçerli olan tüm yükümlölöklere uymayı taahhüt etmelidir.

ALTBÖLÜM D – TİP SERTİFİKALARINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER**21L.A.61 Kapsam**

Bu Altbölüm aşağıdakileri tanımlar:

- a) Bu Ek kapsamında değiştirilen ürünün hâlâ 21L.A.21 maddesi kapsamı içinde kalması şartıyla, sertifikalandırılmış ürünlerin tip sertifikalarında yapılacak değişikliklerin onayı için uygulanacak prosedürü;
- b) (a) maddesinde atıfta bulunulan onay ve başvuru sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini belirler;
- c) Onay gerektirmeyen standart değişikliklere ilişkin hükümleri belirler.

21L.A.62 Standart Değişiklikler

a) Standart değişiklikler, bu Ek'in Bölüm B Altbölüm B'ye göre onaylanmış bir ürünün tip sertifikasında yapılan değişikliklerdir:

1) Genel Müdürlük tarafından yayımlanan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan tasarım verisine uygun, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatları da dahil, standart değişikliklerin tanımlanması ve uygulanması için gerekli kabul edilebilir metot, teknik ve yöntemleri içermelidir.

2) Tip Sertifikası sahibinin verisi ile çelişkili olmamalıdır.

b) Standart değişiklikler için 21L.A.63'ten 21L.A.70'e kadar olan maddeler geçerli değildir.

21L.A.63 Tip Tasarımındaki Değişikliklerin Sınıflandırılması

a) Tip sertifikasına yapılacak değişiklikler küçük veya büyük olarak sınıflandırılır.

b) Küçük değişiklik; kütle, denge, yapısal mukavemet, güvenilirlik, çalışma karakteristikleri, operasyonel uygunluk verileri veya ürünün uçuşa elverişliliğini veya çevresel karakteristiklerini etkileyen diğer karakteristikleri üzerinde önemli bir etkisi olmayan değişikliklerdir.

c) Tasarım, güç, itme veya kütledeki değişikliklerin kapsamı, geçerli tip sertifikasyon temeline, uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine veya geçerli ayrıntılı teknik şartnamelere uyumluluğunun kapsamlı olarak tamamen araştırılmasını gerektirmiyorsa diğer tüm değişiklikler büyük değişiklik olarak kabul edilir. Bu durumda tasarım bu Ek'in Altbölüm B'sine göre sertifikalandırılmalıdır.

d) Küçük değişikliklerin onaylanması için gereksinimler, 21L.A.67 maddesinde belirlenmiştir.

e) Büyük değişikliklerin onaylanması için gereksinimler, 21L.A.68 maddesinde belirlenmiştir.

21L.A.64 Başvuru İçin Uygunluk

a) Bu Altbölüm altında, tip sertifikasına yapılacak büyük değişiklik onayı için, yalnızca tip sertifikası sahibi başvurabilir, diğer bütün büyük değişiklik başvuru sahipleri Ek-1b Altbölüm E'ye göre başvuru yapmalıdır.

b) Herhangi gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölüm kapsamında tip sertifikasına yapılacak küçük değişiklik onayı için başvurabilir.

21L.A.65 Tip Tasarımında Değişiklik Başvurusu

a) Tip sertifikasına değişiklik onayı için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) Tip sertifikasında büyük değişiklik için, başvuru sahibi başvuruya 21L.A.66 maddesine uygun olarak hazırlanan uyum gösterim planını, 21L.B.81 maddesinde belirtilen gereklilik ve seçeneklere uygun olarak hazırlanan tip sertifikasyon temeli ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine yönelik teklifi dahil etmelidir.

21L.A.66 Uyum Gösterimi

- a) Bir tip sertifikasında büyük değişiklik için başvuranlar, Genel Müdürlük tarafından 21L.B.81 maddesine uygun olarak belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen geçerli tip sertifikası temeline ve geçerli çevresel koruma gereksinimlerine uyumunu göstermeli ve bu uyumun nasıl sağlandığını Genel Müdürlüğe sunmalıdır.
- b) Tip sertifikası büyük değişiklik başvuru sahibi, uyum gösterim planına göre uyumun nasıl sağlandığını gösteren kayıt altına alınmış gerekçeleri Genel Müdürlüğe sunmalıdır.
- c) Başvuru sahibi; (a) maddesine uygun olarak uyumu göstermek için test ve muayene gerçekleştirirken, herhangi bir testi gerçekleştirmeden önce, aşağıdakileri doğrulamalı ve dokümanle etmiş olmalıdır:
- 1) Test numunesi için:
 - i) Malzeme ve süreçler, önerilen tip tasarımının şartnamelerine uygun olmalıdır,
 - ii) Ürünleri oluşturan parçalar, önerilen tip tasarımındaki çizimlere yeterince uygun olmalıdır,
 - iii) Üretim süreçleri, imalat ve montaj önerilen tip tasarımı tanımlarına yeterince uygun olmalıdır.
 - 2) Testler için kullanılan test ve ölçüm ekipmanları test için yeterli ve uygun şekilde kalibre edilmiş olmalıdır.
- d) Tip sertifikasında büyük değişiklik onayı almak amacıyla yapılan uçuş testleri, söz konusu uçuş testlerine yönelik olarak Genel Müdürlük tarafından belirlenen yöntemlere uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Tip sertifikasında büyük değişiklik başvuru sahibi, uygulanabilir tip sertifikası temeline ve geçerli çevresel koruma gereksinimlerine uyumu belirlemek için gerekli tüm uçuş testlerini gerçekleştirmelidir.
- e) Başvuru sahibi, Genel Müdürlüğün aşağıdakileri gerçekleştirmesine müsaade etmelidir:
- 1) Uyum doğrulama ile ilgili herhangi bir veri ve bilgiyi gözden geçirmesine,
 - 2) Uyum doğrulama amaçlı gerçekleştirilen test veya muayene işlemini gerçekleştirmesine veya şahitlik etmesine,
 - 3) Gerekli görülmesi durumunda, tasarımın tip sertifikasyon temeli ve geçerli çevre koruma gereklilikleri ile uyumunu doğrulamak için ürünün son değiştirilmiş konfigürasyonundaki fiziksel ilk ürün muayenesini gerçekleştirmesine,
- f) Uyum gösteriminin tamamlanmasının ardından, başvuru sahibi Genel Müdürlüğe şu hususları beyan etmelidir:
- 1) Uyum gösterim planına göre, 21L.B.81 maddesine göre Genel Müdürlük tarafından oluşturulan ve bildirilen uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyum gösterdiğini,
 - 2) Değiştirilmiş ürünün, talep edilen sertifikasyon kullanımları için hiçbir özellik veya karakteristiğinin emniyetsiz veya çevresel açıdan uyumsuz kılacak bir durum oluşturmadığını.

21L.A.67 Tip Sertifikasında Küçük Değişiklik Onayı İçin Gereksinimler

Tip sertifikasında küçük değişiklik onayı verilebilmesi için başvuru sahibi:

- a) Değişikliğin ve değişiklikten etkilenen alanların aşağıdaki maddelerle uyumlu olduğunu göstermelidir:
- 1) Tip sertifikasında referans alınan, tip sertifikasyon temeli ve ilgili çevresel koruma gereksinimlerine; veya
 - 2) Başvuru sahibi tercih ederse, başvuru tarihinde ürün için geçerli olan uygulanabilir sertifikasyon şartnamesine.
- b) Tip sertifikasyon temeline ve (a)(1) maddesi uyarınca uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine veya (a)(2) maddesi uyarınca seçilen sertifikasyon şartnamesine uyumluluğu beyan etmeli, uyum belgelerinde

uyum gerekçelerini kaydetmeli ve sertifikasyon için talep edilen kullanım amaçları için değiştirilmiş ürünü emniyetsiz kılacak hiçbir özellik veya nitelik oluşturmadığını kaydetmelidir;

c) Değişiklik için uyum gerekçelerini ve uyum beyanını Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

21L.A.68 Tip Sertifikasında Büyük Değişiklik Onayı İçin Gereksinimler

Tip sertifikasında büyük değişiklik onayı verilebilmesi için başvuru sahibi:

a) Değişikliğin ve değişiklikten etkilenen alanların, tip sertifikasyon temeline ve 21L.B.81 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından oluşturulan ve bildirilen geçerli çevresel koruma gereksinimlerine uygun olduğunu göstermelidir;

b) 21L.A.66 maddesi uyarınca uyumluluğu göstermelidir;

c) Genel Müdürlük tarafından 21L.A.66(e)(3) maddesi uyarınca gerçekleştirilen, nihai değişiklik konfigürasyonundaki fiziksel ilk ürün muayenesinden kaynaklanan çözümsüz hiçbir konunun olmadığını göstermelidir.

21L.A.69 İmtiyaz Kapsamında Tip Sertifikasında Yapılan Değişikliğin Onayı

a) Tip sertifikasında yapılan bir değişikliğin onayı, 21L.A.65 maddesine göre bir başvuru yapmaksızın Ek-1 (SHT-21) 21.A.263(c) maddesi (2) ve (8)'inci bendinde belirtilen imtiyazları kapsamında, Genel Müdürlük yerine onaylı bir tasarım organizasyonu tarafından, onay şartlarında belirtildiği şekilde verilebilir.

b) Tip sertifikasında (a) maddesine göre değişiklik onayı verilirken, tasarım organizasyonu şunları sağlamalıdır:

1. Tüm doğrulama verilerinin ve gerekçelerin mevcut olduğundan emin olmalıdır.

2. Değişikliğin, tip sertifikasyon temeline ve 21L.A.67 maddesinin (a)(1) bendine veya 21L.A.68 maddesinin (a) bendine göre geçerli çevresel koruma gereksinimlerine uyumunun gösterildiğinden ve 21L.A.66 maddesine uygun olarak beyan edildiğinden emin olmalıdır.

3. Aşağıda belirtilen maddelerin olmadığını onaylamalıdır:

(i) Tip sertifikasyon temeli veya uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleriyle veya seçilen sertifikasyon şartnamesiyle herhangi bir uyumsuzluğun bulunmadığını;

(ii) Değişikliğin, talep edilen kullanımlar için ürünü emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getiren herhangi bir özellik veya nitelik taşımadığını;

4. İlgili değişikliğin onayını değişikliğin ilgili olduğu tip sertifikasındaki belirli konfigürasyonlar için sınırlandırmalıdır.

21L.A.70 Tip Sertifikasında Küçük Değişiklikler İçin Yükümlülükler

Bir tip sertifikasında küçük değişiklik onayı sahibi, bu Ek'in Altbölüm A'sında yer alan küçük değişiklik onayı sahipleri için belirlenen yükümlülüklerin yerine getirildiğinden emin olmalıdır.

ALTBÖLÜM E – İLAVE TİP SERTİFİKASI**21L.A.81 Kapsam**

Bu Altbölüm, Ek-1 veya bu Ek-1b kapsamında verilen tip sertifikalarında, 21L.A.21 maddesi kapsamındaki ürünlerde yapılan büyük değişikliklerin onaylanması için başvuruda bulunan tip sertifikası sahibi dışındaki gerçek veya tüzel kişiler için, değişiklik yapılan ürünün hala ilgili madde kapsamında olması koşuluyla, prosedürü ve bu sertifikalar için başvuruda bulunanların ve sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini belirler.

21L.A.82 Başvuru İçin Uygunluk

Madde 21L.A.83'e uygun olarak tasarım kabiliyetini göstermiş veya gösterme sürecinde olan veya beyan etmiş olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında ilave tip sertifikası için başvurabilir.

21L.A.83 Tasarım Kabiliyetinin Gösterimi

İlave tip sertifikası için başvuru sahibi, tasarım kabiliyetini aşağıdaki şekilde göstermelidir:

- a) Ek-1 (SHT-21) Bölüm A, Altbölüm J uyarınca Genel Müdürlük tarafından verilen ve ilgili ürün kategorisini kapsayan onay koşullarına sahip bir tasarım organizasyonu onayına sahip olmalıdır; veya
- b) Bu Ek'in Altbölüm J'sine uygun olarak ürünün kapsamı için tasarım kabiliyetlerini beyan etmelidir.

21L.A.84 İlave Tip Sertifikası İçin Başvuru

- a) İlave Tip Sertifikası başvurusu Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.
- b) İlave Tip Sertifikası başvuru sahibi:
 - 1) Başvuruda 21L.A.65(b)'de belirtilen bilgileri dahil etmelidir.
 - 2) Sertifikasyon verilerinin tamamen başvuran tarafından mı yoksa tip sertifikasyon veri sahibi ile yapılan bir anlaşma üzerinden mi olacağını belirtmelidir.

21L.A.85 Uyum Gösterimi

- a) İlave tip sertifikası için başvuru sahibi, 21L.B.101 maddesine göre oluşturulan ve Genel Müdürlük tarafından başvuru sahibinin bilgilendirildiği üzere, başvuru sahibi uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu göstermeli ve Genel Müdürlüğe uyumun gösterildiğine dair kanıtları sağlamalıdır.
- b) İlave tip sertifikası başvuru sahibi, uyum gösterim planına göre uyumluluk belgeleri içinde uyumluluk yöntemlerinin kayıt altına alınmış gerekçesini Genel Müdürlüğe sunmalıdır.
- c) Başvuru sahibi (a) uyarınca uyumu göstermek için test ve muayene gerçekleştirirken, herhangi bir testi gerçekleştirmeden önce, aşağıdakileri doğrulamalı ve dokümante etmiş olmalıdır:
 1. Test numunesi için:
 - i) Malzeme ve süreçler, önerilen değiştirilmiş tip tasarımındaki şartnamelerine uygun olmalıdır;
 - ii) Ürünleri oluşturan parçalar, önerilen değiştirilmiş tip tasarımındaki teknik resimlere yeterince uygun olmalıdır;
 - iii) Üretim süreçleri, imalat ve montajların önerilen değiştirilmiş tip tasarımı tanımlarına yeterince uygun olmalıdır.
 2. Testler için kullanılan test ve ölçüm ekipmanı test için yeterli ve uygun biçimde kalibre edilmiş olmalıdır.

d) İlave tip sertifikası almak amacıyla yapılacak uçuş testleri, Genel Müdürlük tarafından belirlenen uçuş testi yöntemlerine uygun olarak gerçekleştirilmelidir. İlave tip sertifikası başvuru sahibi, uygulanabilir tip sertifikasyon temeline uyumluluğu belirlemek için gerekli tüm uçuş testlerini yapmalıdır.

e) İlave tip sertifikası başvuru sahibi, Genel Müdürlüğün aşağıdakileri gerçekleştirmesine müsaade etmelidir:

- 1) Uyum doğrulama ile ilgili herhangi bir veri veya bilgiyi gözden geçirmesine;
- 2) Uyum doğrulama amaçlı gerçekleştirilen test veya muayene işlemini gerçekleştirmesine veya şahitlik etmesine;
- 3) Tasarımın tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumluluğunu doğrulamak için söz konusu ürünün değişiklik yapılan son konfigürasyonundaki fiziksel ilk ürün muayenesini gerçekleştirmesine müsaade etmelidir.

(f) Uyumluluk gösteriminin tamamlanmasının ardından, ilave tip sertifikası başvuru sahibi Genel Müdürlüğe aşağıdaki hususları beyan etmelidir:

- 1) Uyum gösterim planına göre, 21L.B.101 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumluluk gösterdiğini; ve
- 2) Değişiklik yapılmış ürünü, sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz veya çevresel açıdan uyumsuz hale getirebilecek herhangi bir özellik veya karakteristik tespit edilmediğini.

21L.A.86 İlave Tip Sertifikası Onayı İçin Gereksinimler

a) İlave tip sertifikası verilebilmesi için başvuru sahibi:

- 1) 21L.A.83 maddesine uygun olarak tasarım kabiliyetini göstermelidir;
- 2) Tip sertifikasında yapılacak değişikliğin ve değişiklikten etkilenen alanların, madde 21L.B.101 uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumlu olduğunu göstermelidir;
- 3) 21L.A.85 maddesi uyarınca uyumluluğu göstermelidir;
- 4) Başvuru sahibinin belgelendirme verilerini madde 21L.A.84(b) uyarınca tip sertifikası verilerinin sahibi ile yapılan bir anlaşma temelinde sağladığını belirtmiş olması halinde, tip sertifikası sahibi:
 - i) 21L.A.65 maddesi uyarınca sunulan bilgilere teknik bir itirazı olmadığını belirtmelidir; ve
 - ii) 21L.A.28 ve 21L.A.88 maddelerine uyumlu olarak değişiklik yapılan ürünün uçuşa elverişliliğinin devamı için tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak üzere başvuru sahibi ile iş birliği yapmayı kabul etmelidir.
- 5) 21L.A.85(e)(3) maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen nihai değişiklik yapılmış konfigürasyondaki ürünün fiziksel ilk ürün muayenesinde çözülmemiş herhangi bir sorun olmadığını göstermelidir.

b) İlave tip sertifikası, büyük değişikliğin ilgili olduğu tip sertifikası içerisindeki belirli konfigürasyon(lar) ile kısıtlanmalıdır.

21L.A.87 İmtiyaz Kapsamında İlave Tip Sertifikası Onayı

a) Tasarladığı büyük bir değişiklik için ilave bir tip sertifikasının onayı, Ek-1 21.A.263(c) maddesinin (9) numaralı alt bendinde belirtilen imtiyazlarının kapsamına uygun olarak, onay şartlarında tanımlandığı üzere Genel Müdürlük yerine, madde 21L.A.84'e göre bir başvuru olmaksızın onaylanmış bir tasarım organizasyonu tarafından verilebilir.

b) Tasarım organizasyonu, (a) bendine uygun olarak bir ilave tip sertifikası düzenlerken:

- 1) Tüm kanıt verilerinin ve gerekçelerinin mevcut olmasını sağlamalıdır;
- 2) Değişikliğin tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumluğunun gösterilmesini ve beyan edilmesini sağlamalıdır;
- 3) Aşağıda belirtilen maddelerin olmadığını onaylamalıdır:
 - (i) Tip sertifikasyon temeli veya uygulanabilir olduğu durumlarda uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri veya seçilen sertifikasyon şartnamesiyle herhangi bir uyumsuzluğun bulunmadığını;
 - (ii) Değişikliğin, talep edilen kullanımlar için ürünü emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getiren herhangi bir özellik veya nitelik taşımadığını;
- 4) İlave tip sertifikasının onayını, değişikliğin ilgili olduğu tip sertifikasındaki belirli konfigürasyon(lar) ile kısıtlamalıdır.

21L.A.88 İlave Tip Sertifikası Sahibinin Yükümlülükleri

Her bir ilave tip sertifikası sahibi, bu Ek'in A Altbölümünde belirtilen ilave tip sertifikası sahibinin yükümlülüklerini üstlenmeli ve madde 21L.A.82'de belirtilen uygunluk şartına uymaya devam etmelidir.

21L.A.89 İlave Tip Sertifikasının Devredilebilirliği

Bir ilave tip sertifikası, sertifikanın devredileceği gerçek veya tüzel kişinin madde 21L.A.83 uyarınca ilave tip sertifikasına sahip olmaya uygun olduğunun ve madde 21L.A.88 uyarınca ilave tip sertifikası sahibinin yükümlülüklerini üstlenebileceğinin Genel Müdürlük tarafından doğrulanması koşuluyla yeni bir sertifika sahibine devredilebilir.

21L.A.90 İlave Tip Sertifikasının Sürekli Geçerliliği

- a) Bir ilave tip sertifikası aşağıdaki şartlar sağlandığı sürece geçerliliğini korur:
 - 1) İlave tip sertifikasının, sahibi tarafından iade edilmemiş olması;
 - 2) İlave tip sertifikası sahibinin, 21L.B.21 maddesinde belirtilen bulguların ele alınmasına ilişkin hükümleri dikkate alarak kabul edilen görevlendirme ve uygulama esaslarına uymaya devam etmesi;
 - 3) İlave tip sertifikasının, 21L.B.22 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından iptal edilmemiş olması.
- b) İade veya iptal edilme durumunda tip sertifikası Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21L.A.91 İlave Tip Sertifikası Kapsamındaki Ürünün Bir Parçasında Yapılan Değişiklikler

- a) İlave tip sertifikası kapsamındaki bir ürünün bir parçasında yapılan küçük değişiklik, bu Ekin Altbölüm D'sine uygun olarak onaylanmalıdır.
- b) İlave tip sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen her bir büyük değişiklik, bu Altbölüme uygun olarak ayrı bir ilave tip sertifikası olarak onaylanır.
- c) (b) bendine istisnai bir durum olarak, ilave tip sertifikası belge sahibi tarafından yayımlanmış, ilave tip sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen büyük değişiklik, 21L.A.63 ile 21L.A.69 maddeleri uyarınca mevcut ilave tip sertifikasına bir değişiklik olarak onaylanabilir.

ALTBÖLÜM F – TASARIM UYUMUNUN BEYAN EDİLDİĞİ HAVA ARAÇLARINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER**21L.A.101 Kapsam**

Bu Altbölüm aşağıdaki hususları belirler:

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca yapılan beyana tabi olan bir hava aracının tasarımındaki bir değişikliğin uyumunun beyan edilme prosedürünü;
- b) (a) maddesinde belirtilen değişikliğin uyum beyanını yapan beyan sahibinin hak ve yükümlülüklerini;
- c) Tasarım uyum beyanı gerektirmeyen standart değişikliklerine ilişkin hükümleri.

21L.A.102 Standart Değişiklikler

a) Standart değişiklikler, bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca yapılan bir beyana tabi olan bir hava aracının tasarımındaki değişikliklerdir:

- 1) Uçuşa elverişliliğin devamı için ilgili talimatlar da dahil olmak üzere, standart değişikliklerin gerçekleştirilmesi ve tanımlanması için kabul edilebilir yöntem, teknik ve uygulamaları içeren, Genel Müdürlük tarafından yayınlanan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan tasarım verilerini takip etmelidir.
- 2) Bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca yapılan hava aracı tasarım uyum beyanı kapsamındaki tasarım verileriyle çelişmemelidir.

b) 21L.A.103'ten 21L.A.108'e kadar olan maddeler standart değişiklikler için geçerli değildir.

21L.A.103 Tasarım Uyumu Beyan Edilmiş Hava Aracı Tasarımındaki Değişikliklerin Sınıflandırılması

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca yapılan bir beyana tabi olan hava aracının tasarımındaki değişiklikler, 21L.A.63 (b) ve (c) maddelerinde belirtilen kriterler kullanılarak küçük veya büyük olarak sınıflandırılmalıdır.
- b) Küçük değişikliğin tasarım uyumu, 21L.A.105 maddesi uyarınca beyan edilmelidir.
- c) Büyük değişikliğin tasarım uyumu, 21L.A.107 maddesi uyarınca beyan edilmelidir.

21L.A.104 Uygunluk

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca hava aracı tasarımı uyum beyanında bulunan bir kişi, bu Altbölümde belirlenen koşullar altında o hava aracının tasarımında yapılan küçük bir değişikliğin uyumunu beyan edebilir. Ayrıca, bu uyum beyanı, Ek-1 (SHT-21) 21.A.263 (c) (3) maddesi uyarınca onaylanmış bir tasarım organizasyonu tarafından da yapılabilir.
- b) Yalnızca, bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan kişi, bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracının tasarımında yapılan büyük bir değişikliğin uyumunu, bu Altbölümde belirlenen koşullar altında beyan edebilir.
- c) 21L.A.104 maddesinin (b) bendine istisna olarak, bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca hava aracı tasarım uyumu beyan eden kişi artık aktif değilse veya tasarım değişiklik taleplerine yanıt vermiyorsa değiştirilen hava aracı tasarım uyumu , onay koşulları kapsamında Ek-1 (SHT-21) 21.A.263 (c)(4) maddesi uyarınca onaylanmış bir tasarım organizasyonu veya değiştirilen hava aracı ile ilgili olarak 21L.A.47 maddesinde belirtilen yükümlülükleri üstlenebilen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından da , bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca beyan edilebilir.

21L.A.105 Küçük Değişiklikler İçin Tasarım Uyum Beyanı

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'si uyarınca tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracının tasarımında küçük bir değişiklik dahil etmek, kurmak veya üretim organizasyonu bu değişikliği eklemek veya dahil etmek için

anlaşmadan önce, bu küçük değişikliği tasarlayan organizasyon, bu küçük değişikliğin tasarımının ve bu değişiklikten etkilenen alanların aşağıdakilere uygun beyan etmelidir:

1) Genel Müdürlük hizmette olan diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden elde edilen deneyimlerin emniyetsiz koşulların gelişebileceğini gösterdiğini ve hava aracının tasarıma uyum beyanında atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnamelerin bu emniyetsiz durumu ele almadığını tespit ettiği için, bu ayrıntılı teknik şartnameler veya bunların bazı kısımları 21L.B.61 maddesi uyarınca artık uygulanabilir değilse hava aracının tasarıma uyum beyanında atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnamelere veya

2) Beyanın yapıldığı tarihte, beyan sahibinin seçimine bağlı olarak, 21L.B.61 maddesi uyarınca geçerli olan detaylı teknik özelliklere; ve

3) Beyanın yapıldığı tarihte geçerli olan ve 21L.B.61'de belirtilen ilgili çevresel koruma gereksinimlerine;

b) Tasarım uyum beyanı, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılmalıdır.

c) Beyanda bulunan kişi veya küçük değişikliği tasarlayan organizasyon, uyum beyan edilen hava aracı tasarımındaki küçük değişikliklerin kaydını tutmalı ve (a) maddesi uyarınca yapılan herhangi bir beyanı, talep üzerine Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

21L.A.106 Küçük Değişiklik Uyum Beyanı Sahibinin Yükümlülükleri

21L.A.105 maddesi uyarınca hava aracı tasarımında yapılan küçük değişikliğe ilişkin uyum beyanında bulunan herhangi bir kişi:

a) Bu beyanların bir kaydını tutmalı ve bu beyanları talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

b) Tasarım uyum beyanını destekleyen tüm belgeleri muhafaza etmeli ve talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

c) Bu Ek'in Altbölüm A'sında belirtilen tasarım uyum beyanı yapan kişinin diğer tüm yükümlülüklerini yerine getirmelidir.

21L.A.107 Büyük Değişiklik İçin Tasarım Uyum Beyanı

a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine göre tasarım uyumu beyan edilen bir hava aracının tasarımına büyük bir değişiklik dahil etmek, kurmak veya üretim organizasyonu bu değişikliği eklemek veya dahil etmek için anlaşmadan önce, bu büyük değişikliği tasarlayan organizasyon, bu büyük değişikliğin tasarımının ve bu değişiklikten etkilenen alanların uygun olduğunu aşağıdakilere uygun olduğunu beyan etmelidir:

1) Genel Müdürlük hizmette olan diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden elde edilen deneyimlerin emniyetsiz koşulların gelişebileceğini gösterdiğini ve hava aracının tasarıma uyum beyanında atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnamelerin bu emniyetsiz durumu ele almadığını tespit ettiği için, bu ayrıntılı teknik şartnameler veya bunların bazı kısımları 21L.B.61 maddesi uyarınca artık uygulanabilir değilse hava aracının tasarıma uyum beyanında atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnamelere veya

2) Beyan sahibi tarafından seçilmişse, 21L.B.61 maddesine göre beyanın yapıldığı tarihte geçerli olan ayrıntılı teknik şartnamelere; ve

3) 21L.B.61 maddesine göre beyanın yapıldığı tarihte geçerli olan çevresel koruma gereksinimlerine.

b) Tasarıma uyum beyanı Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılmalıdır.

c) Beyan en azından aşağıdaki bilgileri içermelidir:

1) Beyanı sunan kişinin adı ve adresi/iş yeri,

2) Büyük değişikliğin ilgili olduğu hava aracının beyan referans numarası,

- 3) Büyük değişikliği tanımlamak için özgün bir referans,
 - 4) Beyan sahibinin uyumlu olduğunu beyan ettiği ayrıntılı teknik şartnamelerin ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinin belirtilmesi,
 - 5) Büyük değişiklik tasarımının, (d)(3) numaralı bentte atıfta bulunulan uyum gösterim planına göre, (4) numaralı bentte atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygun olduğunu beyan eden kişinin yegâne sorumluluğunda yapılan imzalı bir beyan,
 - 6) Beyanı yapan kişinin hava aracıyla ilgili herhangi bir özellik veya niteliğin hava aracını emniyetsiz hale getirebileceği veya amaçlanan kullanım için çevresel olarak uyumsuz hale getirebileceğini tespit etmediğini belirttiği, bu kişinin yegâne sorumluluğu altında yapılmış olan imzalı bir beyan,
 - 7) Beyanda bulunan kişinin, değiştirilen hava aracı tasarımıyla ilgili olarak 21L.A.47 maddesinde atıfta bulunulan yükümlülükleri üstleneceğine dair imzalı bir taahhüt,
 - 8) Sürekli uçuşa elverişliliğe ilişkin talimatlar,
 - 9) Değiştirildiği takdirde operasyonel sınırlamalar,
 - 10) Uçuşa elverişliliğe ilişkin veri sayfası ve varsa emisyon uyumuna ilişkin kayıt,
 - 11) Varsa gürültüye ilişkin veri sayfası,
 - 12) Beyan sahibinin uyum beyan ettiği geçerli ayrıntılı teknik şartnamelerde ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinde hava aracı için belirtilen diğer koşullar veya sınırlamalar.
- d) Büyük bir değişiklik tasarlayan beyan sahibi, (c) bendinde belirtilen beyanı Genel Müdürlüğe sunmalıdır. Beyan sahibi, bu beyanla birlikte Genel Müdürlüğe şunları sunmalıdır:
- 1) Büyük değişikliğin tanımlaması,
 - 2) Operasyonel karakteristikleri, tasarım özellikleri ve sınırlamalar dahil olmak üzere büyük değişiklik ile ilgili temel veriler,
 - 3) Uyum gösterimi sırasında izlenen uyum gösterim yöntemlerini detaylandıran bir uyum gösterim planı,
 - 4) Uyum gösterim planına göre yürütülen uyum faaliyetlerinden elde edilen uyum verileri kapsamındaki kayıtlı uyum gerekçeleri,
 - 5) 21L.B.61 maddesindeki uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyumun kanıtlanma yöntemleri,
 - 6) Eğer uyum testlerle gösteriliyorsa, test malzemelerinin ve ekipmanının uygunluğa dair kaydedilmiş gerekçeler şunları göstermelidir;
 - i) Test numunesi için;
 - A) Tasarım şartnamelerine yeterli şekilde uygun olan malzemeler ve süreçler,
 - B) Tasarımdaki çizimlere yeterli şekilde uygun olan ürünlerin bileşen parçaları, ve
 - C) Tasarımda belirtilenlere yeterince uygun olan üretim süreçleri, yapım ve montaj.
 - ii) Test için kullanılan test ve ölçüm ekipmanının test için uygun olduğu ve uygun şekilde kalibre edilmiş olduğu,
 - 7) Beyan sahibinin, hava aracının geçerli ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyumunu belirlemek için gerekli bulunduğu raporlar, inceleme veya testlerin sonuçları.
- e) Tasarım uyum beyanında büyük bir değişiklik yapılmasının beyanı, değişikliğin ilgili olduğu tasarım uyum beyanındaki belirli konfigürasyon(lar) ile sınırlı olmalıdır.

21L.A.108 Büyük Değişikliğin Uyum Beyanına Yönelik Uyum Faaliyetleri

21L.A.107 maddesi uyarınca bir uyum beyanı yapmadan önce, beyan eden kişi, söz konusu belirli tasarım için şunları yapmalıdır:

- a) Bir uyum gösterim planı belirlenmeli ve bu plan, uyum gösterimi sırasında izlenecek yöntemleri detaylandırmalıdır. Bu belge gerektiğinde güncellenmelidir.
- b) Uyum gösterim planına göre, uyum belgeleri içinde uyumun gerekçesi kaydedilmelidir.
- c) Uyum gösterim planına uygun olarak gerekli test ve incelemeler gerçekleştirilmelidir.
- d) Test malzemelerinin ve ekipmanının uygunluğu sağlanmalı ve kaydedilmeli ve test numunesinin tasarımdaki şartnamelere, çizimlere, üretim süreçlerine, yapım ve montaj yöntemlerine uygun olması sağlanmalıdır.
- e) Test için kullanılacak test ve ölçüm ekipmanının test için yeterli olduğundan ve uygun şekilde kalibre edildiğinden emin olunmalıdır.
- f) Değiştirilen ürünün, hava aracını emniyetsiz veya çevresel açıdan amaçlanan kullanım açısından uyumsuz hale getiren hiçbir özellik veya nitelik içermediğini belirlemek için gerekli olan, nihai veya uygun şekilde olgunlaşmış tasarım ve üretim konfigürasyonuna ilişkin herhangi bir inceleme veya testin Genel Müdürlük tarafından yapılmasına veya bunlara katılmasına izin verilmelidir.
- g) Hava aracının geçerli ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygunluğunu gerektiği gibi belirlemek için, Genel Müdürlük tarafından belirlenen uçuş testi yöntemlerine uygun olarak uçuş testi gerçekleştirilmelidir.

ALTBÖLÜM G – BEYAN EDİLEN ÜRETİM ORGANİZASYONU ONAYI**21L.A.121 Kapsam**

a) Bu Altbölüm aşağıdakileri belirler:

- 1) Ürünlerin ve parçaların geçerli tasarım verilerine uygunluğunu gösteren gerçek ve tüzel kişilerin üretim kabiliyetinin beyan edilmesine ilişkin prosedürleri;
- 2) (1) numaralı bentte bahsi geçen üretim kabiliyet beyanında bulunan gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülükleri.

b) Aşağıdaki ürün ve parça kategorileri, bu Altbölüm uyarınca üretim kabiliyet beyanında bulunan organizasyonlar tarafından üretilebilir:

- 1) Tasarımı bu Ek'in hükümlerine uygun olarak onaylanmış ürünler ve parçalar;
- 2) Tasarımı bu Ek'in hükümlerine uygun olarak yapılmış bir beyan kapsamında olan hava aracı ve buna ait motor, pervane ve parçaları.

21L.A.122 Uygunluk

Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi ('organizasyon') aşağıdaki durumlardan birini karşılıyorsa bu Altbölüm uyarınca üretim kabiliyetini beyan edebilir:

- a) Bu Ek uyarınca ürünün veya parçanın tasarımının onaylanması için başvuruda bulunmuş veya başvuruda bulunma niyetinde ise; veya
- b) Bir hava aracı tasarımının bu Ek uyarınca uyum beyan etmiş veya beyan etme niyetinde ise; veya
- c) Üretilen ürünün veya parçanın bu tasarıma uygun olmasını ve ürünün veya parçanın uçuşa elverişliliğinin sürekliliğini sağlamak amacıyla, bu Ek'e uygun olarak yayınlanmış veya yayınlanacak ürünün tasarımına ilişkin bir onayın başvuru sahibi veya sahibi ile veya bu hava aracı tasarımının bu Ek'e uyum beyan eden veya beyan etme niyetinde olan organizasyon ile iş birliği içinde ise.

21L.A.123 Üretim Kabiliyet Beyanı

a) Herhangi bir ürün veya parçanın üretilmesinden önce, bu ürün veya parçaların geçerli tasarım verilerine uygunluğunu göstermek isteyen bir organizasyon, üretim kabiliyetini beyan etmelidir.

b) Beyan ve bu beyanda daha sonra yapılacak her türlü değişiklik, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılmalıdır.

c) Beyan, Genel Müdürlüğün organizasyonu ve amaçlanan iş kapsamını tanıması için gerekli bilgileri ve asgari olarak aşağıdakileri içermelidir:

- 1) Organizasyonun tescilli adı;
- 2) Organizasyonun ana iş yerinin kayıtlı adresinin iletişim bilgileri ve uygulanabilir olduğu durumlarda, organizasyonun iletişim ve faaliyet alanları;
- 3) 21L.A.125 maddesinin (c)(1) bendi uyarınca atanan organizasyonun sorumlu müdürünün ismi ve iletişim bilgileri;
- 4) Amaçlanan iş kapsamı;
- 5) Öngörülen üretime başlama tarihi;
- 6) Organizasyonun aşağıdaki hususları sağladığını onaylayan beyan:
 - i) 21L.A.124 (a) maddesi uyarınca üretim yönetim sistemine sahip olmalıdır; ve
 - ii) Bu Altbölüme uygun olarak üretim yönetim sistemini sürdürmelidir.

7) Organizasyonun madde 21L.A.124 (d) maddesi uyarınca oluşturulan süreç ve prosedürlere bağlı kalacağını teyit eden bir beyan;

8) Organizasyonun madde 21L.A.127 uyarınca beyan edilmiş bir üretim organizasyonunun yükümlülüklerini üstlenmeyi kabul ettiğine dair bir beyan.

d) Üretim kabiliyet beyanı yetkili makama sunulmalıdır.

21L.A.124 Üretim Yönetim Sistemi

a) Beyan edilen üretim organizasyonu, organizasyon bünyesinde açık bir hesap verebilirlik ve sorumluluk çizgisine sahip bir üretim yönetim sistemi oluşturmalı, uygulamalı ve sürdürmelidir:

1) Bu yönetim sistemi faaliyetlerinin niteliği, karmaşıklığı ve organizasyonun büyüklüğüne uygun olmalı ve bu faaliyetlerin barındırdığı tehlikeleri ve ilgili riskleri dikkate almış olmalıdır.

2) 21L.A.125 (c)(1) maddesi uyarınca atanan bir sorumlu müdürün sorumluluğu altında kurulmalıdır.

b) Üretim yönetim sistemi, kaliteyi yönetmek amacıyla bir kalite sistemini sürdüren bir yöntemi içermeli ve bu kalite sistemi aşağıdakileri sağlamalıdır:

1) Beyan edilen üretim organizasyonu veya ortakları tarafından üretilen veya tedarik edilen veya alt yükleniciden temin edilen her ürün veya parçanın geçerli tasarım verilerine uygun olduğundan ve güvenli bir şekilde çalışabilir durumda olduğundan emin olmalıdır.

2) Faaliyetleri kapsamında, uygun olduğu ölçüde, aşağıdakiler için kontrol prosedürleri oluşturmalı, uygulamalı ve sürdürmelidir:

i) Doküman yayınlama, onaylama veya değiştirme;

ii) Tedarikçi ve alt yüklenici değerlendirme denetimi ve kontrolü;

iii) Yeni veya kullanılmış ürünler de dahil olmak üzere ürünlerin, parçaların, malzemelerin ve ekipmanın uygulanabilir tasarım verilerinde belirtildiği gibi olduğunun doğrulanması;

iv) Tanımlama ve izlenebilirlik;

v) Üretim süreçleri;

vi) Üretim uçuş testleri de dahil olmak üzere muayene ve testler;

vii) Aletlerin, düzeneğin ve test ekipmanlarının kalibrasyonu;

viii) Uygun olmayan ürün kontrolü;

ix) Tasarım onayı için başvuruda bulunan veya tasarım onayı sahibi ya da tasarım uyum beyan sahibi ile iş birliği;

x) Kayıtların tamamlanması ve saklanması;

xi) Personelin yetkinliği ve yeterlilikleri;

xii) Uçuşa elverişlilik belgelerinin yayınlanması;

xiii) Taşıma, depolama ve paketleme;

xiv) İç kalite denetimleri ve bunun sonucunda ortaya çıkan düzeltici faaliyetler;

xv) Beyan edilen tesisler dışında herhangi bir yerde gerçekleştirilen işler;

xvi) Üretimin tamamlanmasının ardından ancak teslimattan önce, hava aracını emniyetli bir şekilde çalışacak durumda tutmak için yapılan faaliyetler;

xvii) Uçuş izni yayınlanması ve ilgili uçuş koşullarının onaylanması talebi.

3) Kritik parçalar için kontrol prosedürlerine özel hükümlerin eklenmesi.

c) Beyan edilen üretim organizasyonu, üretim yönetim sisteminin bir parçası olarak, organizasyonun ilgili gerekliliklere ve üretim yönetim sistemine uygunluğunu ve yeterliliğini izlemek için bağımsız bir izleme fonksiyonu oluşturmalıdır. Bu izleme, gerektiğinde düzeltici faaliyetlerin uygulanmasını sağlamak için 21L.A.125'in (c)(1) ve (2) maddelerinde belirtilen kişi veya kişiler grubuna geri bildirim sağlamak için bir sistem içermelidir.

d) Beyan edilen üretim organizasyonu, üretim için yönetim sisteminin bir parçası olarak, üretilen ürünlerin geçerli tasarım verilerine uygunluğunu sağlayan süreç ve prosedürleri kurmalı, sürdürmeli ve güncel tutmalıdır. Beyan edilen üretim organizasyonu, bu süreç ve prosedürlerin belgeye dayalı kanıtlarını talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

e) Beyan edilen üretim organizasyonu, yeni üretilen hava araçlarının bakımının geçerli bakım talimatlarına uygun olarak gerçekleştirilmesini ve uçuşa elverişli durumda tutulmasını sağlamak için prosedürlere sahip olmalıdır ve uygulanabilir olması durumunda, tamamlanan herhangi bir bakım için bir bakım çıkış sertifikası düzenlemelidir.

f) Beyan edilen üretim organizasyonunun Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş ve uygulama tasarrufları temelinde verilen (bir) diğer organizasyon sertifikasına/sertifikalarına sahip olması durumunda, üretim organizasyonu üretim yönetim sistemini diğer sertifikanın/sertifikaların düzenlenmesi için gerekli olan yönetim sistemi ile entegre edebilir.

21L.A.125 Beyan Edilen Üretim Organizasyonunun Kaynakları

Beyan edilen üretim organizasyonu aşağıdakileri sağlamalıdır:

a) Tesisler, çalışma koşulları, ekipman ve aletler, süreçler ve ilgili malzemeler, personel sayısı ve yeterliliği ve genel organizasyon, madde 21L.A.127 uyarınca yükümlülüklerini yerine getirmek için yeterli olmalıdır;

b) Gerekli tüm uçuşa elverişlilik ve çevre koruma verilerine ilişkin olarak:

- 1) Geçerli tasarım verilerine uygunluğunu belirlemek için Genel Müdürlükten ve tasarım uygunluğu beyan eden kişiden veya tip sertifikası veya tasarım onayı sahibinden veya başvuru sahibinden bu tür verileri almış olmalıdır;
- 2) Uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum verilerinin üretim verilerine uygun şekilde dahil edilmesini sağlamak için bir prosedür oluşturmuş olmalıdır;
- 3) Bu verilerin güncel tutulmasını ve görevlerini yerine getirmek için bu verilere erişmesi gereken tüm personelin kullanımına sunulmasını sağlamalıdır.

c) Yönetim ve personel ile ilgili olarak:

- 1) Beyan edilen üretim organizasyonu tarafından, organizasyon içinde tüm üretimin gerekli standartlara göre yapılmasını ve beyan edilen üretim organizasyonunun 21L.A.124 (a) maddesinde belirtilen üretim yönetim sisteminin gerekliliklerine ve 21L.A.124 sayılı maddenin (d) bendinde tanımlanan süreçlere ve prosedürlere sürekli olarak uygun olmasını sağlamak üzere yetkili bir sorumlu yönetici atamalıdır;
- 2) Sorumlu yönetici tarafından, organizasyonun bu Altbölümün gerekliliklerine uygunluğunu sağlamak amacıyla, yetkilerinin kapsamı tanımlanarak bir kişi ya da kişi grubu atanmış olmalıdır. Böyle bir kişi veya kişi grubu sorumlu müdüre bağlı olmalı ve ona doğrudan erişebilmelidir. Sorumluluklarını yerine getirmek için uygun bilgi, geçmiş ve tecrübeye sahip olmalıdır;
- 3) Her seviyedeki personele kendilerine tayin edilen sorumlulukları yerine getirebilmeleri için uygun yetkilerin verilmiş olması ve uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum verileri kapsamında beyan edilen üretim organizasyonu bünyesinde tam ve etkin bir koordinasyonun bulunması gereklidir;
- 4) Organizasyonun bu Altbölüm ile uyumlu olmasını sağlamaktan sorumlu kilit personel ile birlikte organizasyonun organizasyon yapısının dokümanate edilmesi ve güncel tutulması gereklidir.

d) Beyan edilen üretim faaliyetleri kapsamında madde 21L.A.126 uyarınca düzenlenen belgeleri imzalamak üzere beyan edilen üretim organizasyonu tarafından yetkilendirilen onaylayıcı personel ile ilgili olarak:

- 1) Onaylayıcı personelin bilgisi, geçmişi (organizasyondaki diğer görevler dahil) ve tecrübesi, kendilerine tayin edilen sorumlulukları yerine getirmek için uygun olmalıdır;
- 2) Onaylayıcı personelin yetkilerinin kapsamını gösteren kanıtlar sağlanmalıdır. Onaylayıcı personelin bir listesi beyan edilen üretim organizasyonu tarafından muhafaza edilmelidir.

21L.A.126 İşin Kapsamı

a) Beyan edilen bir üretim organizasyonu, bu Bölüm kapsamına giren ve beyan edilen iş kapsamında ürettiği ürün ve parçaların uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğunu göstermeye yetkilidir.

b) Beyan edilen bir üretim organizasyonu, tamamlanmış bir hava aracı için, bir hava aracı uygunluk beyanının (SHGM Form 52B) sunulması sonrasında:

1) Bu Ek doğrultusunda onaylanmış bir tip tasarımına uygun bir hava aracı için, bir uçuşa elverişlilik sertifikası ve bir gürültü sertifikası başvurusunda bulunma yetkisine sahiptir;

2) Bu Ek'in Altbölüm C'sine göre uygunluğu beyan edilmiş bir tasarıma uygun bir hava aracı için, kısıtlı uçuşa elverişlilik sertifikası ve kısıtlı gürültü sertifikasına başvuruda bulunma yetkisine sahiptir.

c) Beyan edilen bir üretim organizasyonu, aşağıdakilere uygun olan motorlar, pervaneler ve parçalar için onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleme hakkına sahiptir:

- 1) Bu Ek doğrultusunda düzenlenmiş onaylı tasarım verileri;
- 2) Bu Ek'in C, F veya N Altbölmeleri doğrultusunda tasarım uygunluğu beyan edilen beyan edilmiş tasarım verileri;
- 3) Bir tamir tasarım onayı sahibi tarafından sağlanan gerekli tüm onaylı tasarım verilerine dayalı üretim verileri.

d) Beyan edilen bir üretim organizasyonu, üretimini gerçekleştirdiği ve uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğunu onayladığı bir hava aracı için, Ek-1 (SHT-21) Altbölüm P çerçevesinde Genel Müdürlük tarafından uçuş izni verilebilecek koşulları önerme hakkına sahiptir.

e) Beyan edilen bir üretim organizasyonu, SHT-CAM talimatı bakımın bu gibi kurallar doğrultusunda yapılmasını gerektirmedikçe, ürettiği yeni bir hava aracını uçuşa elverişli bir durumda tutmak için gerekli olan bakımı yapma ve bu bakımla ilgili olarak bir onaylı bakım çıkış sertifikası (SHGM Form 53B) düzenleme hakkına sahiptir.

21L.A.127 Beyan Edilen Üretim Organizasyonunun Yükümlülükleri

a) Beyan edilen üretim organizasyonu açıkça tanımlanmış prosedürler, uygulamalar ve süreçlere bağlı olarak çalışmalıdır.

b) Beyan edilen üretim organizasyonu uçuş testleri yapmayı planlıyorsa, organizasyonun uçuş testlerine ilişkin politika ve süreçlerinin tanımını içeren bir operasyon el kitabı hazırlamalı, muhafaza etmeli ve güncel tutmalıdır. Beyan edilen üretim organizasyonu bu el kitabını talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

c) Tamamlanmış hava araçları için, Genel Müdürlüğe bir hava aracı uygunluk beyanı (SHGM Form 52B) ibraz etmeden önce, beyan edilen üretim organizasyonu, hava aracının emniyetli operasyon için uygun durumda olduğundan ve aşağıdakilere uyumlu olduğundan emin olmalıdır:

- 1) Bu Ek'in B Bölümünün B Altbölümü doğrultusunda düzenlenen tip onaylı bir ürünün onaylı tip tasarımı veya
- 2) Bu Ekin Altbölüm C'sine göre tasarım uygunluğu beyan edilmiş olan bir hava aracının tasarım verileri.

d) Ürünler (tamamlanmış hava aracı hariç) ve parçalar için, beyan edilen üretim organizasyonu, onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenlemeden önce, ürünün veya parçanın emniyetli bir şekilde çalışacak durumda olduğundan ve bu Ekin B Bölümünün B, D, E veya M Altbölümü doğrultusunda düzenlenmiş tip sertifikalı bir ürünün onaylanmış tip tasarımına uygun olduğundan veya bu Ekin C, F veya M Altbölümü doğrultusunda tasarım uygunluğu beyan edilmiş bir hava aracının tasarım verilerine uygun olduğundan emin olmalıdır.

e) Motorlar için, beyan edilen üretim organizasyonu, tamamlanmış motorun, motorun üretim tarihinde yürürlükte olan geçerli motor egzoz emisyon gerekliliklerine uygun olduğundan emin olmalıdır.

f) Beyan edilen üretim organizasyonu, kendisi tarafından düzenlenen tüm onaylı çıkış sertifikalarına (SHGM Form 1), beyan edilen bu üretim organizasyonu için madde 21L.B.142 uyarınca yetkili makam tarafından verilen referans numarasını dahil etmelidir.

g) Beyan edilen üretim organizasyonu, organizasyonun tamamlanan her türlü işin detaylarını kaydetmesini sağlamalıdır.

h) Beyan edilen üretim organizasyonu, tasarım sahibine veya tasarım uyum beyanı sahibine, üretimini yaptığı tüm ürünler veya parçalar için sürekli uçuşa elverişlilik desteği sağlamalıdır.

i) Beyan edilen üretim organizasyonu, tedarikçiler ve alt yükleniciler gibi diğer organizasyonlar için belirlenmiş olan gereklilikleri kaydeden bir arşivleme sistemine sahip olmalıdır. Beyan edilen üretim organizasyonu, sürekli uçuşa elverişlilik amaçları için arşivlenmiş verileri Genel Müdürlüğün kullanımına sunmalıdır.

j) Yeni üretilen hava aracı için, beyan edilen üretim organizasyonu, hava aracı uygunluk beyanının (SHGM Form 52B) düzenlenmesi öncesinde, hava aracının uçuşa elverişli bir durumda tutulmasını ve ilgili tasarım verilerine uygun olarak gerekli tamirler de dâhil olmak üzere bakımın gerçekleştirilmesini sağlamalıdır.

k) Beyan edilen üretim organizasyonunun bir bakımdan sonra bir onaylı çıkış sertifikası düzenlemesi durumunda, bu sertifikayı düzenlemeden önce, tamamlanmış her hava aracının gerekli bakıma tabi tutulduğunu ve emniyetli bir şekilde çalışacak durumda olduğunu belirlemelidir.

l) Beyan edilen üretim organizasyonu, bu Ekin Altbölüm A'sında beyan edilen bir üretim organizasyonu için geçerli olan gerekliliklere uyum sağlamalıdır.

21L.A.128 Değişikliklerin ve Faaliyetlerin Durdurulmasının Bildirilmesi

Beyan edilen üretim organizasyonu aşağıdaki hususları herhangi bir gecikme olmaksızın Genel Müdürlüğe bildirmelidir:

a) Madde 21L.A.123'ün (c) bendine istinaden beyan edilen bilgilerde yapılan her türlü değişiklik;

b) Uygunluğun gösterilmesi veya ürünün veya parçanın uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum özellikleri bakımından önemli olan üretim yönetim sistemindeki herhangi bir değişiklik;

c) Beyan kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının veya tamamının durdurulması.

ALTBÖLÜM H – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK SERTİFİKALARI VE TAHDİTLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK SERTİFİKALARI**21L.A.141 Kapsam**

Bu Altbölüm, bu Ek'e uygun olarak tasarımı sertifikalandırılmış veya beyan edilmiş bir hava aracının uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda bulunma prosedürünü ve bu sertifikalara başvuruların ve bu sertifikaların sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar.

21L.A.142 Uygunluk

Türk Uçak Tescilinde adına bir hava aracı kayıtlı olan veya kayıt edilecek olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında o hava aracı için uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda bulunabilir.

21L.A.143 Uçuşa Elverişlilik veya Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası Başvurusu

a) Bir gerçek veya tüzel kişi, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda bulunmalıdır.

b) Bir gerçek veya tüzel kişi aşağıdaki başvurularda bulunabilir:

1) Bu Ek'in B bölümünün Altbölüm B'si uyarınca Genel Müdürlük tarafından verilen bir tip sertifikasına uygun olan hava araçları için uçuşa elverişlilik sertifikası; veya

2) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak tasarım uyum beyanına uygun olan ve başvuru sırasında Genel Müdürlük tarafından 21L.B.63 maddesi uyarınca kayıtlı olan hava araçları için sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası.

c) Genel Müdürlük tarafından verilen bir tip sertifikasına uygun yeni bir hava aracı için başvuru sahibi başvuruya aşağıdakileri eklemelidir:

1) Bir hava aracı uygunluk beyanı (SHGM Form 52 veya SHGM Form 52B):

i) Bu Ek'in Altbölüm G'si uyarınca üretim yeteneğini beyan etmiş ve 21L.B.142 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından kayıt altına alınmış bir üretim kuruluşu tarafından yayımlanan; veya

ii) Ek-1 (SHT-21) 21.A.163 maddesinin (b) bendi uyarınca yetkilendirilmiş bir üretim kuruluşu onay sahibi tarafından yayımlanan;

2) Bir ağırlık ve denge raporu ile yükleme planı;

3) Uygulanabilir tip sertifikası temelinde gerekli ise uçuş el kitabı

d) Genel Müdürlük tarafından kayıtlı tasarım uyum beyanına uygun yeni bir hava aracı için başvuru sahibi başvuruya aşağıdakileri eklemelidir:

1) Aşağıdaki kişiler tarafından düzenlenmiş ve imzalanmış olan bir hava aracı uygunluk beyanı (SHGM Form 52B):

i) Bu Ek'in Altbölüm R'sine uygun olarak bir gerçek veya tüzel kişi tarafından;

ii) Bu Ek'in Altbölüm G'si uyarınca üretim yeteneğini beyan etmiş ve 21L.B.142 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından kayıt altına alınmış bir üretim kuruluşu tarafından;

iii) Ek-1 (SHT-21) 21.A.163 maddesinin (d) bendi uyarınca yetkilendirilmiş bir üretim kuruluşu onay sahibi tarafından;

2) Bir ağırlık ve denge raporu ile yükleme planı;

3) Tasarım uyum beyanı için uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelerde isteniyorsa uçuş el kitabı.

e) Türk Tesciline kayıtlı ve kullanılmış bir hava aracı için başvuru sahibi, başvuruya SHT-CAM uyarınca düzenlenmiş bir uçuşa elverişlilik inceleme sertifikasını eklemelidir.

f) Türk Tescili dışında başka bir ülke tescilinden gelen kullanılmış bir hava aracı için başvuru sahibi, başvuruya aşağıdakileri eklemelidir:

- 1) Hava aracının kayıtlı olduğu ülke otoritesinden, hava aracının transfer anındaki uçuşa elverişlilik durumunu yansıtan bir beyan;
- 2) Hava aracının üretim, modifikasyon ve bakım standartlarını belirlemek için tarihsel kayıtlar;
- 3) Bir ağırlık ve denge raporu ile yükleme planı;
- 4) Uçuş el kitabı;
- 5) SHT-CAM uyarınca bir uçuşa elverişlilik inceleme sertifikası sonucunda, bir uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası ve bir uçuşa elverişlilik inceleme sertifikası verilmesi için bir tavsiye.

g) Aksi kararlaştırılmadıkça, (c)(1), (d)(1) ve (f)(1) maddelerinde belirtilen beyanlar, hava aracının Genel Müdürlüğe sunulmasından en fazla 60 gün önce düzenlenmelidir.

21L.A.144 Uçuşa Elverişlilik Sertifikası veya Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası Başvurusunda Bulunan Kişinin Sorumlulukları

Uçuşa Elverişlilik sertifikası veya tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda bulunan kişi:

- a) İlgili tip sertifikası temelinde veya tasarım uyum beyanı için ilgili ayrıntılı teknik şartnameler gereği gerekli olan el kitaplarını, etiketleri, listeleri ve alet işaretlemelerini ve diğer gerekli bilgileri Genel Müdürlük tarafından kabul edilen Türkçe ve/veya İngilizce dillerinde sunmalıdır;
- b) Hava aracının bu Ek'in Altbölüm Q'ya uygun olarak tanımlandığını göstermelidir;
- c) Hava aracının emniyetini etkileyebilecek herhangi bir uyumsuzluk olup olmadığını değerlendirmek amacıyla Genel Müdürlüğün denetimlerini düzenlemelidir.

21L.A.145 Uçuşa Elverişlilik Sertifikası ve Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikasının Devri ve Yeniden Düzenlenmesi

Bir hava aracının sahibi değiştiğinde:

- a) Hava aracı aynı tescilde kalırsa, bu Ek'in Bölüm B, Altbölüm H'ye uygun olarak düzenlenmiş olan uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası hava aracı ile birlikte devredilmelidir;
- b) Hava aracının başka bir devlette tescil edilmesi planlanıyorsa, hava aracının kayıt edileceği isim altında bulunan gerçek veya tüzel kişi, yeni tescil üyesi devletin yetkili makamına yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda bulunmalı ve bu başvuruya, bu Ek'in Bölüm B, Altbölüm H'ye uygun olarak düzenlenmiş eski uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası ile SHT-CAM uyarınca düzenlenmiş geçerli bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını eklemelidir.

21L.A.146 Uçuşa Elverişlilik Sertifikası ve Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikasının Sürekli Geçerliliği

a) Uçuşa elverişlilik sertifikası veya sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikası aşağıdaki koşullar sürdüğü sürece geçerliliğini korur:

- 1) Hava aracı aynı tescilde kaldığı sürece;
- 2) Sertifika sahibi tarafından iade edilmediği sürece;
- 3) Hava aracı 21L.B.21 maddesinde belirtilen bulguların ele alınmasıyla ilgili hükümler dikkate alınarak, ilgili Genel Müdürlük mevzuatları ve bu yönetmelik temelinde kabul edilen delege edilmiş ve uygulama eylemleri ile ilgili gerekliliklere ve uygulanabilir tip tasarımına veya tasarım uyumu beyan edilen bir hava

aracının uygulanabilir tasarım verilerine ve devam eden uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygun olduğu sürece,

4) Sertifika, Genel Müdürlük tarafından 21L.B.22 maddesi uyarınca iptal edilmediği sürece.

b) Teslim veya iptal üzerine sertifika, tescilin yapıldığı devletin yetkili makamına iade edilir.

ALTBÖLÜM I – GÜRÜLTÜ SERTİFİKALARI VE TAHDİTLİ GÜRÜLTÜ SERTİFİKALARI**21L.A.161 Kapsam**

Bu Altbölüm, tasarımı bu talimata uygun olarak sertifikalandırılmış veya beyan edilmiş bir hava aracı için gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası başvurusuna ilişkin usulleri ve bu sertifikalar için başvuranların ve bu sertifikalara sahip olanların hak ve yükümlülüklerini tanımlar.

21L.A.162 Başvuru İçin Uygunluk

Türk Uçak Tescilinde adına hava aracı kaydı yapılmış veya yapılacak olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında ilgili hava aracı gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21L.A.163 Başvuru

a) 21L.A.161 maddesine uygun olarak, gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası için başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) Gerçek veya tüzel kişi aşağıdaki sertifikalar için başvuruda bulunabilir:

- 1) Bu talimat Bölüm B Altbölüm B'ye uygun olarak Genel Müdürlük tarafından verilen Tip sertifikasına uygun olarak hava aracına yönelik bir gürültü sertifikası; veya
- 2) Başvuru sırasında 21L.B.63 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından tescil edilen, bu talimat Altbölüm C'ye göre sunulan tasarım uyum beyanına uygun olan hava aracına yönelik tahditli gürültü sertifikası.

c) Başvuru sahibi başvuruya şunları dahil etmelidir:

1) Yeni hava aracı için:

i) Aşağıdakiler tarafından yayımlanmış Hava Aracı Uygunluk Beyanı (SHGM Form 52 veya SHGM Form 52B)

A) Bu Ek Altbölüm R'ye uygun olarak gerçek veya tüzel kişi;

B) Bu Ek Altbölüm G'ye göre üretim kabiliyetini beyan eden ve Genel Müdürlük tarafından 21L.B.142 maddesine göre tescil edilen bir üretim organizasyonu; veya

C) Ek-1 (Part-21) 21.A.163 maddesinin (b) bendinin imtiyazları kapsamında bir üretim organizasyonu;

ii) Geçerli gürültü gerekliliklerine uygun olarak belirlenen gürültü bilgilerini yansıtan, Genel Müdürlüğün gürültü seviyeleri veri tabanındaki gürültü kaydına atıf;

2) Kullanılmış hava aracı için:

i) Geçerli gürültü gerekliliklerine uygun olarak belirlenen gürültü bilgilerini yansıtan, Genel Müdürlüğün gürültü seviyeleri veri tabanındaki gürültü kaydına atıf;

ii) Hava aracının üretim, modifikasyon ve bakım standardını gösteren tarihsel kayıtlar.

d) Aksi kararlaştırılmadıkça, (c)(1)(i) bendinde atıfta bulunulan beyanlar, Genel Müdürlük makamına sunulmadan en fazla 60 gün önce yayımlanmalıdır.

21L.A.164 Gürültü Sertifikalarının ve Tahditli Gürültü Sertifikalarının Devredilebilirliği ve Yeniden Düzenlenmesi

Hava aracının sahibi değiştiğinde:

(a) Hava aracının aynı tescilde kalması durumunda, bu talimat Bölüm B Altbölüm I'ya uygun olarak düzenlenen gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası, hava aracı ile birlikte devredilmelidir;

(b) Hava aracı başka bir devlette tescil edilecekse, hava aracının adına tescil edileceği gerçek veya tüzel kişi, yeni bir gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası için tescilin yapıldığı devletin yetkili makamına başvurmalı ve bu başvuruya, bu talimatın Bölüm B Altbölüm I uyarınca verilen eski gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikasını eklemelidir.

21L.A.165 Gürültü Sertifikasının ve Tahditli Gürültü Sertifikasının Geçerliliğinin Devam Etmesi

a) Gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası aşağıdakiler sağlandığı sürece geçerliliğini korur:

- 1) Hava aracının aynı tescilde kalması;
- 2) Sertifikanın sahibi tarafından iade edilmemesi;
- 3) Hava aracının, madde 21L.B.21'de belirtilen bulguların ele alınması ile ilgili hükümler dikkate alınarak, geçerli çevre koruma gereksinimlerine ve buna dayanılarak kabul edilen delege edilmiş ve uygulama mevzuatına ve beyan edilen uygulanabilir tip tasarımına veya uygulanabilir tasarım verilerine uyumunun devam etmesi;
- 4) Sertifikanın Genel Müdürlük tarafından bu Talimatın 21L.B.22 maddesi kapsamında iptal edilmemiş olması.

b) Teslim veya iptal üzerine sertifika, tescilin yapıldığı devletin yetkili makamına iade edilir.

ALTBÖLÜM J – BEYAN EDİLEN TASARIM ORGANİZASYONU**21L.A.171 Kapsam**

Bu Altbölüm;

- a) Bu bölüm kapsamında ürün tasarlayan gerçek ve tüzel kişiler tarafından tasarım kabiliyetinin beyan edilmesine ilişkin prosedür; ve
- b) (a) maddesinde sözü edilen tasarım kabiliyet beyanlarında bulunan kişilerin hak ve yükümlülüklerini belirler.

21L.A.172 Başvuru İçin Uygunluk

21L.A.22, 21L.A.82 veya 21L.A.204 maddeleri uyarınca tasarım kabiliyetlerini göstermeleri gereken herhangi bir gerçek veya tüzel kişi (bu Altbölümdeki 'organizasyon'), bu Altbölümde belirtilen koşullar altında kabiliyetlerini beyan edebilir.

21L.A.173 Tasarım Kabiliyet Beyanı

a) Bu Bölüm kapsamında bir tasarım onayı için başvuruda bulunmadan önce veya bu başvuruyla aynı zamanda veya SHT-21 21.A.710 maddesi uyarınca uçuş koşullarının onayı için başvurunun sunulmasından önce Organizasyon, kendisi tarafından tasarlanan ürün için, hangisi önce olursa olsun, Genel Müdürlüğe bir tasarım kabiliyet beyanı sunmalıdır.

b) Beyan ve beyanda sonradan yapılacak değişiklikler, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usule uygun olarak yapılmalıdır.

c) Beyan, Genel Müdürlüğün kuruluş ve öngörülen işin kapsamı hakkında bilgi sahibi olması için gerekli bilgileri ve en az aşağıdakileri içermelidir:

- 1) Organizasyonun kayıtlı adı;
- 2) Organizasyonun ana işyerinin kayıtlı adresinin ve varsa kuruluşun faaliyet gösterdiği yerlerin iletişim bilgileri;
- 3) Tasarım organizasyonu yöneticisinin adı ve iletişim bilgileri;
- 4) Amaçlanan işin kapsamı;
- 5) Organizasyonun aşağıdakileri teyit eden bir beyanı:
 - i) 21L.A.174 maddesinin (a) bendi uyarınca tasarım için bir yönetim sistemine sahip olduğu; ve
 - ii) Tasarım için yönetim sistemini bu Altbölüme uygun olarak sürdüreceği;
- 6) Organizasyonun 21L.A.174 maddesinin (d) bendi uyarınca belirlenen süreçlere ve prosedürlere uyacağını teyit eden bir beyan;
- 7) Organizasyonun, beyan edilen tasarım organizasyonunun 21L.A.177 maddesi uyarınca yükümlülüklerini üstlenmeyi kabul ettiğine dair bir beyan.

d) Tasarım kabiliyeti beyanı Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

21L.A.174 Tasarım Yönetim Sistemi

a) Beyan edilen tasarım organizasyonu, organizasyon genelinde açık hesap verebilirlik ve sorumluluk hatlarına sahip bir tasarım yönetim sistemi kurmalı, uygulamalı ve sürdürmelidir:

- 1) Faaliyetlerinin doğasına ve karmaşıklığına ve kuruluşun büyüklüğüne uygun olmalı ve bu faaliyetlerin doğasında bulunan tehlikeleri ve ilgili riskleri dikkate almalıdır;

2) 21L.A.175 maddesinin (a) bendi uyarınca tasarım organizasyonu yöneticisi olarak atanan tek bir yöneticinin sorumluluğu altında kurulmalıdır.

b) Beyan edilen tasarım organizasyonu, tasarım yönetim sisteminin bir parçası olarak, ürünlerin tasarımının ve tasarım değişikliklerinin ve tamirlerinin kontrolü ve denetimi için bir sistem kurarak, uygulayarak ve sürdürerek tasarım güvencesi sağlamanın bir yoluna sahip olmalıdır. Bu sistem:

1) Ürünlerin tasarımlarının ve bunlarda yapılan değişiklik ve tamir tasarımlarının geçerli tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygunluğunu sağlamaktan sorumlu bir uçuşa elverişlilik fonksiyonunu içermeli;

2) Organizasyonun geçerli tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygunluğunu beyan ettiği uyum gösterimini doğrulamak için bağımsız bir fonksiyon oluşturmalı, uygulamalı ve sürdürmeli;

3) Tasarım güvence sisteminin, tasarlanan parçaların veya ortaklar veya alt yükleniciler tarafından yazılı prosedürlerin konusu olan yöntemlere göre gerçekleştirilen görevlerin kabul edilebilirliğini hesaba katma şeklini belirtmelidir.

c) Beyan edilen tasarım organizasyonu, tasarım yönetim sisteminin bir parçası olarak, organizasyonun ilgili gerekliliklere uyumunu ve tasarım yönetim sisteminin uyumunu ve yeterliliğini izlemek için bağımsız bir fonksiyon kurmalıdır. Bu izleme, 21L.A.175 maddesinin (b) bendinde belirtilen kişiye veya kişi grubuna ve 21L.A.175 maddesinin (a) bendinde belirtilen sorumlu yöneticiye geri bildirim ve gerektiğinde düzeltici faaliyeti sağlamak için bir sistemi içermelidir.

d) Beyan edilen tasarım organizasyonu, ürünlerin uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnameler ve uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleri ile tasarım uyumluluğunu garanti eden süreçleri ve prosedürleri oluşturmalı, sürdürmeli ve güncel tutmalıdır. Beyan edilen tasarım organizasyonu, bu süreçlerin ve prosedürlerin belgesel kanıtlarını talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

e) Ürünlerdeki herhangi bir parça veya değişiklik ortak kuruluşlar veya alt yükleniciler tarafından tasarlandığında, (d) maddesindeki süreçler ve prosedürler, tasarım organizasyonunun tüm parçalar için (b)(2) maddesindeki gerekli olan uyumluluk güvencesini nasıl sağlayabildiğine ilişkin bir açıklamayı içermeli ve doğrudan veya çapraz referans yoluyla, söz konusu ortakların veya alt yüklenicilerin tasarım faaliyetleri ve organizasyonu hakkında açıklamalar ve bilgiler içermelidir.

f) Beyan edilen tasarım organizasyonu, SHY-21 kapsamında kabul edilen devredilmiş ve uygulama yönetmelikleri temelinde verilen başka sertifikaya sahipse, beyan edilen tasarım organizasyonu, tasarım yönetim sistemini diğer sertifikaların verilmesi için gerekli olan yönetim sistemiyle entegre edebilir.

21L.A.175 Beyan Edilen Tasarım Organizasyonunun Kaynakları

a) Beyan edilen tasarım organizasyonu, organizasyon içinde tüm tasarım faaliyetlerinin gerekli standartlara uygun olarak gerçekleştirilmesini ve Beyan edilen tasarım organizasyonunun 21L.A.174 maddesinin (a) ile (c) bentlerinde belirtilen tasarım yönetim sistemi gerekliliklerine ve 21L.A.174 maddesinin (d) bendinde belirtilen süreç ve prosedürlere sürekli olarak uymasını sağlama yetkisine sahip bir tasarım organizasyonu yöneticisi atamalıdır.

b) Tasarım organizasyonu yöneticisi, organizasyon içinde aşağıdakilerden sorumlu olan anahtar personeli belirlemeli ve atamalıdır:

1) Ürünlerin tasarımlarının ve bunlara ilişkin değişiklik ve tamir tasarımlarının geçerli tip sertifikasyon temeline, geçerli ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygun olmasını sağlamak;

2) Uyumluluk ve yeterlilik fonksiyonunun bağımsız olarak izlenmesi; ve

3) Kuruluşun büyüklüğüne bağlı olarak, kuruluşun bu Bölümün gerekliliklerine uymasını sağlamak için ihtiyaç duyulan herhangi bir kişi veya kişi grubu.

c) (b) maddesinde tanımlanan kişi veya kişi grubu:

- 1) Tasarım organizasyonu yöneticisine karşı sorumlu olmalı ve ona doğrudan ulaşabilmeli,
- 2) Tahsis edilen sorumlulukları yerine getirebilecek uygun bilgi, birikim ve deneyime sahip olmalıdır.

d) Beyan edilen tasarım organizasyonu:

1) Tüm teknik departmanlardaki personelin yeterli sayıda ve deneyime sahip olması ve kendilerine tahsis edilen sorumlulukları yerine getirebilmeleri için uygun yetkiye sahip olmaları ve bunların, konaklama, tesisler ve ekipmanla birlikte, personelin tasarlanan ürünlerin uçuşa elverişli ve çevreyle uyumlu olmasını sağlamasını mümkün kılacak yeterlilikte olmasını;

2) Uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum konularında beyan edilen tasarım organizasyonu içerisinde tam ve etkin bir koordinasyonun olmasını sağlamalıdır.

e) Beyan edilen tasarım organizasyonu, organizasyonun bu Altbölüme uygunluğunu sağlamaktan sorumlu anahtar personeliyle birlikte organizasyonun organizasyonel yapısını belgelemeli, bunları güncel tutmalı ve talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

21L.A.176 İşin Kapsamı

Beyan edilen tasarım organizasyonu, tasarım çalışmalarının türlerini, tasarım faaliyetlerinin yürütüldüğü ürün kategorilerini ve organizasyonun ürünlerin uçuşa elverişliliği ve çevresel uyumu konusunda yerine getirdiği görev ve işlevleri belirlemelidir.

21L.A.177 Beyan Edilen Tasarım Organizasyonunun Yükümlülükleri

Beyan edilen bir tasarım organizasyonu:

- a) Açıkça tanımlanmış prosedürlere, uygulamalara ve süreçlere uygun olarak çalışmalıdır;
- b) Beyan edilen tasarım organizasyonu uçuş testi yapmayı planlıyorsa, organizasyonun uçuş testi politikaları ve süreçlerinin açıklamasını sağlayan bir işletme el kitabı sağlamalı ve güncel tutmalı ve bu el kitabını talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır;
- c) Ürün tasarımlarının, değişiklikler ve tamirler de dahil olmak üzere, herhangi bir emniyetli olmayan özelliğe sahip olmadığını ve geçerli tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uygun olup olmadığını belirlemeli ve bunu doğrulayan beyanları/belgeleri Genel Müdürlüğe sunmalıdır;
- d) Genel Müdürlüğe sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetleri ile ilgili bilgi veya talimat sağlamalıdır;
- e) Bu Ek'in A Altbölümünde beyan edilen tasarım organizasyonlarına uygulanan gerekliliklere uymalıdır.

21L.A.178 Değişikliklerin ve Faaliyetlerin Durdurulmasının Bildirilmesi

Beyan edilen tasarım organizasyonu, aşağıdakileri gecikme olmaksızın Genel Müdürlüğe bildirmelidir:

- a) 21L.A.173 maddesinin (c) bendine uygun olarak beyan edilen bilgilerdeki herhangi bir değişiklik;
- b) Kendileri tarafından tasarlanan ürünün uyumluluğunun gösterilmesi açısından önemli olan tasarım yönetim sistemindeki değişiklikler;
- c) Beyanda yer alan faaliyetlerin bir kısmının veya tamamının durdurulması.

ALTBÖLÜM K – PARÇALAR**21L.A.191 Kapsam**

Bu Altbölüm, parçaların uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygunluğunun nasıl gösterileceğini belirler.

21L.A.192 Uyum Gösterimi

a) Tip onaylı bir ürüne veya tasarım uyum beyanı yapılmış bir hava aracına takılacak parçaların uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygunluğunun gösterilmesi aşağıdaki maddelerle yapılabilir:

- 1) Takılacağı ürün için bu Ek'in Altbölüm B, D veya E'sindeki tip sertifikasyon prosedürleri ile birlikte; veya
- 2) Takılacağı ürün için bu Ek'in Altbölüm C veya F'sinde yer alan tasarım uyum beyanı prosedürleri ile birlikte; veya
- 3) Ek-1 (SHT-21) Altbölüm O'nun ETSO yetkilendirme prosedürü kapsamında; veya
- 4) Standart parçalar söz konusu olduğunda, resmi olarak tanınan standartlara uygun olarak.

b) Bir parçanın onayının Genel Müdürlük tedbirleri tarafından açıkça gerekli kılındığı tüm durumlarda, parça ilgili TR-TSO'ya veya belirli bir durumda Genel Müdürlük tarafından eşdeğer olarak kabul edilen şartnamelere uygun olmalıdır.

21L.A.193 Parçaların Takılmak için Servise Verilmesi

a) Bir parça veya ürün bir ürüne ancak tip sertifikası, tamamlayıcı tip sertifikası, tasarım değişikliği, tamir tasarım onayı sahibi tarafından veya bir tasarım uyum beyanı ile, montaja uygun olarak tanımlandığında ve aşağıdakiler uygun olduğunda takılabilecektir:

- 1) Emniyetli bir şekilde çalışabilecek durumda olduğunda;
- 2) Bu Ek'in Altbölüm Q'suna uygun olarak işaretlendiğinde; ve
- 3) Parçanın geçerli tasarım verilerine uygun olarak üretildiğini belgeleyen onaylı bir çıkış belgesi (SHGM Form 1) olduğunda.

b) (a)(3) bendine istisna olarak ve (c) bendindeki koşulların karşılanması kaydıyla, aşağıdaki parçaların tip onaylı bir ürüne veya tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracına takılması için onaylı çıkış belgesi (SHGM Form 1) gerekmez:

- 1) Standart bir parça;
- 2) Aşağıdaki özelliklere sahip bir parça:
 - i) Ömrü sınırlı olmayan, ana yapının bir parçası olmayan veya uçuş kontrol ünitelerinin bir parçası olmayan;
 - ii) Tip sertifikası, tamamlayıcı tip sertifikası, tasarım değişikliği, tamir tasarım onayı veya tasarıma uyum beyanı sahibi tarafından belirli bir hava aracına takılmak üzere tanımlanmış;
 - iii) sahibi tarafından (i) ve (ii)'deki geçerli koşullara uyumu doğrulanmış ve bu uyumun sorumluluğu kabul edilmiş olan bir hava aracına takılacak;

3) Onaylanmış tasarım verilerine veya beyan edilmiş tasarım verilerine uygunsuzluğun sonuçlarının ürün üzerinde ihmal edilebilir bir emniyet etkisine sahip olduğu ve tasarım onayı sahibi veya tasarım uyum beyanı sahibi tarafından sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında bu şekilde tanımlanan bir parça. Uygun olmayan bir parçanın emniyet etkilerini belirlemek için, tasarım onayı sahibi veya tasarım uyum beyanı sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında, parçayı ürüne monte eden tarafından yürütülecek özel doğrulama faaliyetleri belirleyebilir;

4) Madde 21L.A.102 uyarınca bir standart değişikliğin veya madde 21L.A.202 uyarınca bir standart tamirin uygulanması durumunda, tasarım verilerine uygunsuzluğun sonuçlarının ürün üzerinde ihmal edilebilir bir emniyet etkisine sahip olduğu ve Ek-1 (Part-21) madde 21.B.70 uyarınca düzenlenen standart değişiklikler ve standart tamirler için sertifikasyon şartnamelerinde parçanın bu şekilde tanımlandığı bir parça. Uygun olmayan bir parçanın emniyet etkilerini belirlemek için, parçayı ürüne monte eden kişi tarafından yürütülecek özel doğrulama faaliyetleri bu sertifikasyon şartnamelerinde belirlenebilir;

5) SHT-OPS Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatına göre uçuşa elverişlilik onayına sahip olması gerekmeyen bir parça ya da cihaz olması,

6) (b)(1)'den (b)(5)'e kadar olan bentlerde tanımlananların daha alt parçası ya da cihazı olması.

c) (b) bendinde listelenen parçalar, montajı yapanın parçayı imal eden kişi veya kuruluş tarafından düzenlenmiş, parçanın adını, parça numarasını ve parçanın tasarım verilerine uyumunu beyan eden ve düzenleme tarihini içeren bir belgeye sahip olması koşuluyla, SHGM Form 1 ile birlikte olmaksızın tip onaylı bir ürüne veya tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracına takılabilir.

ALTBÖLÜM M – TİP SERTİFİKALI ÜRÜNLERDE TAMİR TASARIMI**21L.A.201 Kapsam**

Bu Altbölüm aşağıdakileri tanımlar:

- a) Tip sertifikalı ürünlere yönelik tamir tasarımlarının onayları için başvuru prosedürü;
- b) (a) bendinde belirtilen onay başvuranları için başvuru sahiplerinin hakları ve yükümlülükleri;
- c) Onay gerektirmeyen standart tamirlere ilişkin hükümleri.

21L.A.202 Standart Tamirler

a) Standart tamirler, Bu Ek'e ait Kısım B'nin Altbölüm B'si uyarınca onaylanmış tip sertifikalı bir ürüne yönelik tamir tasarımlarıdır ve:

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları da dahil olmak üzere, standart tamirlerin gerçekleştirilmesi ve tanımlanması için kabul edilebilir yöntemler, teknikler ve uygulamaları içeren, Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış sertifikasyon şartnamelerinde yer alan tasarım verilerini takip etmeli; ve
- 2) Söz konusu tip sertifikası sahibinin verileriyle çalışmamalıdır.

b) 21L.A.203 ila 21L.A.211 arasındaki maddeler standart tamirler için geçerli değildir.

21L.A.203 Tip Sertifikalı Ürünlerde Tamir Tasarımı Sınıflandırması

- a) Tip sertifikalı ürünün tamir tasarımları 'büyük' veya 'küçük' olarak sınıflandırılır.
- b) 'Küçük Tamir', ürünün kütlesi, dengesi, yapısal dayanımı, güvenilirliği, sertifikalı gürültü veya emisyon seviyesi, operasyonel özellikleri veya uçuşa elverişliliğini ve çevresel uyumunu etkileyen diğer özellikler üzerinde kayda değer bir etkisi olmayan tamir tasarımlarıdır.
- c) Diğer tüm tamir tasarımları 'büyük tamirler' olarak tanımlanır.
- d) 'Küçük tamirler' için onay gereksinimleri 21L.A.207 maddesinde belirtilmiştir.
- e) 'Büyük tamirler' için onay gereksinimleri 21L.A.208 maddesinde belirtilmiştir.

21L.A.204 Başvuru İçin Uygunluk

- a) 21L.A.23 maddesine göre kabiliyetini göstermiş veya gösterme aşamasında olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar kapsamında, büyük tamir tasarımı onayı için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.
- b) Küçük tamir tasarım onayı için, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar kapsamında başvuru yapabilir.

21L.A.205 Tip Sertifikalı Ürünlerde Tamir Tasarım Onay Başvurusu

- a) Tip sertifikalı ürünlerde tamir tasarım onay başvurusu, Genel Müdürlük tarafından belirlenecek biçim ve usulde yapılır.
- b) Büyük tamir tasarımının onaylanması için, başvuru sahibi başvuruya aşağıdakileri içeren bir uyum gösterim planı dahil etmeli veya ilk başvurudan sonra sunmalıdır:
 - 1) Hasarın ve tamir tasarımının tanımını içeren, tamir tasarımının gerçekleştirileceği tip tasarımının konfigürasyon tanımı;
 - 2) Tip tasarımının tüm alanlarının ve tamir tasarımından etkilenen veya değiştirilen onaylı el kitapları;

- 3) Tamir tasarımının ve tamir tasarımından etkilenen alanların tip sertifikasyon temeline ve uygulanabildiği şekilde tip sertifikasına veya ilave tip sertifikasına referans yoluyla dahil edilen uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumunu göstermek için gerekli her türlü yeniden incelemenin tanımı;
- 4) Uygulanabilir olduğu ölçüde tip sertifikasına veya ilave tip sertifikasına referans yoluyla dahil edilen tip sertifikasyon temeline ilişkin önerilen değişikliklerin tanımı;
- 5) Sertifikasyon verilerinin tamamen başvuru sahibi tarafından mı yoksa tip sertifikasyon veri sahibi ile yapılan bir anlaşmaya dayalı olarak mı hazırlandığını veya hazırlanacağını tanımlar.

21L.A.206 Uyum Gösterimi

- a) Büyük tamir tasarımının onaylanması için başvuru sahibi, 21L.A.201 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen uygulanabilir tip sertifikasyonu temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumu göstermeli ve Genel Müdürlüğe bu tamirin gerçekleştirilmesi için gerekli yöntemleri sağlamalıdır.
- b) Büyük tamir tasarımının onayı için başvuru sahibi, uyum gösterim planına göre uyum dokümanları kapsamındaki uyum yöntemlerinin kayıtlı bir gerekçesini Genel Müdürlüğe sunmalıdır.
- c) Başvuru sahibi, (a) bendine uygun olarak uyumu göstermek için test ve muayeneler gerçekleştirirken, herhangi bir testi gerçekleştirmeden önce bu işlemi doğrulamış ve dokümante etmiş olmalıdır:
 - 1) Test numunesi için:
 - i) Malzemeler ve prosesler, önerilen tip tasarımının şartnamelerine yeterince uygun olmalıdır;
 - ii) Ürünleri oluşturan parçalar önerilen tip tasarımdaki çizimlere yeterince uygun olmalıdır;
 - iii) Üretim süreçleri, imalat ve montaj önerilen tip tasarımı tanımlarına yeterince uygun olmalıdır; ve
 - 2) Test için kullanılan test ve ölçüm ekipmanları test için yeterli ve uygun şekilde kalibre edilmiş olmalıdır.
- d) Büyük tamir tasarımının onayını almak amacıyla yapılan uçuş testleri, söz konusu uçuş testi için Genel Müdürlük tarafından belirlenen yöntemlere uygun olarak gerçekleştirilmelidir. Başvuru sahibi, geçerli tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumu belirlemek için gerekli tüm uçuş testlerini gerçekleştirmelidir.
- e) Büyük tamir tasarımının onayına başvuran kişi, Genel Müdürlüğün;
 - 1) Uyum doğrulama ile ilgili herhangi bir veri veya bilgiyi gözden geçirmesine;
 - 2) Uyum doğrulama amaçlı gerçekleştirilen test veya inceleme gerçekleştirmesine veya şahitlik etmesine; ve
 - 3) Gerekli görülmesi halinde, tasarımın tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumunu doğrulamak amacıyla tamir gerçekleştirilen ürünün fiziksel muayenesini gerçekleştirmesine müsaade etmelidir.
- f) Uyum gösteriminin tamamlanmasının ardından, başvuru sahibi Genel Müdürlüğe:
 - 1) Uyum gösterim planına göre, 21L.B.201 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyum gösterdiklerini; ve
 - 2) Ürünü sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için emniyetsiz veya çevresel açıdan uyumsuz kılacak hiçbir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını beyan etmelidir.

21L.A.207 Küçük Tamir Tasarımı İçin Onay Gereksinimleri

Tip sertifikalı bir ürüne küçük tamir tasarımı onayı verilebilmesi için başvuru sahibi:

- a) Tamir tasarımının ve tamir tasarımından etkilenen alanların:

1) Tip sertifikasyon temeli ve tip sertifikasına referans olarak dahil edilen uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine; veya

2) Başvuru sahibinin tercih etmesi halinde, tamir tasarımının onaylanması için başvuru tarihinde ürüne uygulanan sertifikasyon şartnamelerine uygun olduğunu kanıtlamalıdır.

b) (a)(1) alt bendi doğrultusunda uygulanan tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine veya (a)(2) alt bendine uygun olarak seçilen sertifikasyon şartnamelerine uygunluğu beyan etmeli, uyum dokümanlarında uyum gerekçelerini ve sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için değişen ürünün emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getirebilecek hiçbir özellik veya niteliğin belirlenmediğini kayıt altına almalıdır;

c) Tamir için uyum gerekçesini ve uyum beyanını Genel Müdürlüğe iletmelidir.

21L.A.208 Büyük Tamir Tasarımı İçin Onay Gereksinimleri

Tip sertifikalı bir ürüne büyük tamir tasarımı onayı verilebilmesi için başvuru sahibi:

a) Tamir tasarımının ve tamir tasarımından etkilenen alanların, 21L.B.201 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve başvuru sahibine bildirilen tip sertifikasyon temeline ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uygun olduğunu kanıtlamalıdır;

b) 21L.A.206 maddesine uygun olarak uyumu kanıtlamalıdır;

c) Başvuru sahibinin, tip sertifikası verilerinin sahibi ile 21L.A.205 maddesinin, (b)(5) alt bendi uyarınca yapılan bir anlaşmaya dayanarak sertifikasyon verilerini sağladığını belirtmesi halinde, tip sertifikası sahibi:

1) 21L.A.205 maddesi uyarınca sunulan bilgilere teknik bir itirazı olmadığını; ve

2) 21L.A.28 ve 21L.A.88 maddelerine uygunluk yoluyla tamir gerçekleştirilen ürünün sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak için başvuru sahibi ile işbirliği yapmayı kabul ettiğini beyan etmelidir.

d) 21L.A.206 maddesinin, (e)(3) alt bendi uyarınca Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen nihai değiştirilmiş konfigürasyondaki tamir tasarımı ile söz konusu ürünün ilk parçasının fiziksel muayenesinde çözülmemiş hiçbir problem olmadığını kanıtlamalıdır.

21L.A.209 Bir Tamir Tasarımının İmtiyaz Kapsamında Onaylanması

a) Gerçekleştirilen bir tamir tasarımının onayı, onaylı bir tasarım kuruluşu tarafından, onay şartlarında belirtildiği takdirde, 21L.A.263 maddesinin, (c)(2) ve (c)(5) alt bentlerinde belirtilen imtiyazların kapsamına uygun olarak 21L.A.205 maddesine uygun olarak, Genel Müdürlük adına başvuru yapılmaksızın verilebilir.

b) (a) maddesi uyarınca bir tamir onayı verirken tasarım organizasyonu:

1) Tüm doğrulama verilerinin ve gerekçelerinin mevcut olduğundan emin olmalı;

2) Değişikliğin tip sertifikasyon temeline ve 21L.A.207 maddesinin (a) bendine veya 21L.A.208 maddesinin (a) bendine göre uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyumunun 21L.A.206 maddesine uygun olarak gösterildiğini ve beyan edildiğini garanti etmelidir.

3) Tasarım Organizasyonu;

i) Tip sertifikasyon temeline veya uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine veya seçilen sertifikasyon şartnamelerine herhangi bir uyumsuzluk olmadığını;

ii) Tamirin, değiştirilen ürünü emniyetsiz veya sertifikasyon talep edilen kullanımlar için çevresel açıdan uyumsuz hale getirebilecek herhangi bir niteliği veya özelliği olmadığını doğrulamalıdır.

4) Tamir onayını, tamirin ilgili olduğu tip sertifikasındaki belirli konfigürasyon(lar) ile sınırlandırmalıdır.

21L.A.210. Tamir Tasarımı Onayı Sahibinin Yükümlülükleri

Tamir tasarımı onayı sahibi;

- a) Tip sertifikası veya ilave tip sertifikası sahibi değilse ve sertifikasyon verileri 21L.A.205 (b)(5) alt bendi uyarınca sağlanmışsa, ilgili sertifika sahibi ile bir anlaşma sağlamalıdır;
- b) Tamir tasarımını hayata geçirebilmek için tamiri gerçekleştiren kuruluşa gerekli tüm talimatları sağlamalıdır;
- c) Tamir tasarımı için parça üreten herhangi bir üretim organizasyonunu desteklemeli ve bu parçaların, tamir tasarımı onayı sahibi tarafından sağlanan tasarım verilerine dayalı üretim verileri kullanılarak üretilmesini sağlamalıdır;
- d) Bir tamir tasarımının sınırlamalara tabi olarak onaylanması halinde, ilgili tasarımının gerekli tüm talimatları ve sınırlamaları içerdiğinden emin olmalıdır. Bu talimatlar ve sınırlamalar, Genel Müdürlük ile mutabakata varılan bir prosedür uyarınca tamir tasarımı onayı sahibi tarafından operatöre iletilmelidir.
- e) Altbölüm A'da belirtilen tamir tasarım onayı sahibinin yükümlülüklerini üstlenmelidir.

21L.A.211. Tamir Edilmemiş Hasarlar

Tasarımı, Bölüm B'ye uygun olarak onaylanmış bir ürünlerdeki hasar, uçuşa elverişlilik sonuçlarının değerlendirilmesiyle gerekçelendiriliyorsa, tamir tasarımı gerektirmeyebilir. Böyle bir değerlendirme, Genel Müdürlük tarafından veya Genel Müdürlüğün kabul ettiği bir prosedür kapsamında, Altbölüm J'ye uygun olarak onaylanmış bir tasarım kuruluşu tarafından yapılacaktır. Değerlendirmenin tamir edilmemiş hasarın sınırlama gerektirdiği sonucuna varması halinde, 21L.A.210 maddesinin (d) bendi uyarınca işleme alınmalıdır.

ALTBÖLÜM N – TASARIM UYUMU BEYAN EDİLEN HAVA ARAÇLARINDAKİ TAMİRLERİN TASARIMI**21L.A.221 Kapsam**

Bu Altbölüm şunları belirler:

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak yapılan beyana tabi olan bir hava aracının tamir tasarımlarının uyum beyan edilmesine ilişkin prosedürü;
- b) (a) paragrafında belirtilen değişikliğe ilişkin bir uyum beyanında bulunan beyan sahibinin hak ve yükümlülükleri;
- c) Tasarım uyum beyanı gerektirmeyen standart tamirlere ilişkin hükümleri.

21L.A.222 Standart Tamirler

- a) Standart tamirler, bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak yapılan bir beyana tabi olan ve:
 - 1) Uçuşa elverişliliğin devamı için gerekli olan ilgili talimatlar da dahil olmak üzere, standart tamirlerin gerçekleştirilmesi ve tanımlanması için kabul edilebilir yöntemler, teknikler ve uygulamaları içeren, Genel Müdürlük tarafında yayınlanan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan tasarım verilerini takip eden; ve
 - 2) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak yapılan hava aracı tasarım uyum beyanında yer alan tasarım verileri ile çelişkili olmayan tamirlerdir.
- b) 21L.A.223 ila 21L.A.229 paragrafları standart tamirler için geçerli değildir.

21L.A.223 Tasarım Uyumu Beyan Edilen Bir Hava Aracı İçin Tamir Tasarımlarının Sınıflandırılması

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak yapılan beyana tabi olan bir hava aracına ait tamir tasarımları, 21L.A.203 (b) ve (c) alt bentlerinde belirtilen kriterler kullanılarak büyük veya küçük olarak sınıflandırılır.
- b) Küçük tamir tasarım uyumu 21L.A.225'e uygun olarak beyan edilir.
- c) Büyük tamir tasarım uyumu 21L.A.226'e uygun olarak beyan edilir.

21L.A.224 Başvuru İçin Uygunluk

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak bir hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan bir beyan sahibi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında söz konusu hava aracının küçük tamir tasarım uyumu beyan edebilir. Ek olarak, böyle bir uyum beyanı, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında, Ek-1 (SHT-21) 21.A.263 (c)(3) alt bendine uygun olarak onaylanmış bir tasarım kuruluşu tarafından da yapılabilir.
- b) Yalnızca bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak bir hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında, bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak tasarım uyumu beyan edilen bir hava aracının büyük tamir tasarımının uyumunu beyan edebilir.
- c) (b) maddesinden farklı olarak, bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak hava aracı tasarım uyum beyanında bulunan beyan sahibi artık aktif değilse veya tamir tasarımlarına yönelik taleplere yanıt vermiyorsa, değiştirilen hava aracı tasarımının uyumu, Ek-1 (SHT-21) 21.A.263 (c)(2) maddesine uygun olarak onaylanmış bir tasarım kuruluşu tarafından kendi onay şartları kapsamında veya söz konusu değiştirilen hava aracıyla ilgili olarak 21L.A.47 noktasında belirtilen yükümlülükleri üstlenebilecek herhangi bir diğer gerçek veya tüzel kişi tarafından bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak da beyan edilebilir.

21L.A.225 Küçük Tamir Tasarımları İçin Tasarım Uyum Beyanı

- a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracına küçük tamir tasarımını dahil etmeden veya uygulamadan veya bir üretim organizasyonu bu tasarımı dahil etme veya uygulama konusunda anlaşmadan önce, beyan sahibi veya küçük tamir tasarlayan organizasyon, küçük

tamir tasarımının 21L.A.43 maddesine uygun olarak uyumun beyan edildiği ayrıntılı teknik şartname ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyduğunu beyan etmelidir.

b) Tasarım uyum beyanı, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılır.

c) Beyan sahibi veya küçük değişikliği tasarlayan organizasyon, tasarım uyumu beyan edilmiş hava araçlarına ait küçük tamir tasarımlarının bir kaydını tutmalı ve (a) paragrafına uygun olarak yapılmış herhangi bir beyanı talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

21L.A.226 Büyük Tamir Tasarımlarının Tasarım Uyum Beyanı

a) Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracına büyük tamir tasarımını dahil etmeden veya uygulamadan veya bir üretim organizasyonu bu tasarımı dahil etme veya uygulama konusunda anlaşmadan önce, beyan sahibi küçük tamir tasarımının 21L.A.43 maddesine göre uyumun beyan edildiği ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uyduğunu beyan etmelidir.

b) Tasarım uyum beyanı, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılır.

c) Beyan en az aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- 1) Beyanı sunan kişinin adı ve adresi/iş yeri;
- 2) Büyük tamir tasarımının ilişkin olduğu hava aracının beyan referans numarası;
- 3) Büyük tamir tasarımını tanımlayan eşsiz numara;
- 4) Beyan sahibi tarafından 21L.A.43 maddesine göre hava aracının uyumunun beyan edildiği detaylı teknik şartnamelerin ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerinin belirtilmesi;
- 5) Beyan sahibinin tek sorumluluğu altında yapılan, büyük tamir tasarımının, (d)(3) maddesinde belirtilen uyum gösterim planına göre, (4) numaralı maddede belirtilen ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerine uygun olduğuna dair imzalı bir beyan;
- 6) Beyan sahibinin tek sorumluluğu altında yapılan, hava aracını amaçlanan kullanım için emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getirebilecek hiçbir özellik veya karakteristiğin söz konusu kişi tarafından belirlenmediğine dair imzalı bir beyan;
- 7) Hasarın ve tamirin yapıldığı tip tasarımının konfigürasyonunu tanımlayan tamir tasarımının tanımı;
- 8) Tip tasarımının veya onaylı el kitaplarının tamir tasarımından etkilenen veya değiştirilen tüm alanlarının tanımı.

d) Büyük tamir tasarlayan beyan sahibi, (c) paragrafında belirtilen beyanı Genel Müdürlüğe sunmalıdır. Beyan sahibi, bu beyanla birlikte Genel Müdürlüğe aşağıdakileri de sağlamalıdır:

- 1) Büyük tamir tanımı;
- 2) İşletim özellikleri, tasarım özellikleri ve herhangi bir sınırlama dahil olmak üzere büyük tamir hakkında temel veriler;
- 3) Uyum gösterimi sırasında izlenen uyum gösterim yöntemlerini ayrıntılı olarak açıklayan bir uyum gösterim planı;
- 4) Uyum gösterim planına göre yürütülen uyum faaliyetlerinden elde edilen uyum verileri dahilinde kaydedilen uyum gerekçeleri;
- 5) Beyan sahibinin 21L.A.43 maddesine göre hava aracının uyumunu beyan ettiği ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyumluluğun gösterildiği araçlar;
- 6) Uyumun testler yapılarak gösterildiği durumlarda, test maddelerinin ve ekipmanlarının uygunluğuna ilişkin kayıtlı bir gerekçelendirme, şunları göstermelidir:

i) Test numunesi için:

- A) Malzemeler ve süreçler tasarım şartnamelerine yeterince uygundur;
- B) Ürünlerin bileşen parçaları tasarımdaki çizimlere yeterince uygundur; ve
- C) Üretim süreçleri, yapı ve montaj, tasarımda belirtilenlere yeterince uygundur;

ii) Testler için kullanılan test ve ölçüm ekipmanları testler için yeterlidir ve uygun şekilde kalibre edilmiştir;

7) Beyan sahibinin hava aracının ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyduğunu belirlemek için gerekli bulduğu raporlar, muayene veya test sonuçları.

e) Tasarım uyum beyanına ilişkin büyük tamir beyanı, değişikliğin ilişkin olduğu tasarım uyum beyanındaki belirli konfigürasyon(lar) ile sınırlı olacaktır.

21L.A.227 Büyük Tamir Tasarımının Uyumluluğunu Beyan Etmeye Yönelik Uyumluluk Faaliyetleri

21L.A.226 paragrafına uygun olarak bir uyumluluk beyanında bulunmadan önce, beyan sahibi, söz konusu belirli tasarım için şunları yapmalıdır:

- a) Uyum gösterimi sırasında izlenecek uyum gösterim araçlarını ayrıntılı olarak açıklayan bir uyum gösterim planı oluşturmalıdır. Bu belge gerektiğinde güncellenmelidir;
- b) Uyum gösterim planına göre uyum belgelerinde uyum gerekçesini kaydetmelidir;
- c) Uyum gösterim planına uygun olarak gerektiği şekilde test ve incelemeler yapmalıdır;
- d) Test maddelerinin ve ekipmanlarının uygunluğunu sağlamalı ve kaydetmeli ve test numunesinin tasarımdaki şartnamelere, çizimlere, üretim süreçlerine, yapı ve montaj araçlarına uygun olduğundan emin olmalıdır.
- e) Test için kullanılacak test ve ölçüm ekipmanlarının test için yeterli olmasını ve uygun şekilde kalibre edilmesini sağlamalıdır;
- f) Genel Müdürlüğün, tamir tasarımına sahip ürünün, uçağı amaçlanan kullanım için emniyetsiz veya çevresel olarak uyumsuz hale getiren hiçbir özellik veya karakteristiğe sahip olmadığını belirlemek için gerekli olan nihai veya uygun şekilde olgunlaşmış tasarım ve üretim konfigürasyonundaki uçakların herhangi bir incelemesini veya testini yapmasına veya bunlara katılmasına izin vermelidir;
- g) Genel Müdürlük tarafından belirtilen uçuş testlerine ilişkin uçuş koşullarına uygun olarak, hava aracının uygulanabilir ayrıntılı teknik şartnamelere ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyduğunu belirlemek için gerekli olduğu takdirde uçuş testleri gerçekleştirmelidir.

21L.A.228 Bir Tamir Tasarımının Tasarım Uyguluk Beyanının Beyan Edeninin Yükümlülükleri

Tasarım uyum beyanı sahibi:

- a) Küçük tamir tasarımları için bu beyanların bir kaydını tutmalı ve bu beyanları talep üzerine Genel Müdürlüğe sunmalıdır;
- b) Tamiri gerçekleştiren kuruluşa tamir tasarımını kurmak veya somutlaştırmak için gerekli tüm talimatları sağlamalıdır;
- c) Tamir tasarımı için parça üreten herhangi bir üretim kuruluşunu desteklemeli ve bu parçaların beyan sahibi tarafından sağlanan tasarım verilerine dayanan üretim verileri kullanılarak üretilmesini sağlamalıdır;
- d) Bir tamir tasarımının sınırlamalara tabi olduğu beyan edilirse, bu sınırlamaları talep üzerine Genel Müdürlüğe sunulan belgelendirilmiş bir prosedür kullanarak operatöre iletmelidir;
- e) Bu Ek'in A Altbölümündeki bir tamir tasarım uyum beyan sahibinin yükümlülüklerini üstlenmelidir.

21L.A.229 Tamir Edilmemiş Hasar

Bu Ek'in Altbölüm C'sine uygun olarak bir hava aracının tasarım uyumunu beyan eden kişi veya Ek-1'in (SHT-21) 21.A.263(c)(3) maddesine uygun olarak sağlanan ayrıcalıklara ve uygun onay kapsamına sahip olan onaylı bir tasarım kuruluşu, söz konusu hava aracında tamir edilmeden bırakılan ve daha önce beyan edilen veriler kapsamında olmayan herhangi bir hasarın uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum sonuçlarının değerlendirmesini yapmalıdır. Gerekli sınırlamalar 21L.A.228 maddesinin (d) paragrafına uygun olarak işlenmelidir.

ALTBÖLÜM P – ÖZEL UÇUŞ İZİNİ**21L.A.241 Uçuş İzni ve Uçuş Koşulları**

a) Bu Talimat kapsamındaki hava araçlarına yönelik uçuş izinleri ve ilgili uçuş koşullarının yayınlanmasına yönelik başvuru prosedürleri, SHT-21 Altbölüm A Kısım P’de belirlenen prosedürler ve 21L.A.241(b) ve (c) maddelerine uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

b) Başvuru sahibi, SHT-21 21.A.707 maddesi uyarınca uçuş izni başvurusunda bulunurken, uçuş izni başvurusunun aşağıda belirtilenlerle ilgili olduğu durumlarda Genel Müdürlüğün hava aracında uygunluk denetimi yapmasını sağlamalıdır:

1) Tip sertifikalı veya tip sertifikası alması amaçlanan hava aracı için 21L.A.25 maddesinde belirtilen uyum gösterim faaliyetleri;

2) Tasarım uyumu beyan edilen veya beyan edilmesi amaçlanan bir hava aracı için 21L.A.44 maddesinde belirtilen uyum gösterim faaliyetleri;

c) Başvuru sahibi, SHT-21 21.A.709 maddesi uyarınca uçuş koşulları başvuru gerçekleştirirken, Genel Müdürlük için aşağıdaki düzenlemeleri yapmalıdır:

1) Uçuş koşullarının, 21L.A.44 maddesinde belirtilen tasarım uyum beyanını desteklemek amacıyla uyum gösterim faaliyetleri ile ilgili olması durumunda ve Genel Müdürlük tarafından talep edilmesi durumunda 21L.B.121 maddesi (b) bendi ve 21L.B.203 maddesi (c) bendinde belirtilen uyum gösterim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sırasında hava aracında fiziksel muayene ve değerlendirme;

2) Hava aracında fiziksel muayene ve değerlendirilmesi ve uçuş koşullarının 21L.A.25 maddesinde belirtilen tasarımın sertifikasyona yönelik olarak uyum gösterimi ile ilgili olması durumunda ve 21L.B.83, 21L.B.102 ve 21L.B.203 maddeleri kapsamında Genel Müdürlük tarafından talep edilmesi durumunda kritik tasarım gözden geçirme faaliyetleri gerçekleştirilmesi.

ALTBÖLÜM Q- ÜRÜN, PARÇA VE CİHAZIN TANIMLANMASI**21L.A.251 Kapsam**

Bu Altbölüm, bu Ek kapsamında tasarlanan ve üretilen ürün ve parçaların tanımlanmasına ilişkin gereklilikleri tanımlar.

21L.A.252 İşaretleme Bilgilerinin Tasarımı

a) Tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tip sertifikasında değişiklik onayı, tamir tasarımı onayı sahibi veya tasarım uyum beyanı sahibi, tasarım verilerinde ürün ve parçaların işaretleme yöntemlerini belirlemelidir.

b) İşaretleme aşağıdaki bilgileri içerir:

1) Ürünler için:

- i) Üretim organizasyonunun adı;
- ii) Ürün tanımı;
- iii) Ürünün seri numarası;
- iv) Ürünü tanımlamaya uygun diğer bilgiler;

2) Parçalar için:

- i) Üretim organizasyonunu tanımlayan bir isim, ticari marka veya sembol;
- ii) Parça numarası;
- iii) Bir ürüne takılacak parçanın kritik parça olarak tanımlandığı durumlarda seri numarası.

c) Aşağıdaki durumlarda, (b)(2)(ii) bendi uyarınca parçaların tanımlamaları, parça numarasının sonunda '(R)' harfini içermelidir:

- 1) Parça, bu Ek'teki Altbölüm C'ye göre tasarım uyum beyanına tabi bir tasarımdan oluştuğunda;
- 2) Parça (a) bendine göre SHGM Form 1 ile servise verilecek olduğunda,
- 3) Parça, bu Ek'teki Altbölüm R'ye uygun olarak üretilmiş olduğunda.

21L.A.253 Ürünlerin Tanımlanması

a) Ek-1 (SHT-21) Altbölüm G veya bu Ek'teki Altbölüm G veya R kapsamındaki ve tasarımı bu Ek'e göre onaylanan veya beyan edilen ürünleri üreten herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, üretilen ürünü 21L.A.252'ye uygun şekilde, yanmaya dayanıklı bir plaka üzerine yine yanmaya dayanıklı bir markalama yöntemiyle markalamalıdır.

b) Tanımlama plakası; erişilebilir ve okunabilir olmalı, ayrıca normal kullanım esnasında silinmeyecek veya sökülmeyecek veya bir kazada kaybolmayacak veya tahrip olmayacak şekilde güvenceye alınmalıdır. Pervaneye, pervane paline veya pervane göbeğine takılması durumunda, kritik olmayan bir yüzeye takılmalıdır.

c) İnsanlı balonlar için, tanımlama plakası, balon kubbesi üzerine takılmalı ve mümkünse balon şişirilmiş durumda iken kullanıcının okuyabileceği bir yere yerleştirilmelidir. İlave olarak; sepet, yük askı ünitesi ve herhangi bir ısıtma ünitesi de üreticinin adı, parça numarası (veya eşdeğeri) ve seri numarası (veya eşdeğeri) ile kalıcı ve okunabilir olarak markalanmalıdır.

21L.A.254 Tanımlama Verilerinin Muhafazası

a) İlgili uygulanabilir mevzuat kapsamında bakım işi gerçekleştiren herhangi gerçek veya tüzel bir kişi, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş yöntem, teknik ve uygulamalara uygun olarak:

- 1) 21L.A.253 maddesinde atıfta bulunulan tanımlama bilgilerini kaldırabilir, değiştirebilir veya ekleyebilir; veya
- 2) Bakım işlemleri sırasında gerektiğinde, 21L.A.253 maddesinde belirtilen tanımlama plakasını çıkarabilir veya takabilir.

b) 21L.A.254 maddesinin (a) bendinde belirtilen amaçlar haricinde, hiç kimse 21L.A.253 maddesinin (a) bendinde atıfta bulunulan kimlik bilgilerini kaldıramaz, değiştiremez veya ekleyemez.

c) 21L.A.254 maddesinin (a) bendinde belirtilen amaçlar dışında, hiç kimse 21L.A.253 maddesinin (a) bendinde atıfta bulunulan herhangi bir tanımlama plakasını çıkaramaz veya takamaz.

d) Hiç kimse, (a)(2) maddesine uygun olarak sökülmüş bir tanımlama plakasını, çıkarıldığı yer dışındaki herhangi bir uçağa, motora, pervaneye, pervane pali veya pervane göbeğine takamaz.

21L.A.255 Parçaların Tanımlanması

Tasarımı, bu Ek'e uygun olarak onaylanan veya beyan edilen bir ürün için; Ek-1 (SHT-21) Altbölüm G veya bu Ek'teki Altbölüm G veya R kapsamındaki parçaları üreten herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, üretilen parçayı 21L.A.252'ye uygun olarak belirtildiği şekilde okunaklı ve kalıcı bir şekilde işaretlemelidir.

ALTBÖLÜM R- HAVA ARAÇLARI İÇİN UYUM BEYANI VE TASARIMA UYUM BEYANINA UYGUN MOTORLAR VE PERVANELER VEYA BUNLARIN PARÇALARI İÇİN YAYIMLANAN ONAYLI ÇIKIŞ SERTİFİKASI

21L.A.271 Kapsam

Bu Altbölüm, tasarım uyum beyanının tasarım verilerine uygun olarak üretilen hava araçları için uygunluk beyanlarının (SHGM Form 52) ve motorlar ve pervaneler veya bunların parçaları için onaylı çıkış sertifikalarının (SHGM Form 1) düzenlenmesine ilişkin prosedürleri ve beyan sahibinin hak ve yükümlülüklerini belirler.

21L.A.272 Uygunluk

Uygulanabilir tasarım verilerine erişim izni verilen ve 21L.A.275 maddesinin belirtilen yükümlülükleri üstlenebilen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar altında bir hava aracı için uygunluk beyanı (SHGM Form 52B) veya bir motor veya pervane veya bunların bir parçası için onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleyebilir.

21L.A.273 Üretim Kontrol Sistemi

Ürettikleri bir hava aracı, motor veya pervane veya bunların bir parçasının geçerli beyan edilmiş tasarım verileriyle bir uygunluk beyanı (SHGM Form 52B) veya onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleyen gerçek veya tüzel kişi, aşağıdakileri sağlayan bir üretim kontrol sistemi kurmalı, uygulamalı ve sürdürmelidir:

- a) Hava aracının, motorun veya pervanenin ve bunların herhangi bir parçasının geçerli beyan edilen tasarım verilerine uygunluğunu sağlayan süreçleri ve prosedürleri içermelidir;
- b) Her uygunluk beyanının (SHGM Form 52B) veya onaylı çıkış sertifikasının (SHGM Form 1) yalnızca yetkili kişiler tarafından imzalanmasını sağlamalıdır;
- c) Üretim kapsamında uçuş testlerinin gerekli olması halinde, uçuş testlerinin emniyetli bir şekilde yürütülmesini sağlayacak süreçlere sahip olmalıdır;
- d) Gerçek veya tüzel kişinin uygunluğu belirlemek için gerekli tüm uçuşa elverişlilik ve çevresel uyumluluk verilerine sahip olduğundan emin olmalıdır;
- e) Uçuşa elverişlilik ve çevresel uyum verilerinin üretim verilerine doğru bir şekilde dahil edilmesini, güncel tutulmasını ve görevlerini yerine getirmek için bu verilere erişmesi gereken tüm personelin kullanımına sunulmasını sağlayan prosedürlere sahip olmalıdır;
- f) Gerçek veya tüzel kişiler ve bunların ortakları tarafından üretilen veya tedarikçilerden temin edilen veya alt sözleşme konusu yapılan herhangi bir hava aracı, motor veya pervane ve bunların herhangi bir parçasının geçerli beyan edilen tasarım verilerine uygunluğunu ve güvenli bir şekilde çalışmaya uygun durumda olmasını sağlayan bir muayene sistemini içermelidir;
- g) Tedarikçiler ve alt yükleniciler gibi diğer kuruluşlara yüklenen gereklilikleri kaydeden bir arşivleme sistemi içermelidir. Arşivlenen veriler, sürekli uçuşa elverişlilik amaçları için Genel Müdürlüğe sunulmalıdır;
- h) Yeni üretilen bir hava aracının bakımının geçerli bakım talimatlarına uygun olarak yapılmasını ve uçağın uçuşa elverişli durumda tutulmasını sağlamalı ve geçerliyse, tamamlanan herhangi bir bakım için bir çıkış sertifikası düzenlemelidir;
- i) Emniyet amacıyla, olumsuz eğilimleri belirlemek veya eksiklikleri gidermek ve raporlanabilir olayları çıkarmak için 21L.A.3 maddesine uygun olarak olay raporlarının toplanmasını ve değerlendirilmesini sağlamak için dahili bir olay raporlama sistemi içermelidir. Bu sistem, olaylarla ilgili bilgilerin değerlendirilmesini ve ilgili bilgilerin yayımlanmasını içermelidir.

21L.A.274 Uygunluk Beyanının (SHGM FORM 52B) ve Onaylı Çıkış Sertifikasının (SHGM FORM 1) Düzenlenmesi

a) Uygunluk beyanı (SHGM Form 52) veya onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenlerken, gerçek veya tüzel kişi aşağıdakilerin tümünü eklemelidir:

- 1) Hava aracının, motorun veya pervanenin veya bunların herhangi bir parçasının geçerli beyan edilen tasarım verilerine uygun olduğuna ve emniyetli bir şekilde çalıştırılabilecek durumda olduğuna dair bir beyan;
- 2) Her hava aracı için, hava aracının yer ve uçuş kontrolünün yapıldığına dair bir beyan;
- 3) Her motor veya değişken eğimli pervane için, motorun veya değişken eğimli pervanenin nihai bir işlevsel teste tabi tutulduğuna dair bir beyan;
- 4) Geçerli ise, tamamlanmış motorun, motorun üretim tarihinde yürürlükte olan geçerli motor egzoz emisyon gerekliliklerine uygun olduğuna dair bir beyan.

b) Gerçek veya tüzel kişi, aşağıdaki durumlarda bir uygunluk beyanı (SHGM Form 52B) veya onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleyecektir:

- 1) Hava aracının, motorun veya pervanenin veya bunların parçalarının mülkiyetinin ilk transferi; veya
- 2) Hava araçları için, hava aracına ilişkin sınırlı uçuşa elverişlilik sertifikasının verilmesine ilişkin başvuru.

21L.A.275 Uygunluk Beyanı (SHGM FORM 52B) veya Onaylı Çıkış Sertifikası Düzenleyen Gerçek veya Tüzel Kişinin Yükümlülükleri

Uygunluk beyanı (SHGM Form 52B) veya onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) düzenleyen gerçek veya tüzel kişi:

- a) Genel Müdürlüğe, tasarım uygunluk beyanındaki tasarım verilerine uygun bir hava aracı, motor veya pervane veya bunların bir parçasını üretmeyi amaçladıklarını ve bu Altbölüme uygun olarak uygunluk beyanları (SHGM Form 52) veya onaylı çıkış sertifikaları (SHGM Form 1) düzenleyeceklerini bildirmelidir;
- b) Tamamlanan herhangi bir çalışmanın ayrıntılarının kaydedilmesini sağlamalıdır;
- c) Hava aracının, motorun veya pervanenin veya bunların bir parçasının geçerli beyan edilen tasarım verilerine uygun olup olmadığını belirlemek için gerekli teknik verileri ve çizimleri üretim yerinde muhafaza etmelidir;
- d) Ürettikleri herhangi bir hava aracı, motor veya pervane veya bunların bir parçası için tasarım uyum beyanında bulunan kişiye sürekli uçuşa elverişlilik desteği sağlamalıdır;
- e) SHT-CAM yönetmeliği bir hava aracı uygunluk beyanı (SHGM Form 52) düzenlenmeden önce, geçerli tasarım verilerine uygun olarak gerekli onarımlar da dahil olmak üzere, bakımın bu kurallar uyarınca yapılmasını gerektirmiyorsa ürettikleri yeni hava taşıtları için, uçağın uçuşa elverişli durumda tutulmasını ve bakımlarının yapılmasını sağlamalıdır;
- f) Söz konusu bakımdan sonra onaylı çıkış sertifikası düzenlenirken, sertifika düzenlenmeden önce, tamamlanmış her hava aracının gerekli bakıma tabi tutulduğunu ve güvenli bir şekilde çalıştırılabilecek durumda olduğunu tespit etmelidir;
- g) Bu Ek'in Altbölüm A'sında yer alan uygunluk beyanını (SHGM Form 52) veya onaylı çıkış sertifikalarını (SHGM Form 1) düzenleyen gerçek veya tüzel kişinin yükümlülüklerini üstlenmelidir;
- h) Bu Altbölüm kapsamındaki faaliyetlerinin durdurulduğunu Genel Müdürlüğe bildirmelidir.

BÖLÜM B – GENEL MÜDÜRLÜK DÜZENLEMELERİ**21L.B.20 Kayıt Saklama**

Genel Müdürlük, yayımladığı sertifika, onay ve yetkilendirmelere ilişkin ilgili kayıtları bu konudaki prosedürlere uygun şekilde saklayacak ve erişilebilir kılacaktır.

21L.B.21 Bulgular ve Tespitler

a) Genel Müdürlük, inceleme veya denetim sırasında ya da başka yollarla, bu talimatın ve SHY-21 yönetmeliğinin gerektirdiği düzenlemeler ve gereklilikler ile düzenlemeler kapsamında zorunlu olan bir prosedüre veya el kitabına ya da bu düzenlemelere uygun olarak verilen bir sertifika veya beyana uygunsuzluk tespit ederse, bu düzenlemeler kapsamında gerekebilecek ek işlemlere gerek kalmaksızın bir bulgu oluşturmaktadır.

b) Genel Müdürlük, bulguları emniyet açısından önemleri bakımından analiz edecek bir sisteme sahip olmalıdır.

Genel Müdürlük, emniyeti azaltan veya uçuş güvenliğini ciddi şekilde tehlikeye atan herhangi bir önemli uygunsuzluk tespit ettiğinde ya da tasarım organizasyonları için 21L.B.23 maddesine göre kontrolsüz bir uygunsuzluğa ve potansiyel emniyetsiz duruma yol açabilecek bir durum söz konusu olduğunda, seviye 1 bulgu yayımlar. Şunlar da ayrıca Seviye 1 bulgu olarak değerlendirilir:

- 1) Organizasyonun veya gerçek ya da tüzel kişinin 21L.A.10 maddesinde tanımlanan tesislerine normal çalışma saatleri içinde ve iki yazılı talepten sonra Genel Müdürlüğün erişimine izin vermemesi;
- 2) yanlış bilgi verilmesi veya dokümanlarda sahtecilik yapılması
- 3) Bu Ek'e uygun olarak düzenlenen bir sertifika, beyan veya bildirimin kötüye kullanılması ya da sahtekarlık yapılmasına dair herhangi bir kanıt olması.
- 4) sorumlu yöneticinin veya tasarım organizasyonu yöneticisinin atanmaması.

Bu Talimatın uygulanabilir gerekliliklerine, organizasyonun prosedürlerine ve el kitaplarına veya bu talimat uyarınca düzenlenen beyana ilişkin herhangi bir uygunsuzluk tespit edildiğinde; bu bulgu Seviye 1 bulgu olarak sınıflandırılmaz ise Genel Müdürlük tarafından Seviye 2 bulgu yayımlanır.

c) Genel Müdürlük bulguyu organizasyona veya gerçek ya da tüzel kişiye yazılı olarak iletir ve tespit edilen uygunsuzluğun/uygunsuzlukların giderilmesi için düzeltici eylem talep eder.

d) Eğer herhangi bir seviye 1 bulgu varsa, Genel Müdürlük 21L.B.22 maddesine uygun olarak derhal ve uygun bir işlem yapmalıdır, ancak bulgu, tasarım yeteneklerini beyan etmiş bir tasarım organizasyonu ile ilgiliyse, Genel Müdürlük öncelikle bulgunun niteliğine uygun bir düzeltici eylem uygulama süresi vermeli, bu süre her durumda 21 iş gününden fazla olmamalıdır.

Süre, tespit edilen uygunsuzluğun giderilmesi için düzeltici eylem talep eden bulgunun kuruluşa yazılı olarak iletiliği tarihten itibaren başlar. Seviye 1 bulgusunun doğrudan bir hava aracıyla ilgili olması halinde, Genel Müdürlük hava aracı ile ilgili birimlere bilgi vermelidir.

e) Seviye 2 bulgular için, Genel Müdürlük, organizasyona veya gerçek ya da tüzel kişiye bulgunun niteliğine uygun bir düzeltici faaliyet uygulama süresi verir.

Süre, tespit edilen uygunsuzluğun giderilmesi için düzeltici eylem talep edilen organizasyona veya gerçek ya da tüzel kişiye bulgunun yazılı olarak iletiliği tarihten itibaren başlar.

Bu sürenin sonunda ve bulgunun niteliğine bağlı olarak, Genel Müdürlük tarafından bir düzeltici eylem planının kabul edilmiş olması koşuluyla, Genel Müdürlük süreyi uzatabilir.

Genel Müdürlük, organizasyon veya gerçek ya da tüzel kişi tarafından önerilen düzeltici eylemi ve uygulama planını değerlendirir ve değerlendirme sonucunda sunulan düzeltici eylem ve plan, uygunsuzlukları gidermek için yeterli olduğunu sonucuna varırsa, bunları kabul eder.

Organizasyon veya gerçek ya da tüzel kişi, kabul edilebilir bir düzeltici eylem planı sunamazsa ya da Genel Müdürlük tarafından kabul edilen veya uzatılan süre içinde düzeltici eylemi gerçekleştiremezse, bulgu, seviye 1 bulgusuna yükseltilir ve (d) maddesinde belirtilen işlem yapılmalıdır.

f) Genel Müdürlük, seviye 1 veya seviye 2 bulgusu gerektirmeyen durumlar için gözlemler yayınlayabilir:

- 1) Performansının yetersiz olarak değerlendirildiği herhangi bir durum/işlem için;
- 2) Bir işlemin uygunsuzluğa neden olma potansiyeline sahip olduğunun tespit edilmesi durumunda; veya
- 3) Organizasyonun genel emniyet performansı için öneriler veya iyileştirmeler söz konusu olduğunda.

Bu madde kapsamında yayınlanan gözlemler organizasyona veya gerçek veya tüzel kişiye yazılı olarak iletilir ve Genel Müdürlük tarafından kaydedilir.

21L.B.22 Yaptırımlar

a) Genel Müdürlük:

- 1) Hava aracı emniyetini etkileyecek geçerli gerekçeler bulunduğu dair kanaat getirmesi halinde sertifikayı askıya alabilir.
- 2) Madde 21L.B.23 koşulları altında bir uçuşa elverişlilik direktifi düzenler.
- 3) 21L.B.21 (d) maddesi uyarınca bu tür bir işlemin gerekli olması halinde bir sertifikayı askıya alabilir, iptal edebilir veya sınırlandırabilir;
- 4) 21L.B.163 (b) maddesinde belirtilen durumlar oluştuğunda, uçuşa elverişlilik sertifikası veya tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasını askıya alabilir veya iptal edebilir.
- 5) 21L.B.173 (b) maddesinde belirtilen durumlar oluştuğunda gürültü sertifikası veya tahditli gürültü sertifikası askıya alınabilir veya iptal edilebilir.
- 6) Hava aracı emniyetine yönelik inandırıcı bir tehdidi önlemek için gerekli olduğuna dair makul sebepler bulunduğunu düşünüyorsa, organizasyonun veya gerçek ya da tüzel kişinin faaliyetlerini sınırlamak veya yasaklamak için gerekli olan derhal ve uygun önlemleri alır.
- 7) 21L.B.21 (d) maddesi uyarınca, Ek'e göre ürün veya parça tasarlama veya üretme yeteneklerini beyan eden ya da Bu Ek'in Altbölüm R'sine göre uygunluk beyanları (SHGM Form 52B) veya onaylı çıkış sertifikaları (SHGM Form 1) düzenleyen bir organizasyonun veya gerçek ya da tüzel kişinin faaliyetlerini sınırlayabilir veya yasaklayabilir.
- 8) Denetimden çözümlenmemiş bulgular varsa, tasarım uyum beyanını tescil etmez.
- 9) 21L.B.21(d) maddesi uyarınca bir tasarım uyum beyanının veya bir yetkinlik beyanının kaydını geçici veya kalıcı olarak silebilir.
- 10) SHY-21 yönetmeliği ve eklerinde belirlenen temel gerekliliklere aykırılığı sona erdirmek ve gerektiğinde bu aykırılığın sonuçlarını düzeltmek için gerekli olan her türlü ek yaptırım önlemini alabilir.

b) Genel Müdürlük (a) bendi uyarınca bir yaptırım tedbiri aldıktan sonra bunu ilgisine bildirir, gerekçelerini belirtir ve ilgisini itiraz hakkı konusunda bilgilendirir.

21L.B.23 Uçuşa Elverişlilik Direktifleri

a) Uçuşa elverişlilik direktifi, bir hava aracının emniyet seviyesinin aksi takdirde tehlikeye girebileceğini gösteren kanıtlar olması durumunda, kabul edilebilir bir emniyet seviyesini yeniden sağlamak için bir hava aracında gerçekleştirilecek eylemleri zorunlu kılan ve Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya kabul edilen bir belge anlamına gelir.

b) Genel Müdürlük şu durumlarda uçuşa elverişlilik direktifi yayımlar:

- 1) Hava aracındaki veya bu hava aracına takılı bir motor, pervane veya parçadaki bir eksikliğin sonucu olarak hava aracında emniyetsiz bir durumun var olduğunun Genel Müdürlük tarafından tespit edilmesi durumunda, ve
 - 2) Bu durumun diğer hava araçlarında da var olması veya gelişmesi muhtemel olduğunda.
- c) Bir uçuşa elverişlilik direktifi en az şu bilgileri içerir:

- 1) Emniyetsiz durum
- 2) Etkilenen hava araçları bilgisi
- 3) Gerekli olan eylemler
- 4) Gerekli olan eylemler için uyum süreleri
- 5) Yürürlüğe giriş tarihi

21L.B.24 Uyum Gösterim Yöntemleri

- a) Genel Müdürlük, SHY-21 ile buna dayalı olarak kabul edilen talimatlara uyumu sağlamak için kullanılabilecek kabul edilebilir uyum gösterim yöntemleri geliştirir.
- b) Bu talimata uyum sağlamak için alternatif uyum gösteri yöntemleri kullanılabilir.

21L.B.41 Sertifikasyon Şartnameleri

- a) Genel Müdürlük, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 441 inci Maddesi kapsamında; ürün, parça ve cihazın 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla uygun bulunan Şikago Sözleşmesinin 8 ve 16 numaralı Eklerine uyumunu göstermek için bu Talimatın Ek-3'ü ile SHT-FCL ve SHT-OPS Talimatlarında belirtilen temel gereklilikler ve bu Talimatın Ek-4'ünde belirtilen çevre koruma ile ilgili gerekliliklere uyum gösterilmesi için kuruluşların ve personelin kullanabileceği, uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk verileri ve çevresel koruma için EASA tarafından yayımlanmış olan sertifikasyon şartnamelerini (CS-23, CS-25, CS-27, CS-29, CS-31HB, CS-34, CS-36, CS-E, CS-ETSO, CS-P, CS-SIMD, CS-STAN, CS-MMEL, CS-GEN-MMEL, CS-CCD, CS-FCD, CS-MCSD, CS-CO2, CS-LSA, CS-VLA, CS-VLR, CS-AWO, CS-APU, CS-ACNS, CS-22, CS-31GB, CS-31TGB, AMC-20, DS-21LD, CS-26) kullanır. Bu şartnameler, başvuru sahiplerine sertifikaların verileceği, değiştirileceği veya ilave yapılacağı koşulları belirtmek için yeterince ayrıntılı ve amaca yönelik olur.
- b) Genel Müdürlük, (a) fıkrasına istisna olarak 21.A.172A maddesi hükümlerine göre tip kabulü yapılan ürünler için kabul edilen tip sertifikası veri sayfasında belirtilen sertifikasyon temeli gereklerinin devamlılığını sağlamak için veri sayfasında belirtilen sertifikasyon şartnamesini modifikasyon ve tamirler dahil uçuşa elverişlilik kapsamındaki başvurular için değerlendirme ve onay süreçlerinde kullanır.
- c) Genel Müdürlük, (a) fıkrasına istisna olarak tip sertifikası yayımlanabilmesine dayanak olabilecek bir sertifikasyon şartnamesinin mevcut olmadığı ancak üyesi olunan JARUS – Joint Authorities for Rulemaking on Unmanned Systems tarafından yayımlanan şartnameler (CS-UAS, CS-LUAS, CS-LURS, CS-HAPS) ile EASA tarafından yayımlanan Özel Koşulları (VCA: SC-VTOL + MOC) hava aracı tip sertifikasyonu sürecinde 21L.B.43 kapsamında sertifikasyon temeli oluştururken kullanabilir. Bu kapsamda oluşturulacak sertifikasyon temeli hazırlanırken, Şikago Sözleşmesi Ek-8 uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uyum değerlendirilmesi yapılması ve farklılıkların tespit edilerek, emniyete etkisinin değerlendirilmesi ve gerekli olabilecek sınırlamaların yayımlanacak Tahditli Tip Sertifikasında belirtilmesi gerekir.
- d) (a) fıkrasında belirtilen sertifikasyon şartnamelerinde 3 Ağustos 2012 tarihli ve (AB) 748/2012 sayılı Komisyon Tüzüğü'ne yapılan atıflar bu Talimata yapılmış sayılır.

21L.B.42 Tip Sertifikası Başvurularının İlk İncelenmesi

- a) Bu Ek kapsamında bir tip sertifikası başvurusu aldıktan sonra, Genel Müdürlük ürünün madde 21L.A.21'de belirlenen kapsam dahilinde olup olmadığını ve başvuru sahibinin madde 21L.A.22 uyarınca ürün için bir tip sertifikası başvurusunda bulunmaya uygun olup olmadığını doğrular.
- b) (a) bendindeki koşullar yerine getirilmediğinde, Genel Müdürlük başvuruyu reddeder.

21L.B.43 Tip Sertifikası İçin Tip Sertifikasyon Temeli

- a) Genel Müdürlük tip sertifikasyon temelini oluşturur ve bunu başvuru sahibine bildirir. Tip sertifikasyon temeli şunları içermelidir:

1) Aşağıdaki istisnai durumlar hariç, Genel Müdürlük tarafından oluşturulmuş, ilgili sertifika için başvuru tarihinde geçerli olan, ürüne uygulanabilir sertifikasyon şartnamesini:

- i) Başvuru sahibinin, başvuru tarihinden sonra geçerli olan sertifika şartnamelerine uymayı seçerse; bir başvuru sahibinin başvuru tarihinden sonra geçerli hale gelen bir sertifikasyon şartnamesine uymayı seçmesi halinde, Genel Müdürlük doğrudan ilişkili olan diğer sertifikasyon şartnamelerini tip sertifikasyon temeline dâhil edecektir.
- ii) Genel Müdürlüğün, daha önce belirlenmiş uyum gösterilemeyen bir sertifikasyon şartnamesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlayacak şekilde telafi edici faktörlerle, alternatif uyumu kabul etmesi durumu veya
- iii) Genel Müdürlük bu Talimatın Ek-3'ünün temel gerekliliklerine uyum gösterilmesini kabul eder ya da başka yöntemler belirler.

2) 21L.B.44 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından öngörülen özel durumlar.

b) Genel Müdürlük, tip sertifikasının verilmeden önce herhangi bir aşamada, hizmetteki diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden elde edilen deneyimlerin emniyetsiz koşulların ortaya çıkabileceğini gösterdiğini ve belirlenen tip sertifikası temelini başvuru sahibine bildirilen emniyetsiz durumu ele almadığını belirlemesi durumunda, tip sertifikasyon temelini değiştirebilir.

21L.B.44 Özel Koşullar

a) İlgili sertifikasyon şartnamesi, ürün için aşağıda verilen nedenlerle yeterli veya uygun emniyet standartlarını ihtiva etmiyorsa ya da Genel Müdürlükçe uygun bulunması durumunda ürün için yayımlanmış bir sertifikasyon şartnamesi mevcut değilse, söz konusu ürün için "özel koşul" olarak adlandırılan özel detaylı teknik gereksinimler Genel Müdürlük tarafından tanımlanır:

- 1) Ürün, uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinin dayandığı tasarım uygulamalarına göre yeni veya alıılmamış tasarım özelliklerine sahip ise veya
 - 2) Ürünün, amaçlanan kullanımı geleneksel değil ise veya
 - 3) Kullanımdaki diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden gelen tecrübe, emniyetli olmayan şartların oluşabileceğini gösteriyor ise,
- b) Özel koşullar, Genel Müdürlüğün geçerli sertifikasyon şartnamesi ile oluşturduğu emniyet seviyesine eşdeğer bir seviye oluşturmak için gerekli gördüğü emniyet standartlarını ihtiva eder.

21L.B.45 Tip Sertifikası İçin Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereksinimlerinin Belirlenmesi

Genel Müdürlük, Ek-1 (Part-21) madde 21.B.85'e uygun olarak, bir hava aracı veya motor için tip sertifikası başvuru sahibine uygulanabilir çevresel gerekliliklerini belirler ve bildirir.

21L.B.46 Tip Sertifikası Başvurularının İncelenmesi

Ek-1b kapsamında bir tip sertifikası başvurusunun alınma üzerine Genel Müdürlük;

a) Başvuru sahibi tarafından sağlanan ilk uyum gösterim planını ve sonraki güncellemeleri, planın tamlığını ve 21L.B.43 maddesine göre belirlenen tip sertifikasyon temeline ve 21L.B.45 maddesine göre belirlenen uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyumun gösterilmesi için önerilen araç ve yöntemlerin uygunluğunu belirlemek amacıyla gözden geçirir ve eğer uyum gösterim planı eksikse veya uyumu sağlamak için kullanılan araç ve yöntemler uygun değilse, başvuru sahibini bilgilendirir ve planın düzeltilmesini talep eder.

b) Başvuru sahibinin uyumu gösterebileceği konusunda uygun olduğuna kanaat getirildiğinde, uyum gösterim planını ve planın sonraki güncellemelerini onaylar.

c) 21L.A.25 (f) maddesi uyarınca uyum beyanını aldıktan sonra, 21L.B.242 (a) maddesi uyarınca gerçekleştirilen kritik tasarım incelemesini dikkate alarak, Ürünün geçerli tip sertifikasyon esasına ve uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyumunu doğrulamak için söz konusu ürünün nihai konfigürasyondaki ilk ürün fiziksel muayenesini ve değerlendirmesini gerçekleştirir. Genel Müdürlük, tip

sertifikasyon temeline veya uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyulmadığı ihtimalini ve bu uyumsuzluğun ürünün emniyet veya çevresel uyumluluğu üzerindeki olası etkisini dikkate alarak ürünün uyumunu doğrular.

d) Genel Müdürlük, tip sertifikasyon temelini oluşturulması, uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinin belirlenmesi veya uyum gösterim planının gözden geçirilmesi sırasında, ürün tasarımının tip sertifikasyon temeline veya uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerine uyulmadığı tespit edilmemiş herhangi bir unsur içerdiğini ve bunun ürünün emniyet veya çevresel uyumu üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini belirlerse, uyum gösterimini doğrulamak için (c) maddesinde belirtilenlere ek olarak hangi incelemelerin gerekli olduğunu belirler; başvuru sahibine ek incelemeler ve bu incelemelere tabi olacak tasarım unsurları hakkında bilgi verir.

21L.B.49 Tip Sertifikasının Devri

a) Genel Müdürlük, 21L.A.29 maddesine uygun olarak bir tip sertifikasının sahibinin devredip devredemeyeceğinin doğrulanması için bir başvuru aldığı anda veya 21L.A.29 maddesine uygun olarak bir tip sertifikasını devralma talebini değerlendirdiğinde, alıcının 21L.A.22 maddesine uygun olarak tip sertifikası sahibi olmaya uygun olup olmadığını ve 21L.A.28 maddesi uyarınca tip sertifikası sahibinin yükümlülüklerini yerine getirebilecek durumda olup olmadığını, 21L.B.42 ve 21L.B.46 maddelerine uygun olarak doğrular.

b) Genel Müdürlük, (a) bendinde belirtilen şartların alıcı tarafından karşılandığı sonucuna vardığında, tip sertifikasının sahibini veya tip sertifikasını devralmayı talep eden gerçek veya tüzel kişiyi, tip sertifikasının bu gerçek veya tüzel kişiye devrinin Genel Müdürlük tarafından kabul edildiği konusunda bilgilendirir.

21L.B.61 Ürün Tasarımına Uyum Beyanları İçin Ayrıntılı Teknik Şartnameler ve Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereklilikleri

a) Genel Müdürlük, gerçek ve tüzel kişilerin Ek-1b'nin Altbölüm C'si uyarınca hava aracı tasarımının uyumunu beyan ederken, bu Talimatın Ek-3'ü ile SHT-FCL ve SHT-OPS Talimatlarında belirtilen temel gerekliliklere uygunluğunu göstermek için kullanılabilecek ayrıntılı teknik şartnameleri 21L.B.41 gerekliliklerine uygun olarak belirler.

b) (a) bendinde atıfta bulunulan ayrıntılı teknik şartnameler, 21L.A.41 maddesi kapsamında belirlenen kapsam dahilindeki hava araçları için, mevcut en iyi deneyime, bilimsel ve teknik ilerlemeye ve hava aracı tasarımına ilişkin mevcut en iyi kanıt ve analizlere dayanan, en son teknolojiyi ve en iyi tasarım uygulamalarını yansıtan tasarım standartlarını sağlar. Bu ayrıntılı teknik özellikler şunları içerebilir veya bunlara atıfta bulunabilir:

- 1) hava aracı tasarımının uçuşa elverişliliği için Ek-1 (Part-21) 21.B.70 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından belirlenen sertifikasyon şartnameleri;
- 2) Ek-1 (Part-21) 21.B.75 maddesi veya diğer hava araçları için 21L.B.44 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından öngörülen ve genel nitelikte olan özel koşullar;
- 3) standardizasyon ve diğer sektör kuruluşları tarafından geliştirilen ayrıntılı teknik standartlar.

b) Tasarımın çevresel uyumunun sağlanması için 21L.B.45 maddesi kullanılır.

21L.B.63 Tasarım uyum Beyanının Tescil Edilmesi

Genel Müdürlük, bir hava aracı tasarım uyum beyanını, aşağıdaki şartların sağlanması durumunda tescil eder:

- a) Beyan sahibi, 21L.A.43(a) maddesine uygun olarak uyum beyanında bulunmuşsa,
- b) Beyan sahibi, 21L.A.43(c) maddesine uygun olarak Genel Müdürlüğe gerekli belgeleri sunmuşsa,
- c) Beyan sahibi, 21L.A.47 maddesine uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirileceğine dair bir beyanda bulunmuşsa,
- d) 21L.B.62(b) maddesine uygun olarak gerçekleştirilen hava aracının son konfigürasyonundaki ilk örneğinin fiziksel muayenesi ve değerlendirilmesinden hiçbir çözülmemiş bulgu kalmadıysa.

21L.B.81 Tip Sertifikasında Yapılacak Büyük Değişiklik İçin Tip Sertifikasyon Temeli ve Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereklilikleri

- a) Genel Müdürlük, tip sertifikasında yapılacak büyük değişiklik için tip sertifikasyon temelini belirler ve başvuru sahibine bildirir.
- b) Bir tip sertifikasında ve değişiklikten etkilenen alanlarda yapılan büyük bir değişiklik için, tip sertifikasyon temeli, aşağıdaki durumlar haricinde, tip sertifikasına referans olarak dahil edilen sertifikasyon şartnamelerinden oluşur:
- 1) Genel Müdürlük tip sertifikasında atıfta bulunulan sertifikasyon şartnamelerinin önerilen değişiklikle ilgili olarak yeterli standartları sağlamadığını tespit ederse, bu nedenle değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar, değişiklik başvurusunun yapıldığı tarihte geçerli olan sertifikasyon şartnameleri tarafından belirlenen emniyet seviyesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlamak için Genel Müdürlük tarafından 21L.B.44 maddesi uyarınca öngörülen özel koşullara ve bu özel koşullarda yapılan değişikliklere de uymalıdır.
 - 2) Başvuru sahibi, değişiklik başvurusunun yapıldığı tarihte geçerli olan değişiklikte belirtilen sertifikasyon şartnamesine uymayı seçerse.
- c) Genel Müdürlük tip sertifikasındaki büyük değişiklikler için uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerini Ek-1 (Part-21) 21.B.85 maddesine uygun olarak belirler ve bunları başvuru sahibine bildirir.
- d) Tip sertifikası kabulü yapılarak ithali gerçekleştirilen hava araçlarında gerçekleştirilecek değişikliklerde değerlendirme ve onay süreçleri 21.A.172A maddesi hükümlerine göre kabul edilen her bir tip sertifikası veri sayfası için ayrı olacak şekilde yürütülür.

21L.B.83 Tip Sertifikasındaki Büyük Değişiklik Başvurularının İncelenmesi

Ek-1b kapsamında tip sertifikasında büyük değişiklik başvurusu alındığında, Genel Müdürlük:

- a) Başvuru sahibi tarafından sağlanan başlangıç uyum gösterim planını ve herhangi bir sonraki güncellemeyi gözden geçirerek planın eksiksizliğini ve tip sertifikasyon temeli ve 21L.B.81 maddesine uygun olarak belirlenen çevresel koruma gereklilikleriyle uyum gösterme yöntemlerinin ve araçlarının uygunluğunu belirler; eğer uyum gösterim planı eksikse veya araçlar ve yöntemler uyum gösterimini sağlamak için uygun değilse, Genel Müdürlük başvuru sahibini bilgilendirir ve bir değişiklik talep eder.
- b) Başvuru sahibinin uyum gösterimini gerçekleştirebilmesi için sağlanan uyum gösterim planının uygun olduğuna ikna olduğunda, uyum gösterim planını ve ayrıca uyum gösterim planının herhangi bir sonraki güncellemesini onaylar.
- c) Büyük değişikliğin tip sertifikasyon temeli veya uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleriyle tanımlanmamış bir uyumsuzluk olasılığını ve bu uyumsuzluğun ürünün emniyet veya çevresel uyumluluğu üzerindeki potansiyel etkisini belirler ve bu temele dayanarak, ürünün geçerli tip sertifikasyon temeli ve uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleriyle uyumunu doğrulamak amacıyla 21L.B.242 maddesinin (a)(3) bendine uygun olarak gerçekleştirilen kritik tasarım incelemesini dikkate alarak, son değiştirilmiş konfigürasyondaki ilk örneğin fiziksel muayenesi ve değerlendirilmesinin gerekli olup olmadığına karar verir. Genel Müdürlük bu muayene ve değerlendirmeyi yapmadan önce başvuru sahibini bilgilendirir.
- d) Tip sertifikasyon temelini oluşturulması, uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinin belirlenmesi veya uyum gösterim planının gözden geçirilmesi sırasında, Genel Müdürlük büyük değişikliğin tasarımının tip sertifikasyon temeline veya uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinde tanımlanmamış bir uygunsuzluğun, değiştirilen ürünün emniyet veya çevresel uyumunun üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceği herhangi bir unsur içerdiğini tespit ederse, Genel Müdürlük uyum gösterimini doğrulamak için (c) bendindekilere ek olarak hangi incelemelerin gerekli olduğunu belirler ve bunları başvuru sahibine bildirir.

21L.B.101 Tahditli Tip Sertifikası İçin Tip Sertifikasyon Temeli ve Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereksinimleri

- a) Genel Müdürlük, tahditli tip sertifikası için tip sertifikasyon temelini belirler ve başvuru sahibine bildirir.
- b) Bir tip sertifikasında tahditli tip sertifikası şeklinde yapılan büyük değişiklik için, değişiklikten etkilenen alanlara ilişkin tip sertifikasyon temeli, aşağıdaki durumlar haricinde, tip sertifikasına referans olarak dahil edilen temel olmalıdır:
- 1) Genel Müdürlük tip sertifikasında atıfta bulunulan sertifikasyon şartnamesinin önerilen değişiklikle ilgili olarak yeterli standartları sağlamadığını tespit ederse, bu nedenle değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar için, değişiklik başvurusunun yapıldığı tarihte geçerli olan sertifikasyon şartnameleri tarafından belirlenen emniyet seviyesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlamak için Genel Müdürlük tarafından 21L.B.44 maddesi uyarınca öngörülen özel koşullara ve bu özel koşullarda yapılan değişikliklere uygun olmalıdır.
 - 2) Başvuru sahibinin değişiklik başvurusu yapıldığı tarihte geçerli olan sertifikasyon şartnamesine uymayı seçmişse.
- c) Genel Müdürlük, Ek-1 (Part-21) 21.A.85 maddesi uyarınca bir tip sertifikasında yapılacak büyük değişiklik için uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerini belirler ve bunları başvuru sahibine bildirir.

21L.B.102 Tahditli Tip Sertifikası Başvurularının İncelenmesi

Ek-1b kapsamında tahditli tip sertifikası başvurusunun alınması üzerine, Genel Müdürlük:

- a) Başvuru sahibi tarafından sağlanan başlangıç uyum gösterim planını ve herhangi bir sonraki güncellemeyi gözden geçirerek planın eksiksizliğini ve tip sertifikasyon temeli ve 21L.B.101 maddesine uygun olarak belirlenen çevresel koruma gereklilikleriyle uyum gösterme yöntemlerinin ve araçlarının uygunluğunu belirler; eğer uyum gösterim planı eksikse veya araçlar ve yöntemler uyum gösterimini sağlamak için uygun değilse, Genel Müdürlük başvuru sahibini bilgilendirir ve bir değişiklik talep eder.
- b) Başvuru sahibinin uyum gösterimini gerçekleştirebilmesi için sağlanan uyum gösterim planının uygun olduğuna ikna olduğunda, uyum gösterim planını ve ayrıca uyum gösterim planının herhangi bir sonraki güncellemesini onaylar.
- c) Büyük değişikliğin tip sertifikasyon temeli veya uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleriyle tanımlanmamış bir uyumsuzluk olasılığını ve bu uyumsuzluğun ürünün emniyet veya çevresel uyumluluğu üzerindeki potansiyel etkisini belirler ve bu temele dayanarak, ürünün geçerli tip sertifikasyon temeli ve uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleriyle uyumunu doğrulamak amacıyla 21L.B.242 maddesinin (a) bendine uygun olarak gerçekleştirilen kritik tasarım incelemesini dikkate alarak, son değiştirilmiş konfigürasyondaki ilk örneğin fiziksel muayenesi ve değerlendirilmesinin gerekli olup olmadığına karar verir. Genel Müdürlük bu muayene ve değerlendirmeyi yapmadan önce başvuru sahibini bilgilendirir.
- d) Tip sertifikasyon temelini oluşturulması, uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinin belirlenmesi veya uyum gösterim planının gözden geçirilmesi sırasında, Genel Müdürlük büyük değişikliğin tasarımının tip sertifikasyon temeline veya uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinde tanımlanmamış bir uygunsuzluğun, değiştirilen ürünün emniyet veya çevresel uyumunun üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceği herhangi bir unsur içerdiğini tespit ederse, Genel Müdürlük uyum gösterimini doğrulamak için (c) bendindekilere ek olarak hangi incelemelerin gerekli olduğunu belirler ve bunları başvuru sahibine bildirir.

21L.B.121 Tasarım Uyum Beyan Edilmiş Hava Aracının Tasarımında Yapılan Büyük Değişikliğe İlişkin Tasarım Uyum Beyanının Başvurusunun İncelenmesi

- a) Tasarım uyumu beyan edilmiş bir hava aracının tasarımında yapılan büyük bir değişiklik için tasarım uyum beyanı alındığında, Genel Müdürlük değişikliğin 21L.A.101 maddesi kapsamında olduğunu ve beyanın

madde 21L.A.107'de belirtilen tüm bilgileri içerdiğini doğrular ve beyan sahibine bireysel bir tasarıma uyum beyanı referans numarası verilmesi de dahil olmak üzere, beyanın alındığını bildirir.

b) Genel Müdürlük, emniyetli uçuşa uygun olmayan bir tasarıma veya çevresel açıdan uyumsuzluğa yol açan bir uygunsuzluk riskine dayanarak, değiştirilen ürünün fiziksel olarak muayenesinin ve değerlendirilmesinin gerekli olup olmadığını değerlendirir ve daha sonra bu durumda beyan sahibini bilgilendirir. Bu risk değerlendirmesinde aşağıdakileri dikkate alır:

- 1) Büyük değişikliğin karmaşıklığı ve uçak yapıları, uçuş özellikleri ve sistemleri üzerindeki genel etkisi;
- 2) Hava aracının fiziksel muayeneleri ve beyan sahibi tarafından tasarlanan büyük değişiklikler konusunda önceki deneyimler;
- 3) Beyan sahibinin, tasarım uyum beyanına tabi tutulmuş olan belirli uçak veya beyan sahibi tarafından tasarlanmış benzer uçaklar için tespit edilen uygunsuzluklara ilişkin önceki bulgulara verdiği yanıtlar.

c) Genel Müdürlük, beyanda veya 21L.B.121(b) maddesi uyarınca fiziksel muayene gerçekleştirmiş ve değerlendirmede, değiştirilen hava aracının emniyetli bir uçuş gerçekleştiremeyeceğini veya operasyonlar sırasında çevresel olarak uygunsuz olabileceğini gösteren kanıtlar bulursa, 21L.B.21 maddesi uyarınca bir bulgu ortaya koyar.

21L.B.142 Üretim Kabiliyet Beyanının Tescili

Genel Müdürlük, aşağıdakileri sağladığı sürece, üretim kabiliyet beyanını, beyan edilen iş kapsamı da dahil olmak üzere, kayıt altına alır:

- a) Beyan sahibi, 21L.A.123 maddesine uygun olarak yetkinliğini beyan etmişse,
- b) Beyan sahibi, 21L.A.127 maddesine uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirileceğine dair taahhütte bulunmuşsa,
- c) 21L.B.141 maddesine göre çözülmemiş bir sorun bulunmuyorsa.

21L.B.201 Tamir Tasarım Onayı İçin Tip Sertifikasyon Temeli ve Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereklilikleri

a) Genel Müdürlük, tip sertifikasyon temelinde ve tip sertifikasına veya tahditli tip sertifikasında atıfta bulunularak dahil edilen uygulanabilir çevresel gerekliliklerde, daha önce belirlenmiş olan emniyet ve çevresel uyum seviyesini sürdürmek için gerekli gördüğü değişiklikleri belirler ve bunları bir tamir tasarımının onaylanması için başvuru sahibine bildirir.

b) 21.A.172A maddesi hükümlerine göre tip sertifikası kabulü yapılarak ithali gerçekleştirilen hava araçlarında gerçekleştirilecek tamirlerde değerlendirme ve onay süreçleri kabul edilen her bir tip sertifikası veri sayfası için ayrı olacak şekilde yürütülür.

21L.B.203 Büyük Tamir Tasarımının Onaylanmasına Yönelik Başvuruların İncelenmesi

Ek-1b kapsamında büyük tamir tasarımının onaylanması için başvuru alındığında, Genel Müdürlük:

a) Başvuru sahibi tarafından sağlanan başlangıç uyum gösterim planını ve herhangi bir sonraki güncellemeyi gözden geçirerek planın eksiksizliğini ve tip sertifikasyon temeli ve 21L.B.101 maddesine uygun olarak belirlenen çevresel koruma gereklilikleriyle uyum gösterme yöntemlerinin ve araçlarının uygunluğunu belirler; eğer uyum gösterim planı eksikse veya araçlar ve yöntemler uyum gösterimini sağlamak için uygun değilse, Genel Müdürlük başvuru sahibini bilgilendirir ve bir değişiklik talep eder.

b) Başvuru sahibinin uyum gösterimini gerçekleştirebilmesi için sağlanan uyum gösterim planının uygun olduğuna ikna olduğunda, uyum gösterim planını ve ayrıca uyum gösterim planının herhangi bir sonraki güncellemesini onaylar.

c) Büyük tamir tasarımının tip sertifikasyon temeli veya uygulanabilir çevresel koruma gereklilikleriyle tanımlanmamış bir uyumsuzluk olasılığını ve bu uyumsuzluğun ürünün emniyet veya çevresel uyumluluğu üzerindeki potansiyel etkisini belirler ve bu temele dayanarak, ürünün geçerli tip sertifikasyon temeline uyumunu doğrulamak amacıyla tamir tasarımı ile nihai konfigürasyondaki ilk ürünün fiziksel muayenesi ve değerlendirmesinin gerekli olup olmadığına karar verir. Genel Müdürlük bu muayene ve değerlendirmeyi yapmadan önce başvuru sahibini bilgilendirir.

d) Uyum gösterim planının incelenmesi sırasında, Genel Müdürlük, tamir tasarımının tip sertifikasyon temelinde veya uygulanabilir çevresel koruma gerekliliklerinde tanımlanmamış bir uygunsuzluğun değiştirilen ürünün emniyet ve çevresel uyumluluğu üzerinde olumsuz etkisi olabileceği bir unsur içerdiğini belirlerse, uyum gösterimini doğrulamak için (c) bendindekilere ek olarak hangi incelemelerin gerekli olduğunu belirler ve başvuru sahibini ek incelemeler konusunda bilgilendirir.

21L.B.242 Uçuş Koşullarının Yayımlanmasından Önce Yapılan İncelemeler

a) Ek-1 (Part-21) 21B.520, 21.B.525 ve 21.B.530 maddeleri ile çelişme olmaksızın, Ek-1b kapsamındaki bir hava aracının uçuş koşullarının onaylanmasına ilişkin başvuruyu incelerken, Genel Müdürlük aşağıdaki hususları yerine getirir:

1) Uçuş koşulları başvurusu, tip sertifikası olan veya olması amaçlanan bir hava aracı için madde 21L.A.25'teki uyum gösterme faaliyetleriyle ilgiliyse, hava aracının emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olmasını ve uçuş testlerinin emniyetli bir şekilde gerçekleştirilebilmesini sağlamak için tasarımın kritik tasarım incelemesini ve hava aracının fiziksel muayenesini ve değerlendirmesini yapar,

2) Uçuş koşulları başvurusu, tasarım uyumu beyan edilen veya beyan edilmesi amaçlanan bir hava aracı için madde 21L.A.44'teki uyum gösterme faaliyetleriyle ilgiliyse, hava aracının emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğundan ve uçuş testinin emniyetli bir şekilde gerçekleştirilebileceğinden emin olmak için hava aracının fiziksel muayenesini ve değerlendirmesini yapar,

3) Uçuş koşulları başvurusu 21L.A.66 maddesindeki büyük değişiklik, 21L.A.85 maddesindeki tahditli tip sertifikası veya 21L.A.206 maddesindeki büyük tamir için uyum faaliyetlerinin gösterilmesi ile ilgili ise, 21L.B.83, 21L.B.102 ve 21L.B.203 maddelerinde yapılan değerlendirmeye dayanarak, hava aracının emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğundan ve uçuş testlerinin emniyetli bir şekilde yapılabileceğinden emin olmak için hava aracının fiziksel muayenesinin ve değerlendirmesinin ve tasarımın kritik bir tasarım incelemesinin yapılması gerektiğini belirler.

4) Uçuş koşulları başvurusu madde 21L.A.108'deki büyük değişiklik veya madde 21L.A.227'deki büyük tamir için uyum faaliyetlerinin gösterilmesiyle ilgiliyse, madde 21L.B.121 ve madde 21L.B.221'de yapılan değerlendirmeye dayanarak, hava aracının emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğundan ve uçuş testinin emniyetli bir şekilde yapılabileceğinden emin olmak için hava aracının fiziksel muayenesinin ve değerlendirmesinin yapılması gerektiğini belirler.

b) Genel Müdürlük hava aracının emniyetli bir uçuş gerçekleştiremeyeceğini gösteren kanıtlar bulursa, madde 21L.B.21 uyarınca bir bulgu oluşturur.